göteborgssvep

Göteborgs Konstnärsklubb 50 år

KONSTHALLEN GÖTEBORG

11 DEC 1982—20 FEB 1983

GALLERI MAJNABBE

11—22 DEC 1982. 8—23 JAN, 29 JAN—13 FEB 1983

Protokoll

vid Göteborgs konstnärsklubbs konstituerande sammanträde den 16 febr. 1933 på hotell Eggers.

§ 1.

Mötet öppnades av tillförord. ordföranden Gunnar Wallin, som hälsade de närvarande välkomna och lämnade en kort redogörelse över klubbens tillkomst. Den stiftades den 26 jan. 1933 på Lorensbergs restaurang av följande intresserade: Carl Bergen, Ewald Björnberg, Tor Bjurström, Bror Cedergvist, Hjalmar Eldh, C. T. Holmström, Sigge Jernmark, Gustaf Ljunggren, Kristian Lundstedt, Ragnar Sandberg, Gunnar Wallin och Gustaf Wärnlöf. Man var överens om, att det tillvaros en konstnärssammanslutning i Göteborg, som tillvaratog medlemmarnas intressen och samtidigt verkade för ett gott kamratskap dem emellan. Kallelse till ett första större sammanträde utsändes till ett 30-tal konstnärer i Göteborg och följande torde vara det många som mötte upp.

Närvarande vid detta möte voro, förutom stiftarna, Folke Andreasson, Magnus Bjurstedt, Ragnar Hallberg, Ivan Jonson, Birger Lindberg, Hubert Lärn, Sven Moell, Oscar Molitor, Karl Svanberg, Fritjof Svensson, Sigfrid Ullman, Filip Wahlström, Herbert Wärnlöf, Erling Ärlingson.

§ 2

Därefter skred man till val av styrelse. Det beslöts, att denna tills vidare skulle bestå av fem personer.

§ 3

Till klubbens ordförande valdes enhälligt Sigfrid Ullman, som omedelbart trädde i funktion.

§ 4

Styrelsen i övrigt fick följande sammansättning: C. T. Holmström, vice ordförande, Gunnar Wallin, sekreterare, Ewald Björnberg, skattmästare, och Bror Cedergvist, klubbmästare.

Protokoll från den 16 februari 1933

§ 5

Carl Berger inledde en diskussion om, huruvida namnet Konstnärsklubb vore rätta benämningen på sammanslutningen. Han ansåg att t. ex. Konstnärsförening vitat sett skulle stabilare klang. C. T. Holmström replikerade emellertid, att ordet klubb har gamla traditioner och yrkade på att benämningen Göteborgs konstnärsklubb, som först föreslogits, borde bibehållas. Efter en stunds diskussion, varvid några talare uttalade sig för och emot, enades man sig om att behålla det ursprungliga namnet: Göteborgs konstnärsklubb.

§ 6

Frågan om vilka som skulle vara berättigade att ingå som medlemmar föranledde en diskussion. Carl Berger menade, att även konstintresserade personer i allmänhet, såvida som klubben eventuellt skulle komma ha nytta av, borde inväljas. Ordföranden framhöll emellertid, att man för undvika att grena ut klubben allt för mycket. C. T. Holmström understödde denna synpunkt. Han ansåg, att klubben som konstnärssammanslutning skulle förlora sin karaktär om den blev tillhåll för utomstående. Mötet beslöt, att endast utövande målare, tecknare och skulptörer skulle vinna intröde.

§ 7

Styrelsen fick i uppdrag att utarbeta förslag till stadgar till nästa sammanträde andra torsdagen i mars.

§ 8

Sedan åtskilliga småarre frågor ventilerats avslutades mötet med gemensam supé i hotellets Moriska kafé, varvid alla samt och synnerligen uttryckte sin glädje över klubbens tillkomst.

Vid protokollet:
Gunnar Wallin
sekr.

Justeras:
Birger Ullman
ordf.

Visst har det blåst...

”Detta är en historik. Den omspänner endast tvenne lustrum, så den behöver inte tagas alltför seriöst. Men när man passerar en milstolpe, den må nu beteckna en liten vägstump eller ett större avstånd, stannar man alltid ett ögonblick, tänker tillbaka i tiden och säger till sig själv: Minns du?

Milstolpen, som vi idag stannar inför, bär inskriften ”Göteborgs Konstnärsklubb — 10 år”.

Konstigt, säger man, är inte klubben äldre?

Nej, det konstiga är just att Göteborg, en stad med över kvartsmiljonen invånare, en målarskola med konstnärstraditioner och i början av 30-talet en konstriktning, som uppmärksammades under beteckningen ”göteborgsmåleriet”, intill denna tidpunkt saknade någon som helst sammanslutning mellan konstnärerna i stan. De larvade omkring i spridda grupper tittade snett på varandra, knöt vänskapsband, bildade kotterier, skällde ut varandra eller beundrade varandras klickvis. Mera blev det inte.”

Så skrevs anno 1943.

Visst blev det mera, 1983 fyller Klubben 50 år! En rad av händelser och ännu lever klubben!

När väl fröet är sått växer ofta plantan fort om bara myllan är god. Även om idyllens skimmer präglade klubben de första tio åren, hann man med att dels välja in kvinnliga kolleger (1936) dels starta skriftställeri, Vumben (1934). Den resulterade i fem alster under lika många år innan den fick en värdig efterträdare i Paletten, vars första nummer kom ut 1940 på initiativ av boktryckare Agne Rundqvist.

Om Paletten kan skrivas spaltmetrar — dess väg till läsarna har ofta varit krokig och mödosam — men låt oss konstatera med stolthet att tidningen ännu lever! Visst har det varit värdefullt för klubben att ha Paletten inom sitt hägn!

Vad hände efter de tio åren?

Jo, medlemsantalet växte lavinartat och samtidigt hade världen utanför Göteborgs horisont brutalt gjort sig påmind. 10-årsjubileet firades under brinnande krig och avskärmningen mot yttervärlden var definitiv. Stora ansträngningar gjordes för att få kontakt, där främst Nordens konstnärer blev länkar. En viktig länk var Konsthallen i Göteborgs Konstförenings regi med Gösta Nystroem, Tor Bjurström, Rudolf Flink och Carl-Erik Hammarén som driftiga intendenter. Utställningarna blev uppskattade andningshål, skapade möjlighet till studier, jämförelser och framför allt kontakt med nordiska kolleger.

I detta sammanhang bör Axel Romdahls nordiska utställningar på Konstmuseet uppmärksammas. En annan stor händelse var Göteborgskonstens visning i Liljevalchs november 1947.

Klubben hade nu vunnit fotfäste i Göteborgs medvetande och fick därigenom möjlighet genom nämnder, som rådgivare ta aktiv del i det göteborgska kulturlivet. Från klubben kom initiativet till välplanerade konstnärsateljéer till rimliga kostnader, bl.a. på Dr Westrings gata, Kortedala och på Syster Estrids gata.

Klubben etablerade tidigt kontakt med KRO som hade startat i Stockholm i slutet av 30-talet. 1954 på initiativ av klubben startades KRO-sektionen i Göteborg. I början hade klubben direkt kontakt med KRO i frågor som gällde konstnärsrepresentanter och organisationsformer.

Den snabba utvecklingen som präglade efterkrigstiden ledde till starka motsättningar som skakade det s.k. göteborgsmåleriet. Främst p.g.a. Endre Nemes' entré men också den naturliga generationsmotsättningen och inte minst den förbättrade sociala och ekonomiska situationen som var på gång.

Kriget hade också skakat västvärlden i ideologiskt hänseende. Återuppbyggandet tog alla krafter och påskyndade den tekniska utvecklingen. I denna expansion rycktes även de kulturella krafterna med och det är inte underligt att det uppstod spänningar sinsemellan konstnärerna och det etablerade samhället. Rådande verklighet kom även att påverka Göteborgs atmosfär. Kraftiga motsättningar ledde till att Klubben delades i två delar — Grupp 54 var ett faktum. Söndringen var smärtsam och konsekvenserna svåra att läka ihop. Tiden har dock visat att motsättningarna tonats ned och för Göteborgs kulturliv kan ifrågasättas huruvida delningen varit av negativ eller positiv natur.

1956 instiftades Kamratstipendiet med syfte att vartannat år hylla en eller flera medlemmar för goda interna och externa insatser. Klubbstadgarnas negativa hållning mot egna grupputställningar fick nog en definitiv knäck vid Kamratstipendieutställningen 1957 i samband med Vumben och lotteri. Magnus Bjursten och Allan Andersson bidrog verksamt till att Fonden utvecklades och ytterligare kapital tillfördes vid utställning i Konstmuseet 1960. Tack vare nu framlidne hedersledamoten Rågnar Hedén har denna fond som består av aktier ett värde av omkring 120.000.

Initiativet till bildandet av Sällskapet Maneten kom från olika kulturella grupper och där Klubben aktivt medverkade främst genom Carl-Erik Hammarén. Syftet med Maneten var att bredda kulturutbytet inom Göteborgsregionen och den skulle fungera som en paraplyorganisation. Carl-Erik Hammarén blev också dess förste intendent 1958-1961 då han efterträddes av Bengt Blomquist.

Efter delningen med Grupp 54 började några medlemmar söka finna gemensamma möjligheter till en ideell distribution. Följden blev några mycket omfattande sommarutställningar på Svenska Mässan. 1956 föddes tanken att bygga ett Konstens Hus på den gamla Högskolans tomt vid Avenyen. Arkitekt Helge Zimdal ritade förslag men efter många diskussioner rann det hela tyvärr ut i sanden 1963.

Genom kommunalrådet Alf Hermansson fick Klubben erbjudande att etablera sig i Majnabbe. Den första utställningen öppnades där 1971. Galleriet blev ett värdefullt tillskott i klubbens ansträngningar att nå den intresserade allmänheten.

Genom makarna Inez och John Bylands donation 1960 fick klubben medel att dela ut till aktiviteter som medför att målarkonsten stimuleras och utvecklas. Denna fond är sedan 1979 en stiftelse med årlig avkastning, i år bl.a. bidrag till genomförandet av 50-årsjubileet. F.n. disponerar stiftelsen över drygt 60.000 kronor.

En annan fond är Hjälpfonden (1959) som tack vare lotteri genom Helge Lindahls försorg blev en verklighet. Avkastningen skall tilldelas de medlemmar som genom sjukdom eller av andra skäl är indisponerade.

Det finns mycket mer som Klubben varit delaktig i, t.ex. har många av dess medlemmar varit lärare vid Valand, Slöjdföreningens skola (nuvarande Konstindustriskolan) Hovedskous och Dômens målarskolor. Arne Isacsson, en gång ordförande, grundade Gerlesborgsskolan.

1965 väckte Lars Andreasson motion om Konstnärernas Kollektivverkstad. Många av klubbens medlemmar har där arbetat som lärare och med större uppdrag.

Visst har det emellanåt blåst i och kring Göteborgs Konstnärsklubb — är det kustbons attityd? Det viktigaste — konstverken — i dem finns tolkningar som ytterst är medlemmarnas testamente och fragment inför framtiden. Detta arv vill Klubben dela med nya tolkningar, frambragta av en ny generation som idag står beredda att fortsätta klubbens arbete.

Charles Bråna

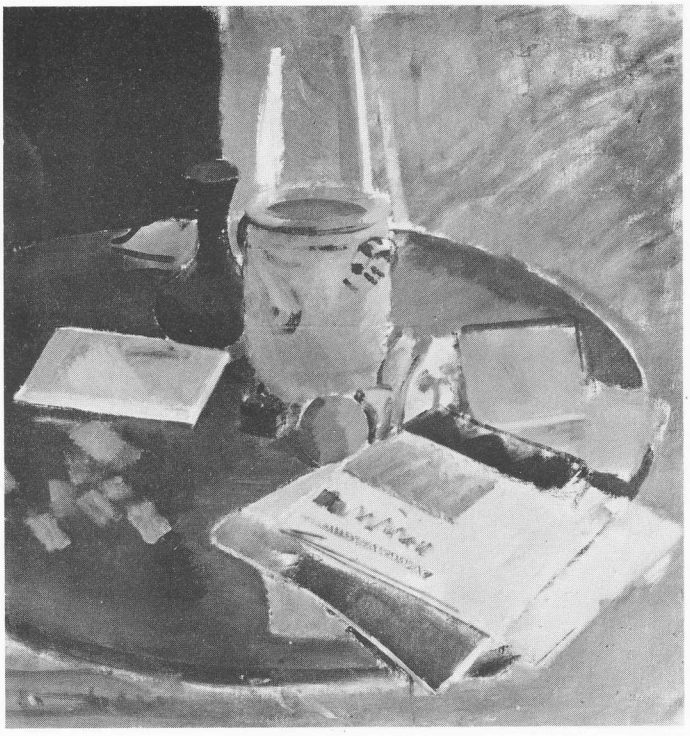

Karl Isakson: Stilleben med grå kruka, olja 1916.
Från dåvarande Franska salen på Konstmuseet
Ivan Ivarson: Gården, Stampgatan, olja 1924

Göteborgskonst?

Kanske är det lättare att se det ”typiskt göteborgska” på ett avstånd av 493 km. Hursomhelst är det stockholmskritiker som ”entydligast” beskrivit den göteborgska måleriska dialekten. Och märkligt nog är det utanför Olskroken ”koloristerna” först slagit igenom — vad som nu menas med ”göteborgskolorism”? Hur blev det som det blev? Vilka var förutsättningarna, hörnstenarna?

● Göteborg som mecenaternas stad: Pontus och Göthilda Fürstenberg, Bengt Erland Dahlgren, Gustaf Werner, Werner Lundqvist köpte och skänkte konst till Konstmuseet — som hånfullt kallas grosshandlarmuseum — javisst men där hänger en del målningar som har överlevt och kommer att leva vidare. Den märkliga Charlotte Mannheimer som inkännande, kollegialt och ekonomiskt stödde de radikala konstnärerna kring 1910- och 20-talen. Och sedan på 30- 40- 50-talen..... hur mycket konst har inte t.ex. Arne Stubelius ”räddat” åt eftervärlden?

● Ja, förresten, hur kunde det grå, trista, fattiga 30-talsgöteborg, arbetarstaden, föda fram ett färgexalterat måleri? Hur kunde Ivan Ivarson från Stampgatan måla Hamnkanalen som ett skimrande Venedig?

● ”Konst och lära ger gunst och ära”. Konstskolorna ”Göteborgs Musei Rit- och Målarskola” — Valand och Slöjdföreningens skola var den självklara vägen för de flesta konstnärerna. Bjurström öppnade vägen till Frankrike.

● Och på Konstmuseet fanns det nordiska måleriet och de eviga ”följeslagarna” — hur mycket har egentligen Bonnards ”Jakten” betytt för det göteborgska måleriet under 20- och 30-talen?

● Sist men kanske viktigast: kusten. När solen någon gång bryter igenom det grå töcknet uppstår ett dis som påminner om Medelhavets. Hur många målningar har gjorts av Tjörnlandskapet: bergen, fälten, luften, havet?

Konkretism och andra djupsinnigheter har alltid varit opassande i Göteborg, sannolikt återspeglas det i ”Göteborgssvep”, dessa utställningar med konstverk från 1933 — 1982 av medlemmar ur Konstnärsklubben. Av de omkring 500 konstnärer som varit och är medlemmar i Klubben har 60 valts att visa arbeten från olika decennier på Konsthallen. Här finns även dokument i form av tidningsartiklar, fotografier, Palettenårgångar m.m. som tillsammans med katalogen kan ge glimtar och brottstycken ur 50 års göteborgskt konstliv.

Håkan Wettre

Konstsutställningar m.m. i Göteborg från 30-tal till 80-tal

1931 Franskt måleri GKM. Folke P, Magnus Bjursten, Gamla Högskolan. Björnberg, Jernmark, Moëll, Sandberg, G Wärnlöf på Paletten (Drottninggatan).

1932 Utställning Björnbergs ateljé, Viktoriagatan 11. Göteborgsmålare på Hallen. Ivarson på Paletten.

1933 16 februari grundas Göteborgs Konstnärsklubb.

1934 Palettenutställning juvelerare Linder Södra Hamngatan. Den första Vumben, sommartidning. Ullmanelever. Hallen. Gösta Nystroem intendent på Konsthallen.

1935 Den andra Vumben. De sista Paletten-utställningarna.

1936 Göteborgarnas sommarsalong, Ivarson, Sandberg, Björnberg, Hallen. Kvinnor in i Klubben. Tredje Vumben. Boken ''50 bilder''. Nyårsnatten utkom Nyårs-Paletten.

1937 Tor Bjurström intendent på Konsthallen.

1938 Valand: Ullman går, Nilsson kommer. Karl Andersson, Nils Bringfelt, Ansgarius Börjesson, Viktor Olsson Hallen.

1939 Nordisk konst Mässhallen. Klubbens Finlandshjälputställning.

1940 Paletten utkommer med sitt första nummer.

1941 Dansk, isländsk, svensk konst Mässhallen. Stubelius återupptäcker Göransson.

1942 Norsk konst, Åke Göransson Hallen. Ullman Konstgalleriet.

1943 Nordisk konst Mässhallen. Herm Gotthardts samling GKM.

1944 Döderhultarn, Munch, Sager-Nelson GKM.

1945 Fred — gränserna öppnas.

1946 Billman, Flink. Bjurström, Hallen.

1947 Göteborgskonst på Liljevalchs. Flink intendent Hallen.

1948 Franskt från Nat. museum GKM.

1949 Franskt, Arosenius GKM. Ny realitet. E Christiansson, E Eklund, O Leyman. Andreasson Hallen.

1950 Valand flyttar. Ateljélägenheter på Guldheden. Ullman, Ahnoff, Nils Nilsson, Bjurström, Englund-Kihlman, Ragnvald M, Parrow, Schiöler, Ärlingsson Hallen.

1951 Josephson GKM. Nemes. Franskt. Bengt Kristenson Hallen. Gösta Larssons koppartryckeri.

1952 Lundbohm, Teodorsson. Sjölander. Fem målarinnor, Ung konst. Imaginisterna Hallen. Göteborgskonst Mässhallen.

1953 Carsten H. Bjurström. Franskt. 7 unga göteborgare. Noack, Söndergaard, Thommesen Hallen.

1954 Finskt. Franskt. Reidar Aulie Hallen. Grupp 54. KRO-sektionen bildas i Göteborg.

1955 Falk Simsons utställning GKM. Franskt. Gerlesborg. Kylberg. Danskt. Konstens-Hus-tanken väcks. Lärarvalet efter Nemes diskuteras.

1956 Birger Simonsson, Svenskt och Franskt. Färg och Form. Karsten. Salinen Hallen. Utställningståg Göteborgskonst. Ateljéer på Guldheden.

1957 Kamratstipendiet. Nordiskt. Aguéli GKM. Nanna Ullman. Hammarén, Alvar Lundin. Evert Lundquist Hallen.

1958 Maneten startas. van Gogh. Arosenius. Klee. GKM. Göteborgskonst i Mässhallen. Kristenson, Pernevi. Renqvist. Ahnoff. Bengt Olson. Nemes Hallen.

1959 van Gogh, Kring spontanismen, Paris 1959, Åtta danskar GKM. Laurell, Knudsen, CO Hultén, Västsvensk skulptur Hallen.

1960 Fransk konst GKM. Modernt amerikanskt måleri. Kamratstipendieutställning Hallen.

1961 Konstens-Hus-debatt. Carl Erik Hammarén till Hallen. Ahnoff till Valand.

1962 Ultvedt, Elis Eriksson. Karl Isakson. Hannah Ryggen, Poul Ekelund, Åke Jönsson Hallen.

1963 Knudsen, Stenvinkel, L E Ström, Pollock, Nemes. Tage Törning, Trotzig Hallen. Konsthalls-debatt. Konstnärsblockad mot nya Stadsbiblioteket.

1964 Colebring, Lindh. Ung göteborgskonst. Alice och Nils Wedel Hallen.

1965 Polskt. Norskt. Bejemark, Bergmark. Folke P Hallen. 15 utställningsbidrag, Motion om Kollektivverkstad.

1966 Asger Jorn. Bengt Lindström. Nio Göteborgsmålare. Franskt Hallen.

1967 Sommarutställning Svenska Mässan.

1968 Konstmuseets tillbyggnad.

1970 Valand till Lindholmen.

1971 Kustens Hus och Galleri Majnabbe.

1974 Konstnärenas Kollektivverkstad.

1983 Göteborgs Konstnärsklubb 50 år.

Kamin, kolorit, kaffekopp

Sökte upp Bjurström hösten 1924, fick börja som elev i mitten av januari 1925. Lokalen mot Vasagatan 1 tr upp var mörk och trängseln stor. Värmen kom från en koleldad kamin i vars närhet modellen stod. Man tvingades stå fastnitad med höger fot närmast staffliet och vänster långt tillbaka för att inte stöta emot någon. Ville man kontrollera effekten av ett färgplan nyss ditmålat, drog man sig tillbaka på vänster fot, lade huvudet på sned och kisade med ögonen (som Nils Nilsson). Han, Ragnar Sandberg och Ivan Ivarson var de dominerande eleverna jämte Inga Englund, som även skötte kaffekokningen på kaminen. Åke Göransson minns jag med en modellstudie i tillsynes rent kadmiumgula färgplan. Och Bjurströms kommentar: — Ja! ..... Går ni iland med det där så är det inte dåligt!

Bjurström var uppmuntrande och omtyckt. Allting var möjligt och tillåtet. Man målade i plan, ett stilleben med ett par citroner bestod av ett antal små bestämda färgplan som ”klingade” mot varandra i rena klanger. ”Kolorit” var ett konstigt ord, tyckte jag då.

Zorn, Liljefors och Carl Larsson rynkade man på näsan åt. Isakson och Sandels var förebilder. Hur Bjurström då själv målade visste ingen. Sandels hade just separatutställning på Konsthallen och betydde säkert mycket för de blivande Göteborgskoloristerna. Jag förstod inte färgen.

Karl Andersson, bondpojke från Småland var den elev som blev mest uppskattad på elevutställningen av Bæckström d.ä. Han kunde måla ”Landskap med höns”, en ladugårdsbacke, eller ett självporträtt där man nästan kunde känna lukten av ladugård. — Begreppet ”göteborgskoloristerna” var ännu inte uppfunnet. Ivan Ivarson hade slutat som betalande elev. Syntes till ibland och hade ett stilleben med en citron och kaffekopp stående, som inte fick rubbas, men om man behövde en kaffekopp.....!

En söndag var jag ute med Åke Göransson med staffli och målarskrin för att måla landskap. Det visade sig att vi hade gemensamma erfarenheter som f.d. Hermodselever för Gotthard Sandberg. Men jag visste inte att min kamrat redan var en stor målare och göteborgskolorist. Han visste det inte själv.

Kolorit; färgen skulle klinga, det var det nya: färgklanger. Bjurström talade om rörelsen i linjerna hos modellen och om att färgen skulle fås att dofta: Man byggde upp en modellstudie i varmare eller kallare plan, pastost eller laserande. — Bjurström kom en gång i veckan.

Elevavgiften 30:-- per månad var överkomlig. Regler var till för att brytas mot. Allt var tillåtet. Senare på 30-talet var Picassos Guernica utställd i Stockholm och reproducerad i Konstrevy. Jag förstod inte varför denna målning var så god? Bjurström som jag vände mig till replikerade: — Vänta lite, det kommer, bönder kan också lära sig tycka om kaviar!

Han talade till fyra f.d. valandselever på en vernissageskiva i Göteborg där han var intendent på Konsthallen. Året var 1938.

Nils Bringfelt oktober 1982
Valandselev 1925

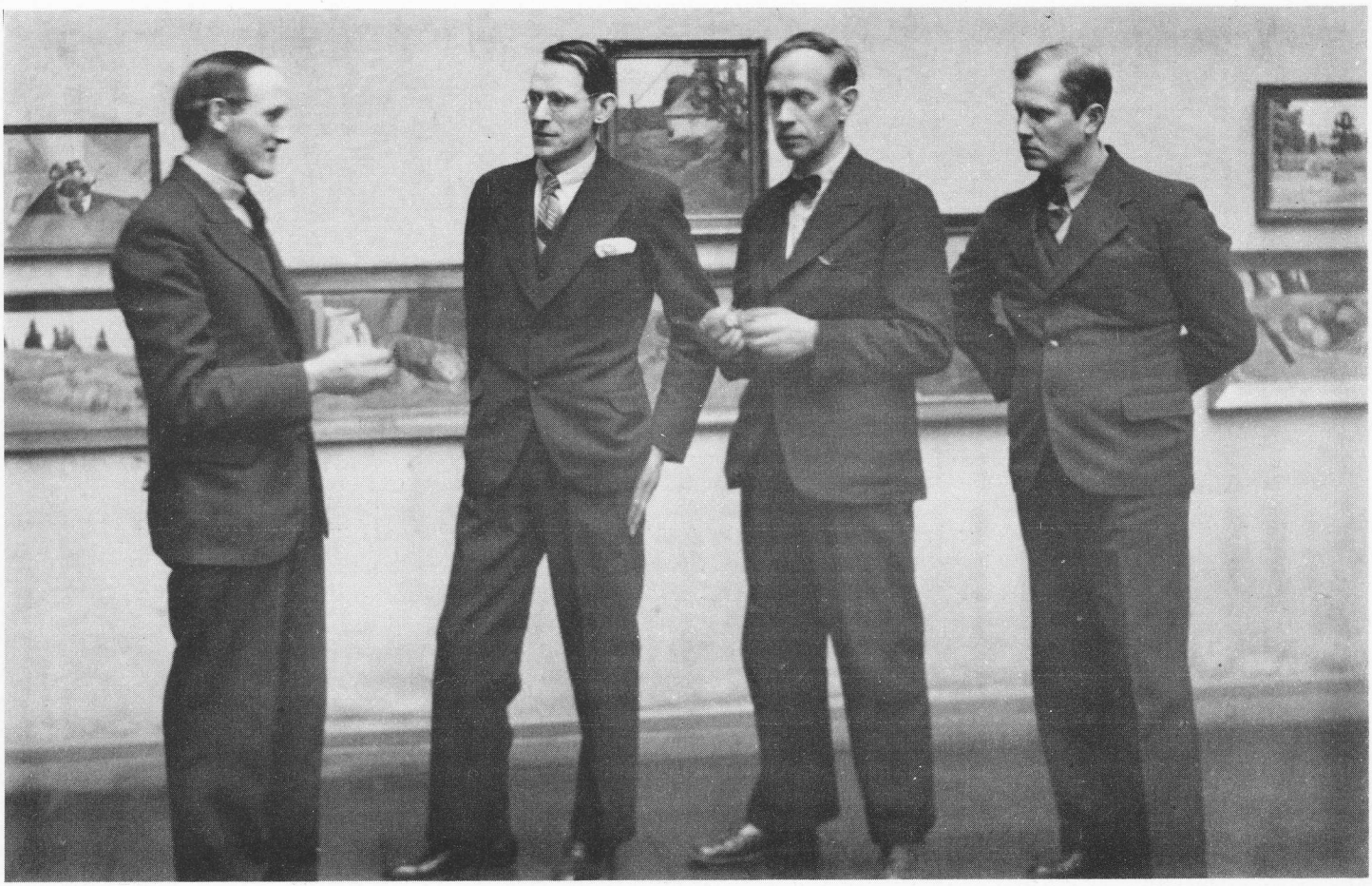

Konsthallen 1938: Ansgarius Börjesson, Viktor Olsson, Karl Andersson, Nils Bringfelt

16 februari 1933

Göteborgs Konstnärsklubb

KALLAR EDER HÄRMED TILL MEDLEM.

Klubbafton torsdagen den 16 februari kl. 8.30 e. m. på Hotell Eggers.

Styrelseval.

Efter sammanträdet supé (kr. 1:50 exkl. kaffe, pilsner och sprit).

Göteborg den 14 febr. 1933.

Carl Berger Tor Bjurström Evald Björnberg Bror Cederquist
Hjalmar Eldh C. T. Holmström Sigge Jernmark Gustaf Ljunggren
Kristian Lundstedt Ragnar Sandberg Gunnar Wallin Gustaf Wärnlöf.

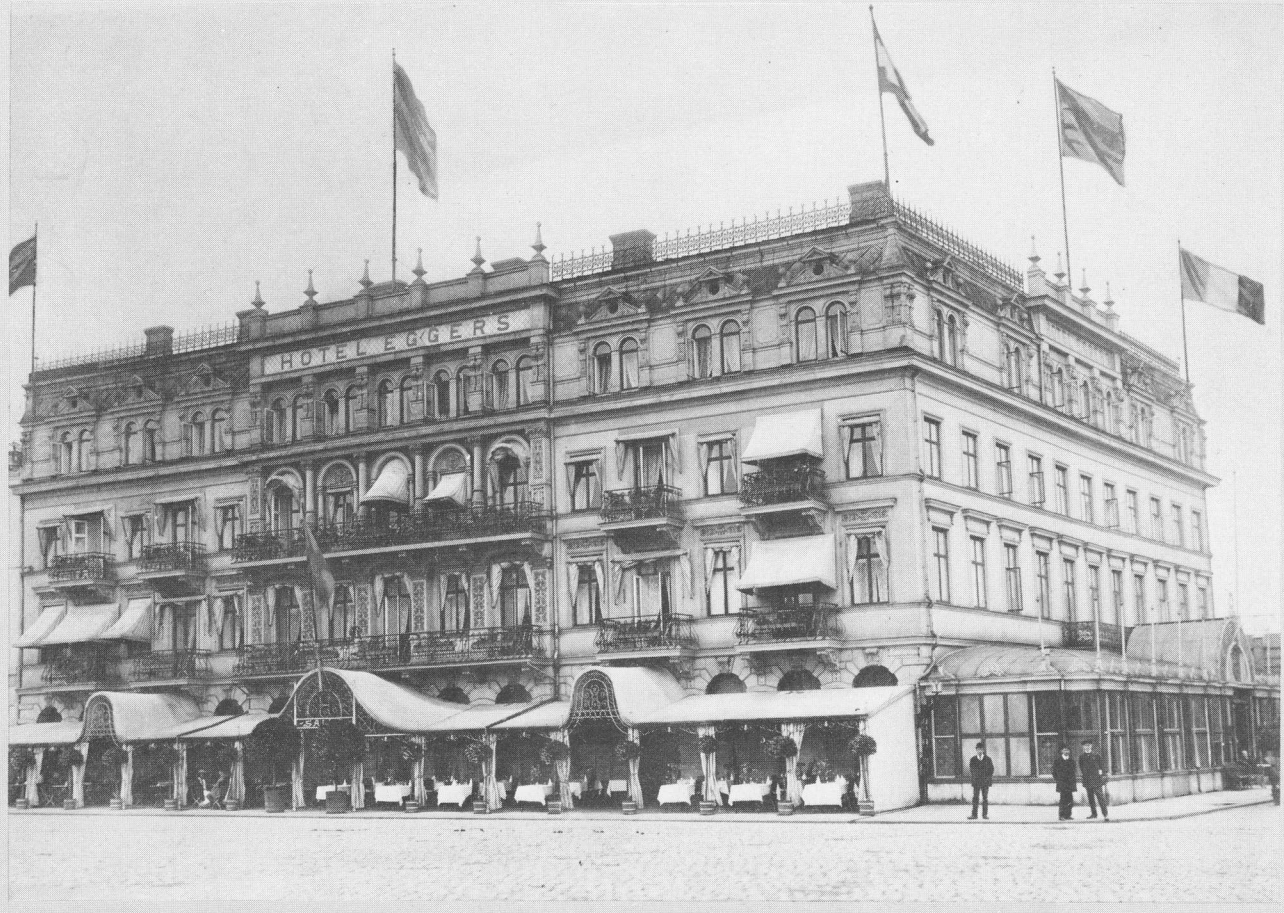

Göteborgs konstnärer bilda klubb.

ULLMAN ORDFÖRANDE.

Sammanslutningen konstituerad på möte i går.

MT 17/2 33

Följande tidens lösen, sammanslutning och organisation för värnandet av gemensamma intressen, ha de bildande konstnärerna i Göteborg beslutat utträda ur sin gamla splendida isolation och göra ett försök till kollektivt uppträdande — inåt och utåt. Vid ett sammanträde på Hotell Eggers i går afton bildades Göteborgs Konstnärsklubb. Initiativet hade utgått från ett antal målare, skulptörer och tidningstecknare: Carl Berger, Tor Bjurström, Evald Björnberg, Bror Cederquist, Hjalmar Eldh, C. T. Holmström, Sigge Jernmark, Gustaf Ljunggren, Kristian Lundstedt, Ragnar Sandberg, Gunnar Wallin och Gustaf Wärnlöf. Närmare ett 30-tal här i Göteborg bosatta konstnärer hade hörsammat inbjudan till gårdagens möte. De hälsades välkomna av red. Gunnar Wallin, som i korthet redogjorde för sammanslutningens syfte. Man konstituerade sig med en styrelse på fem man — Sigfrid Ullman valdes med acklamation till ordförande och till vice ordförande C. T. Holmström. Sekreterare blev Gunnar Wallin, skattmästare Evald Björnberg och sexmästare Bror Cederquist. Åt styrelsen uppdrogs att utarbeta stadgeförslag och närmare riktlinjer för klubbens verksamhet. T.v. fastslogs — som ovan antytts — att sammanslutningen skall verka för de bildande konstnärernas i Göteborg gemensamma intressen. Man diskuterade en stund den allmänna orienteringen men överlämnade åt de valde förtroendemännnen att vid nästa sammanträde — som hålles i början av mars — lämna närmare meddelande angående det vidare arbetet.

Sällskapet övergick därefter till supén, som framdukats i Mohriska kaféet — och bekantade sig med varandra. Man skulle kunna säga att det var allmän förvåning — över att man hade så många yrkesbröder. Göteborgskonstnärerna ha haft förmåga att gömma sig. Det skall bli slut med det nu! Göteborgs Konstnärsklubb har konstituerat sig.

6-7.

Så slå vi tillsamman.

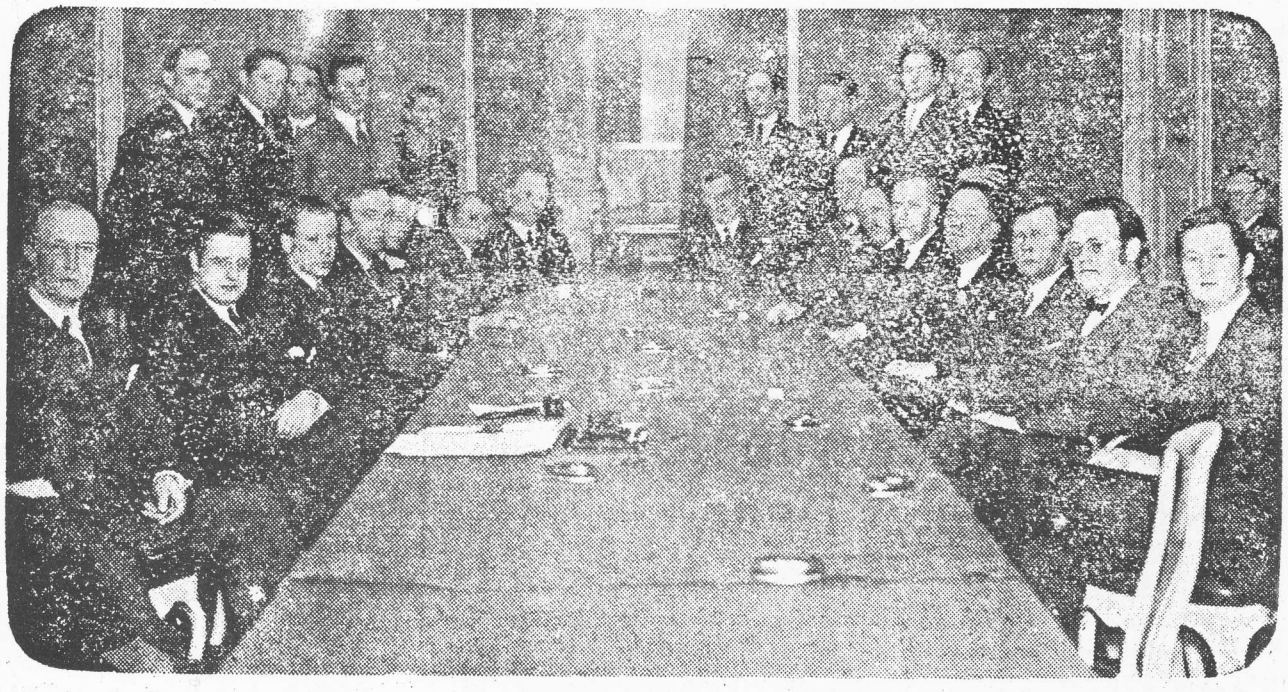

Om man går igenom listan på de tusen och en föreningar som finns i Göteborg kommer man till det resultatet, att stans konstnärer hittills saknat en sammanslutning. Några göteborgskonstnärer som träffade samman en kväll diskuterade detta sällsamma faktum och kom till den slutsatsen, att bristen med det snarast möjliga måste avhjälpas. Man bildade en förening som i dopet erhöll namnet Göteborgs konstnärsklubb. Sedan trummade man ihop de i stan verkande målarna, tecknarna och skulptörerna till ett första sammanträde där klubbens mission och framtid skulle diskuteras.

Detta möte hölls i går kväll på hotell Eggers, varvid klubben konstituerades. Det var inte mindre än ett trettiotal av de inbjudna som mött upp. Man skred omedelbart till styrelseval. Sigfrid Ullman valdes med acklamation till ordförande och till vice ordförande C. T. Holmström. Sekreterare blev Gunnar Wallin, skattmästare Evald Björnberg och sexmästare Bror Cederquist. Åt styrelsen uppdrogs att utarbeta stadgeförslag och närmare riktlinjer för klubbens verksamhet.

Efter mötet samlades man i Mohriska kaféet, där man under animerad stämning intog supé.

VUMBEN får form och färg

VUMB är vad — VUMB?

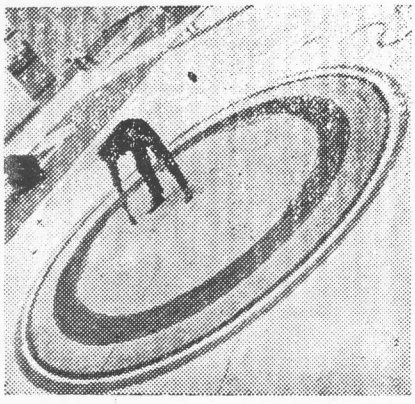

Moell i »manégen».

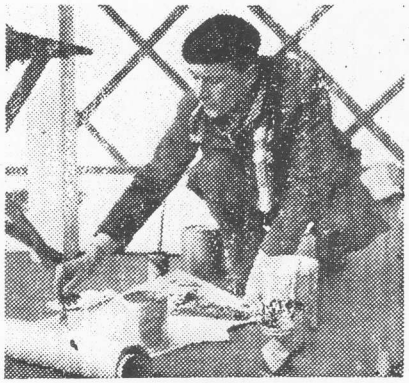

Ragnar Sandberg blandar färg.

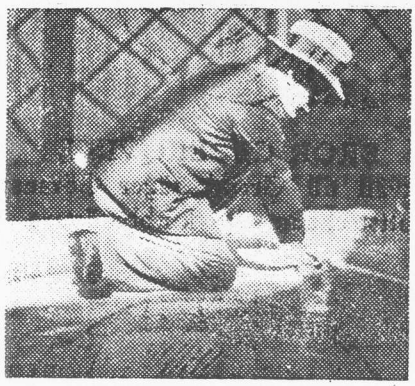

Ivarson borstar upp gult.

VUMBA Lördag på Grand!

Fest i faggorna.

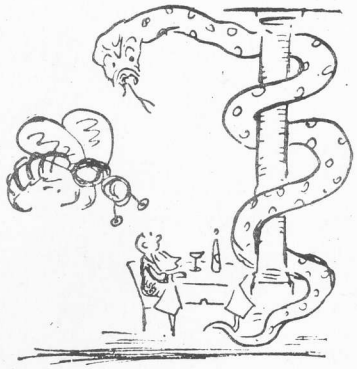

Detta är inte en bild från någon biologisk trädgård, akvarium för tropiska krokodiler eller så. Det är bara ett avsnitt av det menageri som Göteborgs konstnärsklubb kommer att framföra i frihet på sin stora maskerad i morgon den 1 april på Valand. Som vanligt går denna alla tiders varje år återkommande fest i Vumbens tecken. Vumb är isländska och betyder storsjöodjuret — e nskräck för alla valfångare — Vumb är också gammalkinesiska på vilket det betyder »sångens, färgernas och glädjens tempel». På göteborgska kan det kort tolkas som: »Vi ska trivas på Valand!»

I alla fall har en trupp från Konstnärsklubben gått fram med penslar och pytsar i högsta hugg för att skapa färg- och formglädje. Jätteormar komma att ringla sig kring pelarna och stora getingar surra i luften. Programbladet utkommer gratis men fina vinster locka i dess korsordsgåta. Den som vill komma i frack får lov om han vill. Eljest finns maskeraddräkter till uthyrning vid ingången, liksom röda näsor, mörka mustascher och blixtrande ögon!

I morgon den 1 april slår Vumben ut i all sin yppighet på Valand. Det gäller att se till att man får plats i god tid. Hovmästaren kan ge upplysningar!

När Vumben var som

vumbiast.

Vumbar Ni i april?

Det påstås att Vumben ursprungligen grävdes upp i Pattsjö församling i norra Småland. Huru därmed än må förhålla sig, så är det i alla fall ett faktum, att göteborgarna sedan ett par år tillbaka vant sig vid att vumba på den stora Vumbfesten som Göteborgs konstnärsklubb årligen anordnar. Vumben har så att säga gått oss i blodet.

Just nu bereder sig Konstnärsklubbens medlemmar med största iver för Vumbfirandet, som skall gå av stapeln 1 april på Valand. Vår fotograf, själv en entusiastisk vumbare, smög sig i går kväll in på Valand och avkonterfejade dessa underliga ting, som sägas ingå i den högre vumbkulten.

Man har många gånger frågat mig vad Vumben är, men jag har aldrig kunnat svara, ty i likhet med mr Baldwin äro mina läppar förseglade. En dag när ni läser mina memoarer, skall ni kanske också finna en rad om Vumben, dess tillkomst och utvecklingshistoria, kärleksaffärer och privatliv, men än så länge måste jag avfärda alla frågor. Kommer ni emellertid till Vumbfesten 1 april kanske en flik av mystikens slöja blir lyftad. Roligt kommer ni under alla omständigheter att få, det kan jag garantera.

Mr Hyde.

Zoologisk vumb.

Ärlingson, Moell, Bjursten, Fritjof Swensson, Elsa, Jernmark och Andréasson tillsammans med vumbodjuret.

Vumb!

VUMB (uttalas v u m b) anordnades första gången av Göteborgs Konstnärsklubb på en vardag som till på köpet var en måndag. Detta var mycket märkligt, ty VUMB var en fest på en restaurang, närmare bestämt Valand i Göteborg, och en fest på en restaurang på en icke-lördag, i Göteborg, ansågs under den p r e-v u m b i s k a arean som någonting orimligt, otänkbart och löjeväckande. Vumbisterna, d. v. s. festarrangörerna, förespåddes därför ett lysande fiasko. När den kritiska dagen kom fanns inte en sitt- och knappast en ståplats att uppdriva på Valand. Det var 1 april 1935. Med anledning av den enorma succén beslöto vumbisterna, d. v. s. Göteborgs Konstnärsklubb, att göra VUMBEN till en institution. Den anordnas sålunda 1 april 1936, 1 april 1937, 1 april 1938 etc. så länge jorden rullar. Alla som få plats äro hjärtligt välkomna.

Det mystiska "Vumb" — den av Konstnärsklubben lancerade festen som förra året gjorde sådan lycka på Grand — framträder i år på Valand med nytt utseende. För dagen presentera vi här ovan några av de målare som åtagit sig att försköna väggarna i Vumbens tecken. Evenemanget tar sin början kl. 8 em. den 1 april på Valand. Biljetter säljas bland annat i G. P.-filialen.

Säg Ni på Vumb!

MP 1/4 1935

Teckningen ha vi knyckt ur en vumbisk tidning, som utkommit dagen till ära. (Det är i dag Vumb äger rum på Valand) Texten lyder:

— Jag skulle vilja måla er.

-- Jo för all del, bara han hjälper mej att bli av med färgen efteråt.

Vumb lovar att bli ett strålande evenemang. Bl. a. locka arrangörerna med konstnärsbord klädda med spännpapp, där artisterna kunna sätta sig och teckna figurer bland publiken. Borden äro avsedda för alla konstnärer, musiker, journalister, biblioteksmän, mecenater och andra kulturellt intresserade medborgare. För underhållningen svara Eric Zetterman, Fritiof Hedvall och Ulla Niska samt eventuellt Lill-Tollie Zellman och Zara Backman.

Naturligtvis blir det fullt hus. I reglementet ingår bl. a. att alla Vumbs gäster skola kalla varandra för Ni och att alla måste ha sitt bästa humör med sig.

Den unga konsten blommar.

Dr Anjou, sommarsalongens kommissarie.

Göteborgsmålarna bjuda sommarturisten på ögonlägnad.

Folke Persson skriver ut inbjudan till vernissagen.

Trafiken på Götaplatsen är inte större än att det märks när det kommer ett nytt inslag. Det sista har varit en grupp unga män med stora fyrkantiga paket. Herrarna har sneddat till höger om Posse, klivit uppför trapporna och försvunnit in i Konsthallen med sina pinnaler. Formen och utseendet har skvallrat om att diverse konstverk dolt sig bakom det bruna kraftpapperet med snöre.

Vadan denna invasion till Konsthallen mitt i sommarvärmen? I vanliga fall brukar konstverken vandra den motsatta vägen, eftersom den ordinarie utställningssäsongen slutar med sommarmånadens inträde. Ett par kvinnliga turister på stan, som tydligen observerat att det hände något i Konsthallen, stack in näsorna jämte kameror genom dörren, men möttes av det avvärjande tillropet:

— Det blir inte förrän på fredag!

Och det som blir på fredag är Göteborgskonstnärernas Sommarsalong. Herrar målare, som så vitt jag vet inte tillhör någon bestämd falang men på grund av sitt senaste uppslag bör kallas för optimister, höll just som bäst på att hänga. Som det heter på fackspråket. D. v. s. det är tavlorna, som skall hängas.

De förut omtalade paketen, nu befriade från sina omhöljen, stod i rader runt väggarna och väntade på sin fördelaktiga placering uppefter väggarna. Det såg med förlov sagt litet skräpigt ut men med den energi, som utvecklades i drivhusvärmen, kommer allt att vara klappat och klart tills i morgon. Då blir vernissagen.

Innanför entrén satt Folke Persson vid en reseskrivmaskin och klapprade på tangenterna med pekfingersteknik. Det var bjudningskort, som skulle meddela herrar och damer konstälskare i Götet "att det blir på fredag". Längre bort i salen sågs Birger Lindberg och Magnus Bjursten under utövande av en s. k. akrobatisk akt. Bjursten intog ställning som underman på en stol medan Lindberg krupit upp på ryggen och med små avbalanserade rörelser försökte slå in en spik i väggen. Där en tavla skulle hänga. Den kom verkligen dit. Vilket bevisar att talet om att konstnärer skulle sakna balans är fullständigt gripet ur luften. Akrobat oh! För undvikande av missförstånd vill jag emellertid meddela, att detta inte är traditionell ställning för upphänngning av tavlor. En trappstege brukar eljest användas för den, som vill klättra högt. Nu hade konstens trappstege av någon anledning gått och gömt sig. Man kan väl aldrig tänka sig att Grünewald tagit den med sig till Stockholm?

Men går göteborgare verkligen på konstutställning mitt i sommaren? Dom brukar då hålla till i skärgården. Frågan riktas till sommarsalongens energiske kommissarie dr Anjou, som svarar:

— Alltid är det väl någon! Men eljest är det meningen att salongen skall visa gästerna på stan, vad göteborgskonstnärerna kan prestera. Och när nu Konsthallen ändå står tom, så är det ju bättre att målarnas tavlor hänger där i stället för undangömda på ateljéerna. Den stora publikfrekvensen av turister under sommarmånaderna i Konstmuseet visar att det finns intresse för måleri. Och nu är vi som sagt så optimistiska, så vi hoppas och tror att amerikanare, engelsmän och kineser och all världens folk skall hitta hit.

Bjursten & Lindberg — akrobat — oh!

Ja, det finns ju en hel del att titta på Över hundratalet tavlor av 21 konstnärer finns till påseende och försäljning. Det är blandade motiv, landskap och modellstudier och en och annan stadsbild i mängden. Med andra ord stort sortiment till förmånliga priser. Vassego och stig på! Alltså fredag kl. 1.

Gewe.

Intermezzo på Vårsalongen 1936

Göteborgsmålarnas vårsalong på Kungsportsplatsen 1 fick som första besökande igår två morgonpigga professorer, målaren Isaac Grünewald och dramaturgen Ragnar Josephson.

De båda konstförståndiga herrarna hade många ampla lovord att säga: Det *fanns* tydligen ett göteborgsmåleri. Lokalen borde bli permanent konstsalong, sade profeterna. Däremot sade de inte, var donatorn var att söka. — Hur bär man sig åt för att dra en verklig jättepublik, professorn? frågade en av målarna Isaac Grünewald.

— Samla ihop alla hattar som finns, och kasta dom i ansiktet på mig, svarade Isaac.

Det blev ett väldigt letande, men idén gick inte att realisera, då det befanns, att alla nio utställarna gingo barhuvade. De båda professorerna fingo alltså avtåga fritt och utan polisanmälan.

Från och med i dag ha göteborgsmålarna satt upp ett anslag: "Behåll gärna hatten på i lokalen".

Den som tror, att denna historia är lögn bör övertyga sig om motsatsen på ort och ställe. Entrén är 50 öre.

Målarskola behöver nya lokaler: taket hotar störta, donator sökes!

Elever spara till Osloresa

Hos flitiga konstnärsämnen i 26 graders värme

Framför Målarskolans gula fasad uppe vid Ekmansgatan sitter en skara pigga ungdomar och lapar sol och kaffe med samma glupande aptit. Det är elever vid Göteborgs musei rit- och målarskola, som ju det högtidliga, officiella namnet lyder, vilka begagna den korta lunchpausen till att njuta av det härliga vårvädret.

— Nu är det snart tid att släppa ut hela flocken i naturen och låta dem måla landskap. säger konstnären Sigfrid Ullman, skolans lärare sedan nio år tillbaka. Hr Ullman avslutar för övrigt med denna vårtermin sitt arbete vid målarskolan, till sina elevers stora sorg. Men ännu återstå några månader av forcerat arbete innan den sedvanliga elevutställningen sätter punkt efter årets knog.

— Ja, så här ha vi det, säger hr Ullman och visar oss omkring i de två väldiga salarna, där den mest infernaliska hetta råder. Den imponerande järnkaminen i yttre salen är glödhet och termometern i inre salen visar tjugosex grader. Det måtte inte vara lätt att arbeta i en sådan värme — men den är nödvändig, försäkrar hr Ullman. Man har nämligen ägnat förmiddagstimmarna åt teckning efter levande modell — skall man sitta naken på en estrad i tre timmar behövs det minsann värme i överflöd!

Lokalfrågan är brännande

— Lokalfrågan är rena skandalen påpekar vår ciceron. Skolan är inrymd i en av de provisoriska hallar som byggdes upp till Göteborgsutställningen 1923 och som beräknades kunna hålla samman högst tio—femton år. Nu ha de femton åren gått — och vi få vara tacksamma så länge taket inte ramlar ned över våra huvuden! Det har det förresten redan gjort en gång! Men till en ny lokal behövs pengar — och pengar finns inte. Målarskolan skulle behöva en donator. Men var finna en sådan.

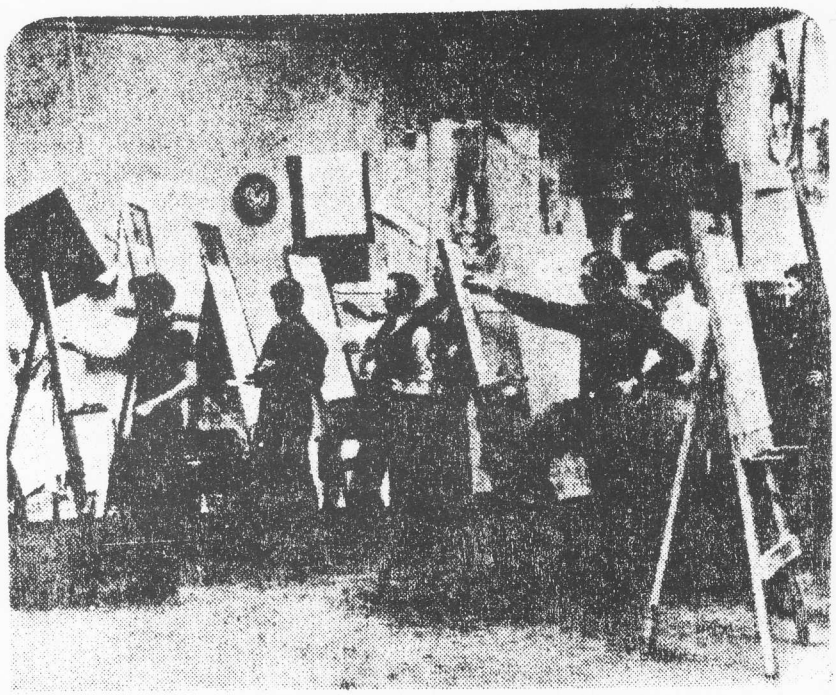

Sigfrid Ullmans sista elevkull i fullt arbete

Sigfrid Ullman ger oss därefter en snabb återblick på målarskolans historia. Den har gamla anor: redan någon gång i mitten av 1800-talet grundades den. På den tiden höll sig skolan med flera lärare. Så småningom övergick man emellertid till det nuvarande systemet med en konstnärlig ledare. Det första stora namnet var Bernt Lindholm och det allra största lärarnamnet i skolans historia är Carl Larsson, som var knuten till skolan omkring 1890.

— Trots de tråkiga lokalerna kan man inte klaga på intresset och entusiasmen hos eleverna, säger hr Ullman. Senaste åren ha vi haft cirka 35 elever, vilket nästan är en smula för mycket.

De elever som på allvar ämna gå in för konsten, bruka i regel gå på målarskolan i tre—fyra år. Så finns det emellertid en annan elevgrupp, som tillkommit på senaste tiden, och som består av blivande reklamtecknare. De bruka delta i undervisningen ett à två år.

Första året ägnas åt formundersökning

— Arbetsmetoderna?

— De äro egentligen så individuella, att man inte kan ställa upp några regler. Nybörjarna få i allmänhet ägna första året åt formundersökning, d. v. s. teckning efter gipser. Därefter följer teckning efter levande modell och slutligen få eleverna gripa till pensel och färg.

På våren skickas allesammans ut på landskapsmålning i trakten. Tidigare praktiserade hr Ullman det systemet, att själv följa med eleverna och låta dem måla samma motiv. Men det blev för svårt att sammanjämka alla de olika unga konstnärstemperamenten. Ett motiv, som den ene gillade ville inte den andre måla o. s. v. Följden blev, att hr Ullman numera låter eleverna själva välja motiv — sedan få de komma in och visa honom resultatet och mottaga kritik.

I maj blir det elevutställning och då kommer säkerligen det konstintresserade Göteborg att som vanligt möta upp för att se vad den yngsta konstnärsgenerationen lyckats åstadkomma.

Eleverna välva åtskilliga högtflygande vårplaner, berättar hr Ullman slutligen. Förra året blevo vi nämligen allesammans bjudna på gratisresa med "Sessan" till Skagen, där vi under några dagar idkade mycket givande studier. I år vilja eleverna resa till Oslo på liknande studiebesök — men vi ha inga pengar. Visserligen blev det ett litet överskott på elevernas karneval i lördags, men vi skulle behöva minst lika mycket till för att kunna klara en Oslo-resa.

Återstår alltså ingenting annat än att ännu en gång efterlysa en donator!

Shot.

Allt klart för konstnärernas Finlandsutställning

En vägg av utställningen, där ett Hvistendahlskt västkustlandskap do minerar.

Göteborgskonstnärernas bidrag till Finlandshjälpen blir den utställning som i dag kl. 1 öppnas i Centrumhuset.

Utställningen hängdes färdig i går, och lokalen ter sig vid öppnandet synnerligen inbjudande. Genom tillmötesgående från ett flertal firmor har Konstnärsklubben, på vars initiativ utställningen tillkommit, lyckats ge lokalerna en utstyrsel som utan tvekan kan betecknas som förnämlig. Där saknas varken prydlig inredning eller sköna blommor....

I denna vackra miljö böra de utställda konstverken komma väl till sin rätt. Antalet utställare uppgår till över sjuttiotalet, och man får till livs både grafik, skulptur, akvareller och oljemålningar. Så gott som alla mera kända göteborgare deltaga och ett par halmstadsbor ha även visat sin solidaritet gentemot utställningen. Det är sålunda ett både kvalitativt och kvantitativt pampigt uppbåd som här redovisas för allmänheten.

För allmänheten gäller det denna gång inte att bara komma och se allt det vackra på väggarna. Det gäller framför allt att köpa. Behållningen tillfaller o a v k o r t a d Finlandshjälpen, de utställda konstverken representera stora värden. Och meningen är att rubb och stubb skall finna köpare.

Alltså klockan 1 i dag i Centrum.

SUCCÉUTSTÄLLNING FÖR FINLANDS BARN

Rekordstart för konstutställning för Finlandshjälp

GP 18/12 —— 1939

Konstnärsklubben sålde 18 tavlor på två timmar.

Söndagen gick mera än någon annan dag hittills i Finlandshjälpens tecken, och det var väl inte utan att man här och var undrade om ens egen hjälpaktion skulle bli så lysande i trängseln av andra hjälpaktioner. Något ditåt tänkte man kanske inom Konstnärsklubben, när man öppnade utställningen för de finska flyktingbarnen kl. 1 i går i Biltons gamla affär. Konst är konst och alla äro inte erövrade för den och i går lockade en dånande högtalare på andra sidan av Kungsportsplatsen....

Desto mera glädjande är det följaktligen att tala om, att alla betänkligheter grundligt komma på skam. Utställningen blev en succé från det den öppnades. När Göteborgs-Postens medarbetare kom dit en timme efter öppnandet trängdes folk framför tavlorna och ett tiotal röda lappar skvallrade om att försäljningen gick raskt undan. Och lapp på lapp sattes upp under det vi tittade på tavlorna. Skulptrisen fru Ragna Ullman, som hade hand om försäljningen, hann under de två första timmarna sälja 18 tavlor. Något liknande har väl aldrig hänt under en konstutställning i Göteborg.

Utställningen bjuder på god konst av omkring sjuttiotalet konstnärer (därav några boråsare), som inte valt på måfå bland sina verk utan skänkt prima saker till utställningen. Priserna äro sådana, att den som köper en tavla vet att han fått ett förnämligt konstverk i sin ägo för nära nog "rampriset" och dessutom vet han att finlandsbarnen fått ett hantag. Inträdesavgiften, 25 öre, går liksom försäljningen av tavlorna oavkortad till hjälpen åt de finska flyktingbarnen. Att räkna upp namnen på alla de konstnärer som skänkt tavlor till utställningen tillåter tyvärr inte utrymmet, men allmänhetens offervillighet minskas säkert inte av att veta, att konstnärerna skänkt tavlor just då de själva skulle kunna behöva förtjäna på dem.

Gårdagens försäljning inbragte 1,700—1,800 kr. och utställningen besöktes av 600—700 personer — under tre timmars tid! Fortsätter försäljningen i den takt den börjat, har man kanske slutsålt före jul. De tre veckor man kalkylerade med kunna alltså smälta ihop till en enda. Så det gäller för den som vill skaffa sig ett konstverk att gå dit i tid — i morgon och de följande dagarna håller man öppet till kl. 8 på kvällen. Gå dit och titta på t. ex. Ullmans ljusa havsutsikt, på Folke Perssons lavyr av ett träd, på Jorms kvinna, som pressar sina fingertoppar vita mot glaset över akvarellen, eller på Inga Englunds bohuslänska väg, som letar sig fram mellan dystra klippor där dock färgerna trots allt blomma upp med växtligheten i diket och i skrevorna. De voro ännu inte sålda, då vi lämnade utställningslokalen i går. Själva utställningslokalen är för övrigt mycket lämplig för sitt ändamål och det trevliga intrycket förhöjes ytterligare av den smakfulla inredning som Ferdinand Lundquist lånat ut.

Miljöer mötesplatser

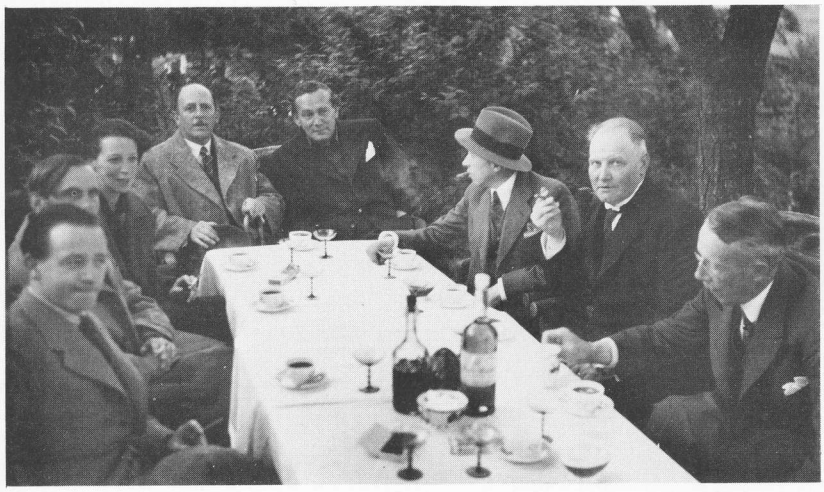

Maj 1939 i Wallins trädgård, Konsttidskriften Paletten föds: frv Agne Rundqvist, Nils Nilsson, Inga Englund-Kihlman, Filip Wahlström, Gunnar Wallin, Hjalle Eldh, Johan Nilson, Alex Langlet.

Ullmanselever utanför Junggrens kafé Fr.v. Hugo Simson, Torsten Billman, Kristina Hedenström, Margareta Anker, Erik Hallgren, Malmrot och Rudolf Flink .

Gunnar Wallin på taket till Hertzia, huset vid Packhusplatsen där flera konstnärer bodde

Konsthallen början på 1950-talet Nedan Victoria, teckning av Acke Janson

VUMB 1957: Arne Isacsson, Baengt Dimming, Palle Pernevi, Hugo Löfving, Tore Ahnoff, Per Lindekrantz Nedan från St Eriks källare: Rabbe Enckel, Nils Wedel, Aina Eriksson, Hjalle Eldh, Magnus Bjursten omk 1951

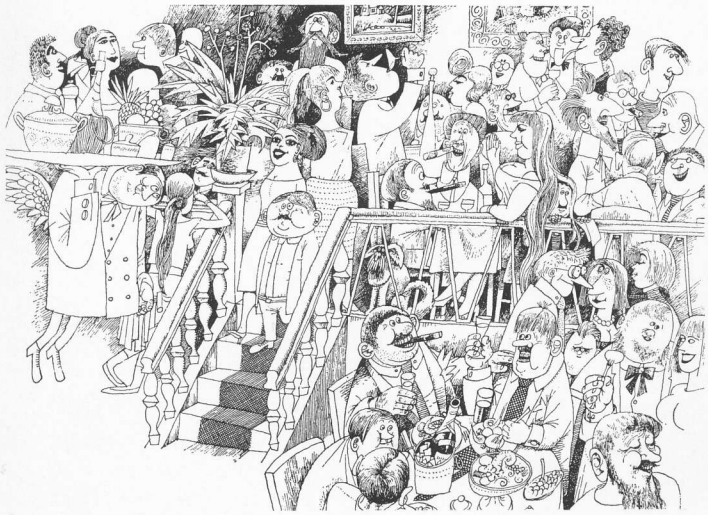

1940: Palettens första nummer

Samling kring Paletten!

GP 21/3 40

«Det finns över hundratalet målare, skulptörer och tecknare verksamma i vår landsända«, rapporterar Göteborgs konstnärsklubb. Detta är tvivelsutan betydligt mer än allmänheten vet, och det kan anses i sin ordning, att den eftertryckligt underrättas om ett så glädjande faktum. Konstnärsklubben har tidigare med strö-publikationer fäst uppmärksamheten på det, men nu är det meningen att genom en mera permanent, stor och elegant tidskrift skapa kontakt mellan göteborgskonstnärerna och publiken och hålla den à jour med dagens konstnärliga händelser. Första häftet av den nya tidskriften, *Paletten*, har just utkommit lagom som påsktidning. Det ger goda löften.

Det skall redan från början anteckNas, att det här är fråga om en stor populär konsttidskrift, något i stil med Konstrevy, men mera lokalt betonad och litet friare i uppläggningen. Litterära bidrag av konstnärerna själva komma tydligen att få luckra upp de rena konstbetraktelserna. I detta första nummer får man exempelvis en mycket märklig dikt, en skapelsefantasi «Av snäckans sus«, av C. T. H., som ju är en betydande poet samtidigt som han är en god konstnär och en nästan makalös naturkännare. Han har för övrigt också skrivit en bra prosadikt kring begreppet *ateljé* vid sidan av bilder från Tor Bjurströms, Hjalmar Eldhs och Sigfrid Ullmans konstnärsverkstäder.

Ryggraden i numret bildas av två uppsatser, den ena av Axel L. Romdahl, den andra av Folke Persson. Professor Romdahl skildrar med entusiasm ett besök hos monsieur och madame Rouart och för därmed läsaren in i en impressionistmiljö, som vuxit fram på ett egendomligt organiskt sätt genom släktskaps- och intresseförbindelser. Folke Persson har skrivit en liten studie över modellen till Rembrandts Riddaren med falken, som innehåller intressanta fynd och reflektioner. Ivan Ivarsons minnesutställning, Oscar Jacobssons halvsekel och 25-årsminnet av Otto Holmströms bortgång ha gett anledning till illustrerade uppsatser. Gunnar Bohman har meddelat ett rätt karakteristiskt minne av Ivar Arosenius, då denne reste omkring med en ohöljd tavla — av beskrivningen att döma tycks den ha påmint om Rus — för att förarga brackorna. Uppsatsen är illustrerad med ett par mindre kända Arosenius-saker.

Palettens redaktör Alex Langlet redogör för konstnärernas utställning i Göteborg till förmån för finska flyktingbarn, som kom upp till det vackra nettot av 8.700 kr. En spalt är ägnad åt ex libris med en fin invit att beställa ett sådant hos lämplig konstnär.

Illustrationsmaterialet är vackert från omslaget till sista sidan. Nils Nilssons utmärkta pärmbild av den bortdragande kvinnan med flickan vid handen bär på mycket av dagens stämning. Inne i tidningen återges tavlor av Ivan Ivarson, en porträttbild av honom i skulptur av Märta Taube, bilder av Oscar Jacobsson, en duk av Arvid Jorm, en kritteckning av Sigge Jernmark, en etsning och en pastell av Otto Holmström, tavlor av Tor Bjurström och Johan Nilsson, teckningar av Sigfrid Ullman, Magnus Bjurström, Nils Nilsson, Martin Larsson, Torsten Billman och Ragnar Sandberg.

Paletten skall komma ut med ett nummer i kvartalet och kostar fem kronor för hela året. Början är god och är ju ändå bara det första, trevande steget. Det skulle vara fägnesamt, om publiken lystrade till signalen: Låt oss mötas kring Paletten! Blir det förtjänst på tidskriften — såsom man hoppas, — kommer nettot att gå till en Konstnärsklubbens stipendiekassa. Att prenumerera är ingen uppoffring utan tvärtom, men kan måhända bidra till ett resestipendium åt någon göteborgskonstnär. Det bör också locka.

Man skulle kanske slutligen vilja föreslå redaktionen, att denna ingående och sakligt presenterade ett par verksamma göteborgskonstnärer i varje nummer — i första hand de mindre omskrivna. Det är t. o. m. viktigare än minnesfästandet av döda och jubilerande. En rad årgångar skulle på det sättet bli ett värdefullt bidrag till vårt konstlivs historia.

Es An.

PALETTEN HT 23/3

hette för några år sedan en liten konsthandel på Södra Hamngatan, som särskilt tagit sig an de unga göteborgskonstnärernas alster. Nu har namnet kommit till ny användning. Göteborgs Konstnärsklubb har i dagarna startat en tidskrift som skall utkomma med fyra nummer om året och kostar för helt år fem kronor. Denna publikation heter Paletten och har till ansvarig utgivare Alex Langlet. Jämte honom finns det en redaktionskommitté som består av Hj. Eldh, C. T. Holmström, Nils Nilsson, Ragnar Sandberg, Gunnar Wallin och Agne Rundquist. Tidskriftens syfte är inte bara att arbeta för en bättre förståelse mellan allmänheten och konstnärerna. Man hoppas också på ett överskott av rörelsen och tänker sig en stipendiekassa som skall sätta nya göteborgskonstnärer i stånd att företa studieresor.

Ur det första numrets innehåll kan framhållas en vacker dikt av C. T. H. Axel Romdahl gör ett besök i en gammal fin impressionistmiljö i Paris. Kjell Hjern skriver om den bortgångne Ivan Ivarson. Signaturen Iwa berättar om den allvarlige skämtecknaren Oscar Jacobsson, han som uppfunnit Adamson. Utan signatur alls skriver en författare om Otto Holmström, en nu nästan bortglömd konstnär som i seklets början var ett stort löfte som sedan aldrig infriades. Artikeln bygger på en minnesruna av Hasse Z. I sin senaste bok Läsning för svenska folket har Albert Engström givit en mycket utförligare skildring av denne hundraprocentige bohem. Slutligen anställer Folke Persson några iakttagelser kring Rembrandts Riddaren med falken.

Numret är rikt illustrerat. Man önskar det nya företaget all framgång.

1949—50 Paletten jubilerar och överlever

En kollega

till GT-aren firade 10-årsjubileum i går. Det var herr P. A. Letten, visserligen betydligt yngre och således mindre till år och visdom kommen än GT-aren, men P. A. Letten är en trevlig och charmerande kollega. Så har han också till fader inte mindre än sju stycken herrar, varav fem ännu fyller de faderliga plikterna. Herr P. A. Letten är nämligen ingen mindre än konsttidskriften Paletten, som en vacker försommarkväll i maj 1939 föddes i vännen Gunnar Wallins trädgård. I tidens fullbordan, d. v. s. på nyåret 1940 kom så Paletten med sitt första nummer, och

Ansvarige utgivaren, konstnären Alex Langlet.

Det kanske inte säger den fåkunnige så mycket, men att varje nummer lagda efter varandra skulle täcka vägen Göteborg—Örebro, säger kanske mer.

— Varför just Örebro,

frågade Hjalle misstroget — han tycker tydligen inte om Örebro. Vad svar han fick uppfattade inte GT-aren, för just då förlänades redaktionskommitténs ledamöter och Gewes hund samt GT-aren Palettens förnämliga 10-årsmedalj i vackert sammetsblå kartong att medelst knappnål bäras å vänstra kavajslaget. Jäjä fick den i ett snöre om halsen. Jubiléet gick således helt i den uppsluppna glädjens tecken, och med den framgång redaktionskommittén haft med Paletten var det också helt naturligt.

Boktryckare Agne Rundqvist trivs gott bland konstnärer och därför gick det som det gick —han fick trycka Paletten.

nu har den redan hunnit befästa sin ställning som något av en institution i Göteborgs konstliv.

De sju fäderna

var göteborgskonstnärerna Hjalmar Eldh, gemenligen kallad Hjalle, C. T. Holmström, under sin livstid kanske mest känd som CTH, Alex Langlet, fortfarande still going strong, Ragnar Sandberg, numera professor och flyktad till Stockholm, Gunnar Wallin, GT:s Gewe, samt boktryckare Agne Rundqvist, vanligtvis kallad Boktryckarn.

10-årsjubiléet

firades på lördagskvällen och redaktionskommittén inledde festen där idén om Paletten föddes, d. v. s. hemma hos Gunnar Wallin.

Boktryckare Rundqvist, vars förtjänst det är att Paletten är så förnämligt utstyrd, berättade att tidskriftens text under de tio åren krävt 3,2 miljoner bokstavstyper.

Herr P. A. Letten

är liksom GT-aren en realitet. Han d. v. s. P. A. Letten, visade sig nämligen vara redaktionskommitténs mascot, en högst underlig figur sittande på en stol. Han sitter med vid kommitténs sammanträden och är med på dess sällskapsresor. Då och då kastar nämligen

Konstnär Nils Nilsson har nyligen slutat en jättefresk i Stockholm och tyckte 10-årsjubileet var en trevlig avkoppling.

kommittén bekymren för Paletten överbord och ger sig ut tillsammans. En resa till Köpenhamn för något år sedan står i ett förklarat skimmer för deltagarna. Den gjordes nämligen under

"kungligt" beskydd.

Ansvarige utgivaren, Alex Langlet, påminner, som alla göteborgare vet, inte så litet om kung Gustaf. De goda köpenhamnarna, som ju inte ser Mr. G. så ofta, tog för givet att Alex Langlet var kung Gustaf. Att sällskapet fick kungligt roligt är därför inte så underligt. Överallt gjorde man sitt bästa för att "den svenske kongen" skulle trivas, och när man på kvällen kom till La Scala fick man inte gå ur bilen innan den röda mattan rullats ut. Sammanhanget gick aldrig upp för danskarna, då de, fina och artiga som de är, inte ville vara påträngande och störa "monarken" som tydligen roade sig i Kongens By inkognito.

Redaktionskommittén

är väl värd att då och då kasta loss från bekymren för paletten med både stort och litet p. Det är nämligen ett högst oegennyttigt arbete de utför, när det gäller Paletten med stort P. Som det bör vara läsaren bekant, är det Göteborgs Konstnärsklubb som står som utgivare av Paletten, men äran av att den kommer ut och är så bra som den är tillkommer de förut nämnda och redaktören, dr Bertil Sundborg. Varje år får konstnärsklubben en summa, de första åren 1,000 kr., numera sedan tidskriften blivit alltmera spridd, 1,500, som delas ut som stipendier. Det är åtskilliga göteborgskonstnärer som under årens lopp haft glädje och nytta av de pengarna. Både redaktionskommittén, Palettens läsare och göteborgskonstnärerna är således att gratulera vid 10-årsjubiléet tycker

GT-aren.

Paletten upphör efter schism bland göteborgskonstnärerna

Konstnärerna blir förläggare för "Paletten"

Enligt vad HT har erfarit kommer den i Göteborg utgivna konsttidningen Paletten att upphöra efter årsskiftet. Tidskriften startades 1940 och utger således i år sin tionde årgång. Beslutet om nedläggandet av Paletten beror inte på ekonomiska svårigheter eller på att prenumerantantalet har minskats i oroväckande grad, utan har förorsakats av en schism mellan redaktionskommittén, som tidskriftens förläggare också tillhör, och konstnärsklubbens styrelse, vilken senare har önskat öka sitt inflytande över Paletten i en utsträckning, som inte har behagat redaktionen.

Redaktionskommittén, vars flertal består av kända konstnärer, har sedan starten skött Paletten med bistånd av en anställd redaktör och samröret mellan tidskriften och Konstnärsklubben har endast bestått däri att Paletten har utdelat ett årligt stipendium till någon göteborgskonstnär.

För konstlivet i Göteborg och landet i övrigt är meddelandet om Palettens nedläggande ett ganska dystert budskap och för göteborgskonstnärerna innebär det samtidigt en stipendiemöjlighet mindre. Redaktionskommitténs beslut förefaller vara definitivt, men krafter torde vara i rörelse, för att motverka den olyckliga situation, som närmast har förorsakats av en skrivelse från Konstnärsklubbens ordförande, konstnären Folke Persson, till de temperamentsfulla herrarna i Palettens ledning.

Göteborgs Konstnärsklubbs tidskrift Paletten har seglat i hamn efter att utstått ett styggt haveritillbud. Såsom tidigare i HT meddelats såg det ett tag ut som om den tionde årgången skulle bli den sista, men dessbättre är nu den fortsatta utgivningen tryggad. Redaktör är alltjämt fil. lic. Bertil Sundborg, men hela redaktionskommittén är ny. Denna består av konstnärerna Ragnar Hallberg, som är ansvarig utgivare, Tore Ahnoff, Magnus Bjursten och Per Lindekrantz. En nyhet är också att klubben själv är förläggare för tidningen, och Bergendahls boktryckeri svarar för tryckningen.

Paletten skall liksom hittills komma ut med fyra nummer per år, och nr 1 kommer i mars. Typen blir i stort sett oförändrad, men både i fråga om utstyrsel och innehåll är det den nya redaktionskommitténs avsikt att göra tidningen ännu bättre än förut. Bl.a. skall det bli mera aktuellt stoff från konstlivet i Norden. En välkommen nyhet är också att ett grafiskt blad skall medfölja varje nummer.

Årsprenumerationen, som kostar kr. 8.50, kan ordnas via Göteborgs konstnärsklubbs kassör Joël Mila, Spaljégången 3

Folke P — 50-talsprofil

Porträtt av

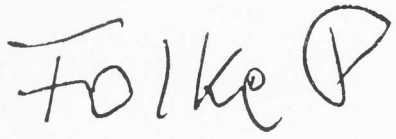

Carl-Erik Hammarén

PALETTEN 4/1965

Detta är ett av många möjliga porträtt på konstnären Folke Persson. (Ett tämligen överflödigt påpekande, kan det tyckas. Ändå känns det nödvändigt att göra, eftersom dessa rader närmast är personliga vittnesbörd grundade på intryck blott från hans sista år.)

Folke Persson framstod länge för mig i första hand som ett apart och beryktat begrepp i Göteborgs konstliv kallat Folke P.

Ett irrationellt och här lite främmande inslag. Någon som bröt mot det accepterade mönstret för konstnärsbeteende i den stora småstaden. Otvivelaktigt en bohem men med klart borgerliga komplikationer. Som konstnär ett ymnighetshorn i stället för en skeptisk självkritiker. Rund och rik istället för en mager sate. Och så vidare.

Så förstås, likt ett ständigt verksamt samvetsömt element att alltid räkna med: 1) den ettrige och smått preciöse kommentatorn i tidningarnas insändarspalter, 2) en mörkklädd herre, medelålders, som alltid yttrade sig i konstdiskussionerna. I båda uppgifterna var han befängt och befriande och även irriterande inopportun.

Självkart begagnade sig Folke P. av dessa offentlighetens möjligheter för att strida för sin sak. Bortsett från att han möjligen njöt av striden och offentligheten kring denna, hade han ovanligt mycket på hjärtat. De åsikter som han därvid på ett aktningsvärt sätt tog ansvar för, tålde väl ibland att småles åt, men mera, mycket mera, skall han hedras ändå.

I andra hand såg jag den originella personen. Till synes en ensam människa, utanför alla läger, den mest outrerade outsidern bland de grupperade konstnärerna i Göteborg. Den enda som gav en meningsfylld, ja pretentiös innebörd åt begreppet outsider. Till detta intryck bidrog hans personliga resning och en viss värdighet i uppträdandet.

Tung och generöst avrundad, en fyllig och förbindlig människa. Målmedveten har han stegat fram till en talarstol. Fascinerande »stor» utan att egentligen vara storväxt.

Alltid något för stor eller något för liten för sitt auditorium. Aldrig eller mycket sällan träffande rätt ton, fingrande på de rätta strängarna. Alltid för länge i talarstolen. Sällan eller aldrig applåderad. Inte olik den typiske idealisten, den där i blanksliten svart cheviotkostym, i olika sammanhang så typisk för trettiotalet och som man har svårt att riktigt ta på allvar. Han framstår som alltför speciell eller alltför indignerad. Hans åsikter blir på sin höjd till i och för sig respektabla »sanningar», anakronismer, ett slags divertissemang i en låg och saklig diskussion – låt oss säga, det hände ju ofta, i en omgivning dominerad av välanpassade arkitekter, samhällets lojala insiders.

Folke småler med spänd mun när han slutat tala. Något oberört, ett inre område av lugn och förvissnng tycker jag mig skönja i det stora, svampiga och känsliga ansiktet – eller speglar det här, nästan överlägsna uttrycket, något helt annat? En alltför maskerad sårbarhet beroende av den uteblivna kontakten med auditoriet. Jag vet inte, kom aldrig underfund med hur han upplevde detta sitt förhållande till omvärlden. De blixtrande reflexerna från hans glasögon eller glasögonen rätt och slätt, eller en fånig kommentar kom alltid emellan.

Först därefter tänkte jag på konstnären Folke Persson.

Till dels en av den göteborgska konsthandelns oftast förekommande namn. På små tavlor med motiv från hamnen. Folke Persson hade förstås sin ateljé någonstans vid hamnen. Han var ju nästan en halvofficiell institution knuten till Göteborgs hamn och liksom från denna »rejäla» göteborgska plattform en outtröttlig och kritisk bevakare av det alltmer sofistikerade konstlivet uppe i staden.

Till dels, framför allt sedan jag överrumplats av en utställning av tidiga Folke P. på Lorensbergs konstsalong 1959, en mustig målare som i samband med denna utställning äntligen tog gestalt för mig, och säkert för många andra.

Med vissa skäl kan mycket av detta Folke P:s tidiga måleri kallas spontant. Jag tänker mindre på den häftiga aktionen än på resultatet, som ofta saknar inslag av besinning och reflekterat bildbyggande. Det som råkar befinna sig inom synfältet kommer med på duken. Rubb och stubb. Till en del är det väl därför som Folke Persson ibland har misslyckats på ett så groteskt sätt, till en del har målat så genuint och oförfalskat, *lyckats* så bra.

Nakna, råa, friska kan hans bästa målningar vara. Ibland överväldigande direkta. Verkligheten smäller plötsligt till i dem, grann, brutal, otuktad eller står tiden stilla fastnaglad i ett klockslag eller en precist iakttagen atmosfär – jag tycker mig höra, något torr är den avlägsna klangen, helgemålsringningen i Rönnängs kyrka, i landskapsbilden med detta namn. Stämningen kan ju för all del också antyda gryning, men exaktheten, det kvarhållna ögonblickets oerhörda suggestion, den övertydliga och oväntade glimten av kyrkan mellan de mörka bergen, denna betoning är oberoende av om det är gryning eller afton. Kyrkan är sannerligen inte en del i ett landskap, behandlad »som färg» eller »som form», den är tvärtom väldigt mycket kyrka i meningen intensivt existerande, och ger åt denna ödsliga och storslagna bild en pastoral och ljus ton som är underbart verkningsfull. – Folke Perssons bilder kan ofta sägas falla sönder i eller laddas upp av sådana desintegrerade detaljer. Hans konst utmärks överhuvud inte av en stark vilja till gestaltning eller av en »personlig form». Hans verklighetsnärhet är snarare illusionens passiva. Frånsett en mycket stor formell begåvning – beundransvärt djärvt men även slarvigt brukad – ligger nog det intressanta hos denne konstnär i bildernas innehållsliga rikedom och komplikationer, i det »litterära» om man så vill.

»Rönnängs kyrka» är förvisso en suggestiv målning. Stämningen i den känns splittrad och förtätad och rymmer surrealistiska övertoner. Vanligen, men långt ifrån alltid, är Folke Persson som konstnär mer av en verklighetssinnad reporter. Rakt på sak. Skarpögd. Svart och vitt eller fina och säkert iakttagna stämningar. Han är, något grovt taget alltså, realisten bland de stora Göteborgs-skildrarna, till vilka han naturligtvis hör.

Folke P. ägde inte Sandbergs extravaganta experimentlusta eller bar på extatiska visioner som Ivarson. Hans konst är inte besläktad med trettiotalets proletärdiktning i färg. Det finns inte skymten av socialt patos i hans hamnbilder exempelvis. Däremot skulle man, bl.a. i några av de senare av dessa, kunna tala om en overklig övertydlighet som näppeligen kan karakteriseras som realistiskt reportage (lika litet som de tidiga »Rönnängs kyrka» eller »Vaggvisa»). De monomant observerade detaljerna, den förunderliga avskärmningen mot en helhetsverkan, stelheten och överlastningen vetter i stället mot en naiv bilduppfattning och förmedlar intryck som gränsar till surrealism. Tillspetsat kunde man säga att Folke Persson *också* var surrealist, om än en oförlöst sådan.

50 på utflykt 1950. 70 på Svenska Mässan 1952

Utanför stadshuset i Kungsbacka står bla: 1 Anna Wahlström, 2 Filip Wahlström, 3 Ansgarius Börjesson, 4 Anni Petersén, 5 Knut Lindström, 6 Solveig Rydström, 7 Fritz Bange, 8 Inez Byland, 9 Dagny Lindahl, 10 Martin Larsson, 11 ?, 12 Georg U Persson, 13 ?, 14 Sten Teodorsson, 15 Kristian Lundstedt, 16 Elsa Winnberg, 17 ?, 18 Gunnar Romdahl, 19 Sven Moëll, 20 Bengt Blomquist, 21 Elsa Thorén, 22 Ingeborg Börjesson, 23 ?, 24 Arne Andersson, 25 Carsten Hvistendahl, 26 ?, 27 Helge Lindahl, 28 Berthold Adolfsson, 29 Ragnar Hallberg, 30 Björn Wennerberg, 31 ?, 32 ?, 33 Torsten Billman, 34 Inger Larsson, 35 Arvid Bryth, 36 Eric Ericson, 37 Birgitta Flink, 38 Agne Rundqvist, 39 Isabella Laurell, 40 ?, 41 Tore Ahnoff, 42 ?, 43 Lars Svan, 44 Ie Westholm, 45 Alfred Westholm, 46 Sten Larson, 47 Rudolf Flink, 48 Margareta Ryndel, 49 Bengt Kristenson, 50 Nils Ryndel

Palle Pernevis specialrostade relief kommer på plats i utställningen. Den har legat i havet senaste tiden för att rosta, skall hänga som skulptural utsmyckning på en vägg i den Fribergska experimentbyn i Kärralund.

Makalös utställning av göteborgsmåleri

GP 5/7 52

Göteborgs stad ordnar stor exposé.

Många konstnärer har varit kallade och de allra flesta — inte mindre än ett sjuttiotal — har tackat ja till inbjudan att deltaga i utställningen Göteborgskonst 1952, som i dag har vernissage i Mässans A-hall. Även några redan bor gångna konstnärer är representerade. Ända fram till 3 augusti har nu de hemmavarande göteborgarna och deras gäster en attraktion att glädja sig åt som minsann inte bjuds var sommar. Utställningen omfattar målningar, teckningar, grafik och skulptur, sammanlagt 576 nummer. Inte sedan salig jubileumsutställningen 1923 har en sådan göteborgskonstnärers samlingsutställning skådats på våra breddgrader.

På fredagen när pressen fick en förhandstitt var utställningen just på väg att bli färdig och utställningskommissarien fil. lic. Ingrid Mesterton kunde med största lugn se framtiden an. Hon kunde visa på väggar som var som färgexplosioner fyllda av hetta och oro och på lugna och till synes problemfria avsnitt, som tycktes höra en en annan värld till. Men utrymmet är så stort i denna utställningslok att alla kontraster gott kan sams ..

Inge Schiöler-väggen torde vara en av de vackraste som någonsin visats av denne konstnär och Åke Göransson är likaså fint representerad. Av Ivan Ivarsson finns både verk från de tidiga konstnärsåren ända fram till Mor och barn, som tillkom i mitten på 30-talet. Även Nils Nilsson-avsnittet ger ett stycke utvecklingshistoria från 1935 till 1948. Bland de deltagande skulptörerna märks Nanna Johansen-Ullman och Märta Taube-Ivarsson, den sistnämnda bl.a. med en alldeles ny bronsskulptur Gosse med fisk, kring vars lilla figur vattnet skall porla under utställningen. Sten Teodorsson har inskränkt sitt deltagande till teckningar.

En katalog i ett mycket behändigt format har utställningskommittén sörjt för och reklam utomlands skall man också göra, så att främlingar inte glömmer att titta in i förbifarten. Ordf. i kommittén är ombudsman Thure Höglund och v. ordf. dispaschör Kaj Pineus, båda valda av stadskollegiet. Konstnärsklubben representeras av konstnären Tore Ahnoff, Konstföreningen av konstnären Rudolf Flink och Göteborgs Museum av docent Alfred Westholm.

GÖTEBORGSKONSTEN

UR STOCKHOLMSK SYNVINKEL

Palletten 3/52

Av Bo Lindwall

DET var en tid då konstintresserade stockholmares sinnen fylldes av förväntningar varje gång ryktet ville berätta att en Göteborgsmålare skulle ha vernissage i huvudstaden. Göteborgsmåleriet tycktes oss så egenartat, så rikt på starka temperament och utpräglade personligheter och ändå så enhetligt. Det var på den tiden då Stockholmskritikerna sysslade med geniutnämningar. Att de föll för frestelsen att klistra etiketten på var och varannan Göteborgskolorist var begripligt nog. Göteborgarnas hänsynslöst subjektiva färgromantik hade chockerat, indignerat och till slut besegrat väluppfostrade stockholmare. I sin egen stad hade dessa vilda konstnärer till en början mötts av likgiltighet eller ovilja. Deras lekamliga närvaro i staden var för påtaglig för att inbjuda till kanonisering.

I Stockholm såg vi dem aldrig, bara deras konst. Reklamen berättade fascinerande historier om deras livsöden. Det stod sensation kring begreppet "göteborgare". De blev mytiska gestaltèr som i det omvända perspektivet fick övermänskliga proportioner utan andra individuella drag än dem man tyckte sig finna i deras konst. Göteborgsmåleriet blev en myt för oss, men en myt med faktisk bakgrund. Det hade obestridligen under många år tack vare sin kollektiva egenart en slagkraft som var vida överlägsen Stockholmskonstens.

Kanske lever vi fortfarande kvar i efterdyningarna av den entusiasm som mötte Göteborgskoloristerna under deras stora tid. Fortfarande finns det göteborgare som fängslar vår fantasi och fyller våra sinnen med spänning, och vi väntar otåligt på att få se vad som härnäst kan komma ur deras ateljéer. Men vi har också märkt att Göteborgskonsten på senare år har förlorat sin samlade slagkraft: mycket av det som visas är svag och tom efterklang av vad som en gång varit starkt och ursprungligt, mycket är också internationellt allmängods utan den göteborgska egenart som fascinerat oss tidigare.

Det råder dock ingen tvekan om att Göteborg under åtminstone ett och ett halvt decennium spelade en dominerande roll i svenskt konstliv. Man kan roa sig med att fundera över detta faktum; man kan undra varför Stockholm med alla sina resurser och med sina många utmärkta konstnärer ändå inte förmår fascinera som konstnärligt begrepp. Med risk att generalisera alltför grovt och med risk att med dessa generaliseringar såra göteborgare (och kanske stockholmare dessutom) vågar jag gissa att Göteborgs överlägsenhet och styrka grundat sig på stadens förmåga att i det längsta konservera sin personliga karaktär av småstad, medan Stockholm under mellankrigstiden förvandlades till en opersonlig och konturlös storstad, dignande under en nyvorden storstads förvirrade ambitioner.

En småstad med gamla traditioner (järnvägsknutar räknas inte) var åtminstone förr en "rund och vattentät liten värld" med ett traditionsdyrkande kulturskikt som gärna utåt identifierade sig med staden. Småstadens invånare hade djupa rötter i det förflutna, släkterna hade bott där i generationer. En särpräglad miljö skapades, som band människorna med starka band. De höll fast vid sin stad med kärlek om det gått dem väl i händer, med kärlekshat om de mött motstånd och brist på förståelse.

I småstadens kulturliv fanns en stillhet i luften, som lätt kunde bli nattståndén och som kunde kännas olidligt tryckande. Radikala konstnärer hade svårt att härda ut. Den reaktionära atmosfären kunde bli så förtätad att andlig kvävningsdöd hotade de djärva som stannade kvar. För dem som utan anpassning förmådde hävda sig (under längre eller kortare tid) gentemot konventionalismen blev emellertid småstadens gamla kulturmiljö en resonansbotten mot vilken deras radikalism klingade starkare och renare.

En nyvorden storstad är avindividualiserad, en uppkomling utan småstadens egenartade karaktär och kontinuerliga traditioner. En storstadsbo hyser sällan djupare känslor för sin stad; han känner sig inte (som småstadsborgarna ofta gjorde) ansvarig för den. Den internationellt överambitiösa storstaden i civilisationens periferi, som i hetsen att hävda sina storstadsaspirationer känslolöst klippt av allt organiskt samband med det förflutna, ger upp sin egenart och öppnar sig i total självuppgivelse utåt. I dess kulturliv står alla dörrar på vid gavel; det blåser friska vindar från alla väderstreck men det råder också ständigt korsdrag.

Storstaden är en uppsamlingsdepå och en utsiktspunkt; den är en kameleontisk företeelse som i sig uppsuger element från alla håll. Dit kommer konstnärer, flyktingar undan småstadens snusförnuftiga konventionalism, för att finna stimulans i kontakt med alla strömningar utifrån. De vinner en relativ frihet, deras djärvhet är inte längre samma djärvhet. De förlorar kontakten med den tveeggade småstadstraditionen, som ömsom förkväver och ömsom ger nytt liv. Ingen levande och slagkraftig lokalkonst kan slå rot och blomma i sådan miljö. Storstaden kan ha många fina konstnärer men ingen egen konst.

I småstaden hann invånarna, om de så var funtade, att ägna sig åt gemensam dyrkan av traditionerna, åt avsides meditation och åt självbespegling. Stockholm var småstad ännu under första världskrigets år. Då

kunde fortfarande en levande *stockholmsk* konst växa fram och isoleringen var en styrka. Naivismen och intimismen var uttrycken för den stora småstaden Stockholms självbespegling. Den intensifierade centraliseringen påskyndade förvandlingen av Stockholm till en formlös storstad och det mesta av dess genuina lokalindividualitet plånades ut. Stockholmsmiljön blev konstnärligt steril. Detta blev uppenbart under andra världskrigets år då ingen motsvarighet till naivismen eller intimismen kunde växa fram; den unga Stockholmskonsten blev vilsen och tappade fotfästet i brist på de internationella kontakter som var ett livsbehov för den. Därför var det också fullkomligt naturligt att de unga Stockholmskonstnärerna omedelbart efter kriget med sådan andfådd entusiasm och febrilt experimentlysten intensitet försökte ta kontakt med den internationella avant-garde-konsten.

I småstaden Göteborg tog sig självbespeglingen hos de förmögna borgarna, vilka identifierade sig med sin stad, uttryck i en storartad donationsverksamhet som utåt kunde bidraga till stadens berömmelse. Konstnärerna speglade sig själva i den hänsynslöst romantiska kolorismen, ofta med ett suveränt förakt för organiserad form och dyrkan av en stegrad färgskala.

Då andra världskriget bröt ut var dock dessa koloristers tid förbi. Krigsårens måleri är också helt olika 1930-talets. Göteborgskonsten led inte i samma grad som Stockholmskonsten av isoleringen. I Göteborgs bördiga småstadsgrund kunde fortfarande ett *göteborgskt* måleri skjuta nya skott. Det var visserligen förändrat, mera dämpat i koloriten och strängare i formen men alltjämt med den egenartade ton som åtminstone för stockholmare föreföll specifikt göteborgsk. Det är den stora småstaden Göteborgs sista konstnärliga manifestation. Under de åren hade redan förvandlingen till liten storstad börjat. Göteborg var ju under kriget ett andningshål för det isolerade Sverige mot yttervärlden. Efter kriget öppnade sig staden alltmera utåt liksom Stockholm efter första världskriget. Den instängda atmosfären vädrades ut men i korsdraget blåste också småstadstraditionens kulturmylla bort. De unga Göteborgskonstnärerna klippte några av rottrådarna och blev internationalister.

Ragnar Sandberg hade väl redan under kriget på sitt sätt gett signalen till uppbrott från småstaden, då han övergav sin lekfulla variant av Göteborgskolorismen för att ägna sig åt klassiska och abstrakta övningar och för att sedan bli professor i teckning vid Konstakademien i Stockholm. Ungefär samtidigt blev det lärarbyte på Valand, göteborgarnas egen fria konstakademi. På Nils Nilssons plats placerades inte en göteborgare, men en kosmopolit, den fullständigt internationaliserade Endre Nemes, vilken som impulsgivande lärare företrätt den radikala modernismen. Att man några år senare inrättade en skulpturskola på Valand med den rörlige och mångsidige Palle Pernevi som lärare är också en händelse som ser ut som en tanke. I småstaden Göteborg fanns det inte rum för skulpturintresse. Nu förefaller det att öka starkt.

Internationalismen tar sig sålunda i den nya storstadens unga konst uttryck i mer eller mindre personligt anammande av stilar vilka visat sig gångbara på världsmarknaden. Det är de sista tio årens Valandelever som yrvaket orienterar sig utåt. Men ett särpräglat *göteborgsk* måleri kan man knappast räkna med längre lika litet som ett genuint *stockholmskt.*

ALF LINDBERG: KVINNA I SVART, 1951

Prof. Sixten Strömbom: GP 12/6 1952

GÖTEBORGS KONST 1952

I.

Stora konstutställningar i julihettan bruka vara rätt så prövande evenemang både för publiken och de utställda föremålen. De senare minska i intresse ju mera den förra ansättes av värmen. Det är därför en angenäm överraskning att från ökenhettan och ultraljuset på gator och platser komma in i den luftiga, svala, lagom belysta mässhallen och möta en utställning, som tillkommit under så stora förväntningar.

Perspektivet ner genom den vida hallen gör ett lugnt och angenämt intryck, mycket tack vare det fria utrymmet i mitten med dess stora gräsmatta och skvalande lilla fontän. I fonden bildar en grupp monumentalmålningar av Nils Wedel ett säkert blickfång. På ömse sidor om (den ännu späda) gräsmattan äro de 546 skulpturerna och målningarna ordnade i en labyrint av avbalkade utrymmen. Grafiken har placerats på första radens sida t. v.

Anmälarens första intryck av det hela var att herrar Ture Höglunds och Kaj Pinéus' djärva uppslag kommit i goda händer: Ingrid Mestertons, Tore Ahnoffs och Rudolf Flinks. (Dr Mesterton är utställningskommissarie. Bakom henne står en kommitté, representerande bl. a. Göteborgs konstmuseum och konstnärerna själva). Och detta intryck förstärktes under en tids strövtåg i utställningen, då man får rikliga tillfällen konstatera övervunna svårigheter och en ovanligt vårdad hängning.

Vad man kan säga om urvalet av konstverk, är att det inte fullt motsvarar utställningens officiella titel. Det hela tenderar mera åt det retrospektiva hållet än enbart åt konstsituationen av 1952. Men därigenom att ansenliga utrymmen ägnats åt fyra bortgångna målare (Folke Andreasson, Åke Göransson, Ivan Ivarson och Nils Nilsson), har samlingen kommit att belysa nästan hela tidrymden 1932—1952. En fullt giltig representation skulle dock ha förutsatt att Tor Bjurström, Karin Parrow och skulptören Sten Teodorsson m. fl. deltagit. A andra sidan tycks det, som om kommittén av skäl, som man kan förstå men inte gilla, tagit med en aning för mycket av arbeten, som mera fylla utrymmen än väga kvalitativt.

Huvudparten av de exponerade verken ha tidigare varit synliga på utställningar här. Inget ont att säga därom. Goda konstverk växa i betydelse, ju oftare man ser dem. Och genom hopställningen möjliggöres överblickar där tidigare obeaktade sammanhang ge sig klart och naturligt. Både publik och konstnärer bjudas här ett sällsynt tillfälle att pröva och ompröva sina värderingar av enskilda verk och av hela skedets göteborgska konst.

Man frågar sig redan i förväg: hur står sig trettiotalets kolorism? Finnes det ett väsentligt sammanhang mellan dess ohämmade utlevelse och dagens inåtvända, betänksamma formstudium i färg? Och finns det över huvud något gemensamt mellan göteborgsmåleriet av i går och det, som de abstrakt trä-

Nils Nilsson: Kvinna med katt.

nade noviserna från Endre Nemes' skola prestera? Och man tvingar sig själv till slut fram emot den principiella frågan: har göteborgsmåleriet som helhet betraktat en lokal karaktär? Eller är det i lika hög grad som t. ex. skulpturen på utställningen framgången ur helt personliga betingelser?

Det är mera sällsynt att någon orienterar sig på utställningen med alla dessa frågetecken skimlande bakom ögonen. Men det händer ju att en och annan — i likhet med anmälaren — efteråt prövar att ur sina samlade intryck sammanfatta något som liknar svar på frågorna. Om konstnärliga värden yttra vi oss alla på rent subjektiva grunder. Andra svar än de, som formuleras: »det förefaller mig», »jag tycker att», »numera tycker jag inte att» etc. kunna vi svårligen prestera.

Låt mig efter denna reservation återkomma till de kinkiga spörsmålen efter utställningsbesöket.

Hur trettiotalets yra färgglädje i måleriet stått sig... Avslagen som nattgammal champagne, hörde vi sägas av en herre med förutfattade meningar. Kraftgenier överraska och tjusa blott till en tid... I de fyra bortgångna koloristernas verk framträder visserligen en påfallande ojämnhet i den måleriska formen. Men det lilla urvalet av Göranssons konst gav mig i ännu högre grad än förr känslan av en säregen, utsökt färgbegåvning. Där var f. ö. ingenting av yra i dessa intima färgdikter. Och det var påfallande, i vilken grad färgen i vissa av Ivarsons tavlor mognat, djupnat, harmoniserats. Särskilt tjusande genom sin rena måleriska form framträder nu »Badande flicka» (210) och »Gossen på trappan» (211). Det är möjligt, att en del hårdkokta formdyrkare finna teckningen i Andreassons färgstarka bilder överlag allt för litet bärkraftig. Det är svårt att undgå att märka detta. Flera av hans arbeten stå sig därför inte heller i anmälarens ögon. Men det är lätt att av denne konstnär finna andra bilder, där formen helt mäktat med de intensiva färgklangerna.

Ragnar Sandberg, som numera sägs ogilla sin ungdomsproduktion, spelade onekligen högt på sitt okynnes charm den gången. Man vill dock inte tänka sig en autodafé på hans trettiotalsmåleri. Vilka vägar han än går nu, så lever detta vidare av sin inre — må vara något slängiga — kraft. Och en man som dessa koloristers lärare, Tor Bjurström, har i sitt egna måleri givit tydliga bevis på sin färgkonsts utvecklingsmöjligheter.

Om det finns ett inre sammanhang mellan trettiotalismen och fyrtiotalets formstränga, på sina håll akademiskt innehållsdigra konst... Ja, utan tvivel, främst genom det fortlevande behovet

av färgen som en av måleriets huvudfaktorer. Koloristen kan av den nya generationens »formister» tryckas djupt ner i det entonigt mörka, men lusten att pressa färgen på dess yttersta möjlighet framträder tydligt hos målare som Alf Lindberg och Gerhard Larsson.

Sambandet mellan Endre Nemes' elever och de föregående två decenniernas tradition . . . Vad beträffar Nemes själv, denne helt säkert utmärkte lärare, har han i sitt måleri tydligt fasthållit sin främmande egenart. (Detta till hans heder). Det har t. o. m. visat sig förenat med vissa svårigheter att passa in det i västsvensk miljö. (Vilket ju icke innebär en nedvärdering av dess konstnärliga kvalitet). Vad beträffar de av hans elever, som framträda på utställningen t. ex. Bengt Lundin, Acke Oldenburg och Erik Törning, ha de till förmån för Picasso och Chagall radikalt tagit avstånd från Bonnard, Soutin o. a. av Göteborgskoloristmens inspiratörer. Men det förefaller som om de, åtminstone Lundin, vore på väg att personligen omsätta lärdomarna utifrån. Klyftan mellan figurativ och non-figurativ konst förefaller omöjlig att överbrygga utan självmotsägande kompromisser. Men utvecklingen har här ännu inte sagt sitt sista ord. Och abstrakta system äro ju ej identiska med personliga uttrycksformer.

Göteborgsmåleriets enhetliga karaktär . . . Utländska iakttagare ha haft lika svårt att fastslå en sådan som vi hade beträffande den i våras gästande irländska konsten. Men i förhållande t. ex. till Stockholmsmåleriet framträder tydligt en lokal integritet, där hårt allvar växlar med excentrisk lekfullhet snabbt som i göteborgsvädret mörker och ljus, storm och stiltje. Påfallande är också två särdrag, det ena: göteborgsmålarnas långvariga, envetna sysslande med rent koloristiska eller formella uttrycksfrågor och i samband därmed deras motvilja mot det illustrativa, det andra: deras djupa rotfäste i Västkustens natur.

Frånvaron av all kulturbyråkrati i denna stad har också satt sin hälsosamma prägel på den göteborgska konstens karaktär. Detta betyder å ena sidan, att utvecklingen är helt avhängig av personliga kraftinsatser (från Valands ledare och konstnärerna själva), å andra sidan att miljön — trots faran för isolering och det tunnsådda samlarintresset — erbjuder stora möjligheter till artistisk frihet. Den stockholmska smaktraditionen har sina rötter i en gustavianskt akademisk formdyrkan. Kravet på elegans och estetisk fulländning fortlever genom varje ny riktning. Här förnyas smakriktningen radikalt med varje ny generations konstnärliga insats. En tåga av kärv individualism har dock hållit sig osliten allt ifrån Carl Wilhelmson till de yngsta på sommarens utställning.

Nils Palmgren hyllar

AP febr 1952

I det moderna svenska måleriets historia spelar Göteborg, den stora västkuststaden, en avgörande roll. Staden intar den givna platsen nummer två i fråga om storlek och materiell betydenhet i landet. Måhända spelar den som måleri rollen nummer ett. Namnet Valand, den dominerande göteborgska målarskolan, är ett namn som lyser och värmer. Från denna skola har utgått en rad av personliga, ja, också epokgörande konstnärer som Sandels, Kylberg, Signe Hvistendahl, Ivan Ivarson, Åke Göransson, Ragnar Sandberg, Olle Pettersson, Alf Lindberg, där stormande temperament, lössläppt känsla och en stark, levande kolorit varit de dominerande dragen.

Under lärare som Carl Wilhelmson, Tor Bjurström, Sigfrid Ullman har personligheterna hos de unga fått verka om inte helt fritt så med en sund rörelsemöjlighet. Hela tiden har de dessutom supit in läran om måleri som i första hand måleri, i andra hand måleri och i tredje hand också måleri. Under den mest lysande läraren av alla Tor Bjurström (han, som nu står i skottgluggen på Konstakademien), har de lärt sig förstå 1) att alla efterapningar, all tjuvnad är av ondo och värst för den, som utför dem; 2) att ingen kan lita till någon annan begåvning än sin egen; 3) att vad saken gäller är att låta sin lilla låga växa till en eld, som visserligen bränner, ja, förbränner, men samtidigt skapar efter måttet av sin temperatur.

— — —

Är över huvud taget något i vår svenska konst av i dag riktigt måleri är det Alf Lindbergs. Högre kan man väl inte sikta, en starkare ensemble av stråkar och orgel kan man väl inte vara . . .

Nils Palmgren i Aftonbladet 13.2.

Tor Bjurström i skottgluggen

Tor Bjurström har för närvarande en stor utställning på Konstakademien i Stockholm, vilken blivit föremål för debatt genom ett särdeles angrepp som Åke Meyerson levererar mot Bjurström i sin recension i Morgontidningen. Meyerson skriver bland annat:

Jag har aldrig varit någon riktig Matisse-elev, säger han (Bjurström) själv 35 år senare i sitt bidrag till Leo Swanes bok om Matisse. Det är möjligt att han aldrig själv känt sig som sådan, men i dag — 44 år efter det första parisbesöket — torde han ha svårare att övertyga någon om motsatsen; alla de nära hundra dukarna som nu fyller Konstakademiens tre stora salar har något av en bekännelse till Matisse's konstsyn. Den nu över 80-årige mästaren skulle säkert känna sig ganska besvärad över en så följsam elev, liksom han en gång på 10-talet snart slutade med sin skola, då den tenderade att kläcka alltför många epigoner.

Meyerson slutar sin recension med följande ord:

Den konstens länstol som Matisse redan 1908 bjöd oss att sitta i, var ämnad för åskådarna, den var verkligen inte avsedd för konstnärerna att bekvämt slumra till i.

Recensionen har väckt protest. Claes Eckerström talar i ett skarpt inlägg i Morgontidningen om den "förvåning och harm bland såväl konstnärer som konstvänner" som blivit reaktionen.

Kvällens improviserade väggmålning skymtar bakom ryggen på ordföranden Ragnar Hallberg, som ✓tur och ordning harangerade makarna till sina båda bordsdamer, till vänster Nanna Ullman, gift med klubbens förste ordförande Sigfrid Ullman och till höger Pips Wallin, gift med GT:s Gunnar Wallin, som tog initiativet till bildandet för tjugo år sedan.

Med en metronom

på huvudet kom vinterns förmodligen originellaste stjärngosse in till kaffeborden på Långedrag i går kväll. Bakom mannen med den tickande mössan och det svarta helskägget dolde sig konstnären Bengt Kristensson och sammanhanget han uppträdde i var Konstnärsklubbens 20-årsjubileum och Luciafest. Lucian var en nybliven skeppare, Inger Larsson, som kom direkt från examensprovet på navigationsskolan för att lussa sin make Stens uppsluppna kolleger.

Ett våldsamt jubel mötte paraden, det roligaste luciatåg GT-aren sett under sin arbetsamma lussefestkarriär.

Innan man kommit så långt hade ordföranden Ragnar Hallberg påmint om de hårda tiderna, när klubben bildades 1933. På den tiden köpte museet

sex tavlor

av göteborgskonstnärer på tio år. Fortfarande tycker Hallberg att det sitter för lite "allvarliga killar" av klubbens egen sort i nämnder och styrelser. Men det har blivit bättre. Och konstnärsklubben hjälpte till, när den började ta hand om praktiska ting, inte bara sällskapsliv och nöjen. Initiativtagaren, GT:s Gunnar Wallin, hyllades under ivriga Jäjä-rop. Lika uppburen blev Sigfrid Ullman, förste ordföranden. Vilken blev både

knäsvag och arg

berättade han i tacktalet, när han ombads bli ordförande. Att hålla ihop konstnärer är ungefär som att mota grisar. Och på den tiden gick var och en för sig, gloende på sin målande nästa som på en potentiell giftmördare.

— Men vi gjorde vad vi kunde. Och med tre tior i kassan delade vi till och med ut understöd!

Stjärngosse modell Bengt Kristensson, Metronomen på huvudet tickar och sparbössan i handen skramlar taktfast. Han var roligast.

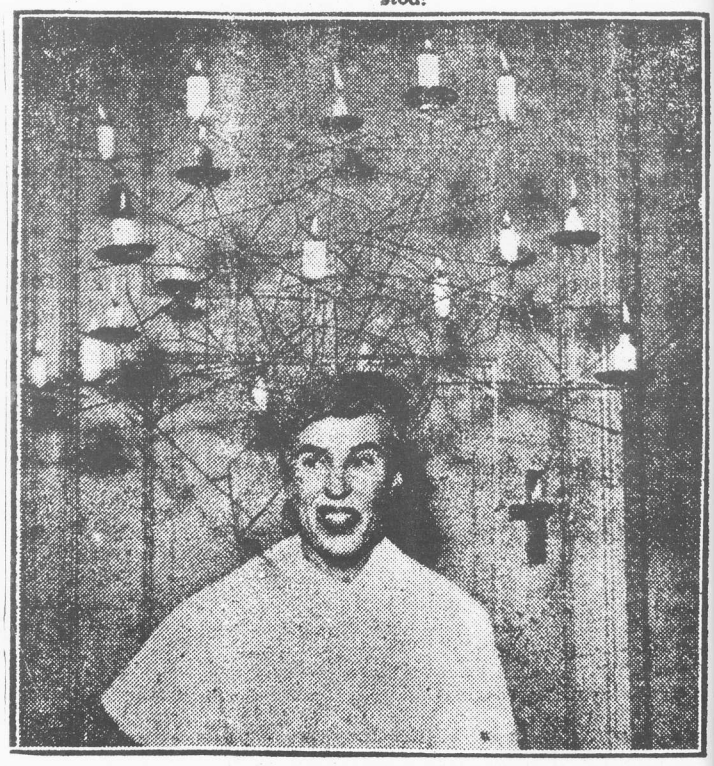

Nyblivna skepparen Inger Larsson som Lucia. Kronan har gjorts av Palle Pernevi.

Skeppar Ingrids

krona bestod av en Palle Pernevi-skulptur i original och hennes andra stjärngosse bestod av en fågelskrämma under vars stela träarmar Torsten Bergmark seglade fram.

Profiler och porträtt

Några av frondörerna: sittande Endre Nemes och Gunnar Larsson, stående över dem Börge Hovedskou och till höger sju revolutionärer: fr. v. Jöran Salmson, Johan Lindström, Lars Börjesson, Lennart Ason, Knut Irwe, stående i islandströja Acke Oldenburg och Leif Knudsen.

KONSTNÄRSKLUBBEN KLYVS

Unga konstnärer bildar egen klubb

SEDAN LÅNG TID TILLBAKA har det rått ett missnöje över Göteborgs konstnärsklubb och dess sätt att sköta konstnärernas intresse i staden. På tisdagen konstituerades en ny organisation, en frond som kallar sig grupp 54 med undertiteln "Samlande organisation för konstnärer i Göteborg.

Detta skedde på restaurang Victoria där den nya organisationens ordförande Knut Irwe karakteriserade den nuvarande konstnärsklubben som en "sällskapsklubb" som har en klart otidsenlig karaktär som inte kan anses tillfredsställande och inte kan bevaka konstnärernas intressen vare sig praktiskt eller ideologiskt. **Trots Konstnärsklubbens ensidiga och reaktionära hållning har den ansett sig kallad att representera konstnärskåren i nämnder och institutioner vilket väckt förvåning och motstånd nom stora grupper av stadens konstnärer.**

Den nya organisationen tänker att sammanträda var fjortonde dag för diskussioner och dryftande av gemensamma problem. Varje allvarligt strävande konstnär är välkommen som medlem och inte minst vill man kontakta de unga målarna som lämnar stadens konstskolor. Organisationen har inval två gånger om året efter allmän omröstning. Styrelsen har att upvakta och kontakta olika yrkesgrupper, inte minst arkitekterna. Inte heller ateljefrågan kan anses tillfredsställande ordnad.

Paletten för mondän.

Någon utställningsorganisation blir inte grupp 54, flera av medlemmarna har redan tidigare ställt ut tillsammans. I kritiken mot Konstnärsklubben finns också ett angrepp på Paletten som blivit mondän och esteticerande. Organisationen hyser planer på att själva ge ut en tidskrift. Majoriteten av revolutionärerna är redan medlemmar i Konstnärsklubben. De kommer inte att begära sitt utträde ur klubben. Bland undertecknarna till manifestet finner man lärarna vid stadens konstskolor, Endre Nemes, Börge Hovedskou och Nils Wedel. Det stora flertalet av Grupp 54 är ickefigurativa målare men alla konstnärer som vill vara med i organisationen är välkomna i den. Knut Irwe är som nämnts ordförande och de övriga i styrelsen, Jöran Salmson, Lars Börjesson, Bengt Olson, Lennart Ason, Leif Knudsen och och Lars Larsson.

Grupp 54 har skrivit följande upprop till Göteborgs konstnärer:

Undertecknade konstnärer har bildat en ny organisation kallad "Grupp 54" med undertitel "Samlande organisation för konstnärer i Göteborg".

"Grupp 54" är startad av konstnärer, som till övervägande del arbetar i olika abstrakta riktningar. Men alla allvarligt syftande konstnärer kan bli medlemmar.

"Grupp 54" är framsprungen ur den existerande oppositionen mot Göteborgs konstnnärsklubb. Denna sammanslutning kan icke längre, enligt vår mening, på ett tillfredsställande sätt ensam föra alla göteborgskonstnärers talan. Ledningen har, trots att klubben är en sällskapsklubb, utåt försökt ge sken av att den företräder en fackorganisation. Ledningen har i övrigt inom klubben icke tillräckligt beaktat andra medlemmars åsikter i vitala frågor. Ledningen har låtit i klubben invälja icke representativa medlemmar och vägrat unga men allvarligt arbetande konstnärer inträde.

Klubbens tidskrift "Paletten" har icke när det gäller aktuell västsvensk konst visat tillräcklig objektivitet. Den har för övrigt antagit en alltmer mondän och esteticerande karaktär.

Klubben vill ha monopol.

Med hänvisning till vad som här anförts och till den påtagliga tendensen från klubbledningens sida att söka nå en monopolställning som konstnärlig rådgivare i stadens nämnder och institutioner, vilket med önskvärd tydlighet framgick av en radiointervju med två styrelsemedlemmar i slutet av förra året, vill vi nu deklarera att vi icke längre ämnar sanktionera denna utveckling. I stället för att inom Konstnärsklubben söka åstadkomma en kursändring, som skulle motsvara våra strävanden, vilket f. ö. med hänsyn till klubbens heterogena sammansättning torde vara omöjligt, har vi ansett att vi endast genom en ny organisation kan åstadkomma en motvikt och nå ett tillfredsställande resultat.

Vårt handlingsprogram är i huvudsak som följer:

"Grupp 54" skall verka som en ren fackorganisation. Den är att anse som en arbetsgemenskap för konstnärernas bästa. Dess styrelse är ett arbetslag, som fått medlemmarnas förtroende att sköta de löpande göromålen och stå i ansvar därför.

"Grupp 54" skall söka att på ett aktivt sätt tillvarataga de allvarligt syftande konstnärernas intressen, verka för en fast, kamratlig inre sammanhållning, motverka kotteribildning, samt söka samarbete med i konstnärliga uppgifter engagerade yrkesgrupper såsom arkitekter och konsthantverkare.

Nordiska kontakter

"Grupp 54" vill vidare arbeta för ett större intresse för aktuella konstproblem med fri och öppen debatt, söka interskandinaviska och internationella kontakter inom konstvärlden ävensom kontakt med intresserade författare, konstkritiker och andra.

"Grupp 54" vill till sist men icke minst söka ett förtroendefullt samarbete med stadens myndigheter och kulturvårdande institutioner. Vi anser detta som en av våra allra viktigaste praktiska uppgifter. Vi önskar medverka till en bättre representation i de nämnder och kommittéer där för konstnärerna avgörande beslut fattas och till en så rättvis fördelning som möjligt av tillgängliga stipendier och konstnärliga uppdrag. Vi ämnar genom praktiska förslag och i samarbete med arkitekterna söka få fram fler ateljéer, vilket, även med hänsyn tagen till dagens svåra situation på bostadsmarknaden icke bör vara omöjligt om alla goda krafter enas.

Vi har startat denna nya organisation i en anda av gott samförstånd och det intresse som redan visats gör att vi ser framåt med tillförsikt.

Konstnärer vill vara med i alla konstnämnderna

Göteborgs konstnärsklubb har beslutat söka få ett ord med i laget när det gäller inköp av konst till Konstmuseet samt till kommunen.

Man anser att den konstnärliga sakkunskapen hittills inte tagits i anspråk på rätta sättet, och från konstnärshåll påpekas att såväl i Oslo som i Köpenhamn är det av gammalt skick och bruk att konstnärerna får vara med i de nämnder och kommittéer som har att behandla och avgöra konstfrågor.

Enligt vad ordf. i Göteborgs konstnärsklubb, hr Ragnar Hallberg, uppger, har man sålunda i skrivelse till stadsfullmäktige begärt att konstnärsklubben skall få bli representerad i följande nämnder: Göteborgs konstnämnd, Konstmuseets kommitté för konstinköp, Valands målarskolas nämnd och styrelsen för Göteborgs museum.

I nämnden för Valands målarskola gällde det att få in en representant, i Konstmuseets kommitté för konstinköp vill man däremot ha in tre representanter, en för målarna, en för skulptörerna och en för grafikerna.

Göteborgs konstnämnd som enligt bestämmelserna skall vara "målsman för uppgifter som hänföra sig till den konstnärliga utsmyckningen av skolor, sjukhus och andra offentliga inrättningar" har f. n. sju ledamöter, och här vill konstnärsklubben bli representerad med en man. I styrelsen för Göteborgs museum bör också en medlem av konstnärsklubben sitta, anser man.

F. n. är klubben representerad endast i Lindbergska fondens nämnd.

GHT 9/2 1954

Detaljer i höst.

Vi ämnar börja vår aktiva verksamhet till hösten med bl. a. två sammankomster i månaden. Vi återkommer med detaljerat program i september och hälsar alla med våra strävanden sympatiserande konstnärer välkomna so maktiva medlemmar i "Grupp 54".

Göteborg i maj 1954.

Knut Irwe, Jöran Salmson, Lars Börjesson, Bengt Olson, Lennart Ason, Leif Knudsen, Lars Larsson.

— — —

Leif Ericson, Acke Janson, Endre Nemes, Hardy Strid, Folke Fast, Gunnar Larson, Bertil Norell, Nils Wedel, Börge Hovedskou, Wilgot Lind, Yngve Nordhag, Jörgen Zetterquist, Alf Hjalmarson, Johan Lindström, Acke Oldenburg, Olle Zetterquist.

Konstnärsklubbens svar till »Grupp 54».

Herr Redaktör.

I den nybildade »Grupp 54»:s i göteborgspressen publicerade upprop till Göteborgs konstnärer förekommer en del påståenden och anklagelser riktade mot Göteborgs Konstnärsklubb, som klubbens styrelse vill besvara. Det finns ingen anledning att som helhet bemöta det delvis motsägande uppropet; endast några få punkter skall här tas upp.

Det är självklart, att Göteborgs Konstnärsklubb såsom den sedan 20 år tillbaka enda samlande organisationen för göteborgskonstnärerna — vid sidan av sin verksamhet som sällskapsklubb — också haft uppgiften att såsom fackorganisation tillvarataga konstnärskårens intressen utåt, bekräftat bl. a. genom ständig representation med två medlemmar i Konstnärernas Riksorganisation styrelse. Det samarbete som i flera år pågått mellan klubben och olika myndigheter och institutioner i staden har lett till flera påtagliga resultat, vilka i möjligaste mån kommit alla grupper inom kåren till godo.

Detta gäller inte minst ateljéerna — ett 40-tal sådana har under de senaste åren genom klubben fördelats bland vitt skilda kategorier av konstnärer. Konstnärsklubben arbetar fortfarande på att skaffa fram nya ateljéer. Så nyligen som i december förra året erhöll samtliga medlemmar skriftlig förfrågan angående olika ateljéönskemål beträffande storlek och prisläge. Beskyllningen att ledningen inom klubben skulle gynnat endast en grupp saknar all grund.

»Grupp 54»:s beskyllningar mot klubbens ledning för vad den gjort eller inte gjort kan bemötas med hänvisning till det faktum att de angripande klubbmedlemmarna aldrig visat så stort intresse för sin egen klubb att de ens besökt klubbens förhandlingsmöten för att där framföra sina önskemål.

Härmed framstår också beskyllningen mot klubbens ledning att den icke tillräckligt beaktat vissa medlemmars åsikter som omotiverad.

Vad invalen angår, är klubbens princip (f. ö. lika med Konstnärernas Riksorganisation princip vid inval) att ej invälja någon som ej lämnat konstskolan. Detta är orsaken till att flera yngre konstnärer, tillhörande »Grupp 54», ej blivit invalda. Andra invalsberättigade ha icke begärt inträde.

»Grupp 54» säger sig vilja »motverka kotteribildning» samt bl. a. söka åstadkomma flera ateljéer genom att »alla goda krafter enas». »Grupp 54»:s handlingssätt att utan förvarning offentligt angripa och söka splittra sin egen kår förefaller mot bakgrunden av detta deras program högst förvånande.

Göteborg 29 maj 1954.

Göteborgs Konstnärsklubbs styrelse.

Konstnärsklubbens möte slöt med slagsmål

slöt med slagsmål» meddelar en rubrik i dagens Ny Tid. Det är kanske för mycket sagt, då ett slagsmål förutsätter att två slår varann. Av referatet att döma var det konstnären Yngve Nordhag som blev slagen av en annan konstnär, vilket är illa nog.

Lidelsernas vågor går höga inom Göteborgs konstnärsvärld just nu, sedan Grupp 54 bildats i opposition mot den äldre och hittills enda konstnärssammanslutningen i Göteborg, Göteborgs Konstnärsklubb. Den senare tillvitas att vara enbart en sällskapsklubb, som föga vårdar sig om konstnärernas, framför allt de yngres intressen o. s. v. Striden kan väl närmast karakteriseras som en brytning mellan gammalt och nytt. Det övervägande antalet medlemmar i Göteborgs Konstnärsklubb företräder det s. k. Göteborgsmåleriet, som på 20- och 30-talen bildade epok i svensk konst, men som nu trängts undan av den mer eller mindre abstrakta eller konkreta konst som representeras av de unga konstnärerna, bland dem Nemes-eleverna. Generationsväxlingen spelar väl också in — då Göteborgs Konstnärsklubb bildades var medlemmarna så gott som jämgamla, och konstlivet i Göteborg mera homogent med de då verkande konstnärerna på samma linje. Nu är uppfattningarna splittrade, och då är det naturligt om också meningarna om den gamla klubben går isär.

Allt är vordet gammalt, när de unga stormar fram. Så har det alltid varit och skall så förbli. Att det råder strid bland Göteborgs konstnärer är därför ingenting att förfasa sig över. Att lidelserna kan svalla över är också förklarligt. Men såpass självtukt bör konstnärerna ha att de slåss enbart med penslar och penna som vapen. Handgripligheter tyder på en sinnesart som har föga med de sköna konsterna att göra.

Konstnärsklubbens möte Göteborgskonstnärerna bildar sektion av KRO

— Referatet i ett par göteborgstidningar på lördagen av det möte som Göteborgs Konstnärsklubb höll på Konstmuseet på fredagskvällen är grovt missvisande, framhåller ett par medlemma rav klubben för GT. Referatet hade lämnats av ett par medlemmar i Grupp 54, och det kan därför vara lämpligt att upplysa allmänheten om vad som verkligen hände.

— Mötet hade utlysts av Göteborgs Konstnärsklubb för att söka finna en positiv lösning på de problem som uppstått genom bildandet av konstnärssammanslutningen Grupp 54. Mötet, som var mycket välbesökt av såväl yngre som äldre medlemmar, hade till en början en irriterad ton men övergick ganska snart i en visserligen livlig och het men i stort sett saklig diskussion om den mest lämpliga formen för göteborgskonstnärernas fackliga organisering.

Därvid beslöts med stor majoritet att söka samla göteborgsmedlemmarna i K. R. O. (Konstnärernas Riksorganisation) till en sektion, som övertar alla lokalt fackliga frågor om representation i nämnder osv. En sådan sektion kan stå neutral i förhållande till Konstnärsklubben och Grupp 54 och ventuella andra konstnärssammanslutningar i staden. Detta beslut fattades som ett uttryck för en positiv vilja att överbrygga motsättningarna inom kåren.

Meddelandet att de yngre konstnärerna tog parti för Grupp 54 är osant, om inte därmed menas endast de tre klubbmedlemmar från Grupp 54 som besökte mötet. Solidariska inom konstnärsklubben står fortfarande de flesta av klubbens yngre medlemmar, däribland flera av Nemes-eleverna. Man kan därför inte generellt tala om en generationsmotsättning inom klubben. Frågan om uteslutning av de medlemmar som anslutit sig till Grupp 54 övervägdes inte.

— Uppgiften att Konstnärsklubbens möte slöt med slagsmål är lindrigt sagt överdriven. Vid diskussionen efter mötet förekom ingen personlig fientlighet mellan medlemmarna i de olika sammanslutningarna. En enskild, obalanserad kvinnlig klubbmedlems plötsliga utbrott kan inte tas som någon symbol för mötets eller den efterföljande diskussionens karaktär. Målarinnan ifråga riktade ett slag — inte flera som uppgivits — mot en konstnär ur Grupp 54, varvid denne erhöll en rispa på näsan, en blessyr som omedelbart med en väl stor plåsterlapp omsköttes av en medlem av Konstnärsklubben.

Grupp 54:as svar.

Den 25 maj bildades en ny konstnärssammanslutning här i staden, som kallade sig Grupp 54 och i sitt manifest riktade en del beskyllningar mot den äldre organisationen, Konstnärsklubben. Denna inglck några dagar senare med ett offentligt svar, som tillbakavisade beskyllningarna. Grupp 54 har återkommit med följande yttrande:

Styrelsen för Göteborgs Konstnärsklubb har yttrat sig om vårt upprop till konstnärerna. Styrelsen har därvid valt den beprövade taktiken att tiga om det mesta, svävande besvara en del och f. ö. förvränga fakta. Kontentan är att allt är helt förträffligt inom klubben.

Mot denna vackra skönmålning står det irriterande faktum att klubbens sammanträden de sista åren varit mycket litet besökta; endast cirka en fjärdedel av medlemmarna har infunnit sig var gång. Att icke någon av de nu opponerande medlemmarna skulle ha besökt sammanträdena är, dessvärre för styrelsen, inte sant. Men påståendet bevisar hur likgiltig ledningen varit för vilka medlemmar utom den trängre kretsen, som infunnit sig.

Vad angår ateljéfrågan så kan vi inte i vårt upprop finna att vi beskyllt ledningen för att ha gynnat någon viss grupp. Ett eventuellt dåligt samvete måste här ha spelat styrelsen ett spratt. Men när styrelsen nu drar upp denna fråga vill vi inte underlåta att påpeka att styrelsen icke tillräckligt energiskt arbetat vidare. Efter ateljébyggena på Guldheden har tydligen ingenting gjorts förrän i december förra året. Det har dock kommit till vår kännedom att styrelsen avböjt ett erbjudande om ateljébyggen i Kortedala. Vi finner denna åtgärd märklig då ateljébehovet inte på långt när är fyllt. Sålunda har t. ex. bostadsförmedlingen för några veckor sedan emottagit 29 ansökningar om ateljéer.

Klubbledningens inställning till de yngre konstnärerna och den alltför rigorösa invalsparagrafen som ger styrelsen fullkomligt fria händer att stoppa för dem misshagliga personer finner vi helt otidsenlig och mer vittnande om skråanda än om gott kamratskap. De unga behöver kontakt med äldre kamrater och vi finner det viktigare att det i en lokal konstnärssammanslutning inväljes unga och allvarligt arbetande konstnärer än att personer inväljas om vilka man med skäl kan fråga sig om de över huvud taget sysslar med konst.

Styrelsen påstår så i sitt svar att Grupp 54 angripit sin egen kår. Vi har, så vitt vi kan finna, endast riktat oss mot ledningen för Göteborgs Konstnärsklubb. Att vi skulle be om tillåtelse att bilda en ny organisation och offentligt kritisera missförhållanden, som alltför länge fått råda, tror väl inte styrelsen på fullt allvar.

Göteborg den 2/6 1954.

För Grupp 54:
Styrelsen.

Vem går ner i ormgropen? NYTID 4/5 1955

GRÄLET kring annonsen om lärarplatsen vid Valands konstskola tillhör de inte alltför ovanliga offentliga uppgörelser om småsaker som döljer djupgående personliga och principiella motsättningar. Debattämnet om valandsläraren skall meddela undervisning i muralmåleri eller inte, är den lilla synliga delen av ett isberg, som långt nere i mörka vatten skrubbar mot konstteoretiska och konstpolitiska grynnor. Käbblet har sitt intresse som ett tecken på den oro och nervositet som gripit en del göteborgska konstnärer inför lärarskiftet på vår konstskola.

Det kan vara värt att teckna en snabbskiss över de idémotsättningar som föreligger i dagens situation. Man skulle kunna säga att lokaltraditionalister står mot upprorsmän, odlare av det så kallade göteborgsmåleriet mot internationellt orienterade målare. Traditionalisterna hävdar verklighetsupplevelsen i ordets vanligaste mening som all konsts korrektiv och pådyvlar motsidan en akademism i rutor och trianglar.

DEN LOKALA traditionen har en speciell tyngdpunkt i göteborgskolorismen under 30-talet. Denna expressionistiska och färgblossande konst hade sina lokala föregångare, men betade också av norska fält, tysk efterkrigsexpressionism och franska artister. Redan i följande generation mötte en opposition, det visionära, det dionysiska och det spirituella fick vika för en lågmäld iakttagelse av vardagens skimmer över enkla ting. De blossande färgerna ersattes med dova anslag och tunga klanger. Bland de inspirerande målarna för denna mellangeneration finns några danska konstnärer. Det var under kriget som detta måleri växte sig starkt jämte en idyllisk, småborgerlig tavelproduktion.

Efter freden togs åter kontakterna med de internationella rörelserna upp. Det blev öppna fönster och i korsdraget flög många värderingar all världens väg. Den gastkramning på kulturlivets område, som inte minst via den tyska pesten spritt sig norrut, släppte och andarna livades av experiment och glada försök. Det är kanske mot den bakgrunden som valet av Endre Nemes till lärare för Valands målarskola skall ses. Han hade studerat den moderna konstens olika metoder och hade på eget skinn upplevt det europeiska kultursammanbrottet. Med Nemes fick eleverna nya utsiktspunkter, kubismen, surrealismen och det ickeföreställande måleriet togs upp till förnyad prövning. Cézanne och Matisse avlöstes av Picasso och Chagall.

DEN ÖVERRASKNINGENS tystnad som hälsat Nemes ankomst bröts vid första elevutställningen, då Handelstidningens dåvarande konstkritiker ställde sig helt avvisande. Motståndet har sedan hela tiden funnits och slagit igenom på alla de ställen där konstpolitik kan göra sig gällande och de är inte få. Endre Nemes har i festtalens liberalistiska Göteborg blivit sällsynt inhonett behandlad. Till sist kunde man inte heller utåt upprätthålla skenet av en enad konstnärskår. Så föddes med buller och brak Grupp 54 som en motvikt till Göteborgs konstnärsklubb. Härmed är det emellertid inte sagt att alla medlemmar i respektive organisationer skulle stå i absolut motsatsförhållande. Det är ovisst hur stor den klick är som nu i nervositeten gått till attack mot Valands konstskolas nämnd.

DET ÄR I DETTA ljus man bör se oron inför den nye läraren för Valand. De lokala traditionalisterna fruktar att den tradition, som Nemes under sina år har skapat, skall ytterligare befästas, medan nemeseleverna är rädda för en reaktion. Man måste i detta sammanhang komma ihåg att det inte enbart gäller teoretiska värden utan också i allra högsta grad ekonomiska. Man slår vakt om marknaden och konstsamlare följer med oro och intresse svängningarna i konstklimatet.

Göteborg håller på att kränga av sig småstadskostymen. Kulturlivet betyder inte längre att en liten, socialt homogen grupp sinsemellan utbyter gemensamma värderingar. Konstnärerna får finna sig i att bilda grupper med konstteoretiskt diametralt motsatta ideal. Vem vet om inte dylika motsättningar kan vara både fruktbara och inspirerande så länge de hålls över käbbel, personliga intriger och enkla skumraskmanövrer. I många frågor borde konstnärskåren kunna stå enad. Inför myndigheterna och allmänheten led den ett stort prestigenederlag då man inte inom sin egen organisation kunde lösa konflikter och brytningar.

DE SOM NU ryckt fram i pressen har inte gjort sig själva eller sin sak stor tjänst. Deras synpunkter har med skärpa bemötts och deras förslag har inte föranlett någon åtgärd. I ett parlamentariskt samhälle kunde man inte heller vänta sig något annat. De slag som riktades mot den avgående läraren träffade inte heller. Den största otjänsten har emellertid de oroliga gjort den nye läraren. Det torde redan vara svårt att finna den överdängare i konsterna som efterlyses. Skulle man finna honom är det otroligt att han också har det lejonhjärta och den elefanthud som tarvas för ett nedstigande i den ormgrop som heter konstlivet i Göteborg.

G. A.

Konstnärernas samling fortsätter

Göteborgs nya Konstnärsklubb bildad!

Den nya klubbens styrelse. (Ordf. saknas.) (Photo: Herbert Waldemar le Mark.)

Enl. vad som först nu blivit bekant, samlades på fredagen några yngre göteborgskonstnärer för att bilda en ny konstnärsorganisation. Den nya klubbens ordförande (som vill vara anonym för att bättre kunna arbeta i det tysta) uppläste därvid följande manifest:

"Det har länge rått ett missnöje. Därför har vi beslutat tillvarata våra intressen. Den nya klubben, som fått namnen Göteborgs nya Konstnärsklubb, är en sammanslutning som vill ha ett totalt inflytande. Verksamheten är riktad såväl in- som utåt. Vi vill ha ett gott förhållande. Vi har planer på att skaffa ett eget organ. Ett begränsat urval medlemmar kan tänkas vinna inträde."

Manifestet är undertecknat av följande medlemmar:

Erik Jarl Törning, Erland Peter Brand, Per Lennart Åsling, Allan Axel Paulus (Palle) Pernevi, Sven Ivar Lindekrantz, Torsten Emric Bergmark, Bengt Roland Kristenson, Tullan Virginia Flink, Isabella Laurell, Birgitta Sofia Flink, Ulf Peter Gustav Trotzig.

P. S. GHT 31/5 54

På söndagen bildades, åtminstone enl. vad som i pressläggningsögonblicket är känt, ingen ny konstnärsorganisation i Göteborg.

Storm kring lärarval vid Valands konstskola

27/5 55

Är kraven för höga?

Motattack

Af 27/5 55

av Valand-skolans chef

DET DRAR IHOP SIG TILL STORM kring lärarvalet vid Valands konstskola efter den avgående Endre Nemes. Det började med en virrig insändare signerad Folke Persson i Handelstidningen. Huvudtanken i den var att det är omöjligt för en stafflimålare att också vara muralmålare. Enligt skolans statuter skall läraren leda undervisningen i måleri, muralmåleri, teckning, grafik och materialkännedom. Folke Persson ville slå vakt om stafflimåleriet. Det skulle odlas på Valands konstskola medan Slöjdföreningen som redan har en avdelning för dekorativt måleri skulle ta hand om undervisningen i muralmåleri.

Samma tankegångar återfinns hos Göteborgs-Postens ledarskribent Kjell Hjern. Han anser att kraven på den blivande läraren är för höga, flera av de tidigare lärarna vid Valand skulle inte kunna komma ifråga för tjänsten. Skolans nämnd bör enligt ledaren ta annonsen under omprövning. Den skall enligt Hjern efterlysa en lärare som kan fullfölja de föregående valandslärarnas traditioner. Han skall vara allvarlig och betydande och kunna ge elever begrepp om konstnärlig moral. Hjern instämmer så i Folke Perssons förslag om Slöjdföreningens skola som utbildningsanstalt för muralmålare.

Kjell Hjern

● **Statutkrav.**

Från Valands konstskolas nämnd meddelas att det inte finns någon tanke på att ändra annonsen. Den återger de krav som finns i skolans statuter. Man uttalar från det hållet också en förvåning över att Endre Nemes plötsligt förklaras som oersättlig sedan samma krafter länge sökt äta ut honom.

Kurt Ekholm vid Slöjdföreningens skola anser för sin del att man inte skall trycka på insikterna i dekorativt måleri för läraren på Valand. De fyra åren vid Slöjdföreningen ger god utbildning på det fältet. På Valand är det väsentligare att de elever som strävar mot den fria konsten bibringas färdigheter i stafflimåleri, grafiska tekniker och friskulptur. Rektor Ekholm är däremot inte beredd att bygga ut sin dekorativa avdelning till en friakademi för muralmåleri.

Folke Persson

● **Vreda elever.**

Bland eleverna vid Valands konstskola har speciellt ledaren i Göteborgs-Posten utlöst förtrytelse. Man förklarar att det inte spelar någon roll vad Kjell Hjern tänker men känner att det ligger en större grupp bakom, en grupp som rider spärr mot tiden och tidens strävanden från stafflimåleriet till stora arkitektoniska uppgifter.

Man anser att det är absurt att överflytta muralmåleriet till Slöjdföreningen. De allra flesta eleverna kommer från Slöjdföreningens dekorativa avdelning och har sökt sig till Valand för att fortsätta den utbildningen. De anser att det inte finns en konstnärlig skillnad mellan stafflimåleri och muralmåleri och anser också att muralmåleriet tydligt nedvärderas av skribenterna.

Lärarkombinationen är möjlig, det har Endre Nemes bevisat, resonerar de vidare. Varför skall man nu sänka kravet på läraren? Vad har man för intresse av det? Visst bör traditionen fullföljas men vilken? Tror man verkligen att klockan kan vridas tillbaka. Det förefaller eleverna som om allt ordande om konstnärlig moral och allvar tillhör det självklara, det så självklara att det inte behöver stå i en annons. Det är också självklart att en lärare skall vara en god och mångkunnig yrkesman som behärskar olika tekniker.

— Hela den sak som nu virvlats upp är ett led i vissa strävanden från reaktionärt konstnärshåll, där man vill riva ned en fri institution, säger Valands konstskolas avgående chef Endre Nemes om den nya storm som blåst upp kring det redan tidigare livligt omstridda lärarbytet vid skolan.

Den nya diskussionen gäller stafflimåleri contra muralmåleri. Konstnären Folke Persson har ställt sig i spetsen för dem som vill slå vakt om det förra måleriet. Han anser att den som ägnar sig åt den ena av dessa konstformer ej kan representera den

Kjell Hjern menar att kraven på lärare vid skolan är orimliga och att skolans nämnd bör ompröva annonsen, där det enligt statuterna krävs att läraren skall undervisa i måleri, muralmåleri, teckning, grafik och materialkännedom. Valands nämnd säger sig dock inte ha en tanke på någon ändring. Rektor Ekholm vid Slöjdföreningens skola anser att man vid Valand inte bör trycka på insikterna i dekorativt måleri, då de fyra åren vid Slöjdföreningen ger god utbildning på det fältet.

"UPPLAGD HISTORIA"

— Det här är en upplagd historia, säger hr Nemes. Valands konstskola har blivit en modern liten akademi för fria former och för en utbildning, som tidigare aldrig funnits vid skolan. Det har krävt mycken möda, men det har visat resultat. Jag har följt arbetsordningen enligt skolans statuter och en efterföljare måste givetvis också söka följa den, då det inte finns några anslag till ytterligare lärarekrafter.

Att muralmåleriet skulle få en plats vid Valands konstskola har varit ett önskemål ända sedan Carl Larssons dagar och när det lyckades att introducera det väckte det också allmänt bifall, i synnerhet sedan eleverna lyckats och i flera sammanhang kunde redovisa sitt kunnande i muralmåleri.

— Talet om att muralmåleriet och grafiken på något sätt skulle återföras till Slöjdföreningens skola anser jag vara absurt. I åratal har ju eleverna på Slöjdföreningens dekorativa avdelning sökt sig till Valand efter den förberedande utbildningen. Varför skulle man nu ändra på det?

— Man vill riva ned en fri institution, säger Nemes.

— Vad skillnaden mellan muralmåleri och s. k. stafflimåleri beträffar vill jag understryka att ett impressionistiskt eller formlöst expressionistiskt måleri inte lämpar sig för muralmåleri. Det fordras inte bara kunnighet i muralmåleri, det krävs en ideologisk förutsättning för det, ett helt annat tänkande, ett helt annat systematiskt arbetande under månader och år än som fordras för att lägga upp en skiss till en halvfärdig duk. Det är inte fråga om en lek eller att vänta på en inspiration som kanske kommer då och då. Muralmåleri i dekorativt avseende och ur helt målerisk synpunkt är två olika saker.

— Det enda måleri som just nu får anslag från kommunalt och statligt håll är just muralmåleriet. Vilka är det som får uppdragen, de som har utbildning eller de som inte har det?

Det har uppstått en skulpturskola vid Valand också. Man kan kanske fråga sig varför den accepteras när det ändå finns en skulpturskola också på Slöjdföreningen. Det är en rent personlig bakgrund till den diskussion som nu tagits upp. Det är högst märkligt att man vill ha till stånd en ändring just från de kretsar, som tidigare genomdrivit Valands konstskolas nuvarande statuter.

— Jag är trött på lärararbetet och tänker inte återgå till det efter de bevis på "tacksamhet" som jag mött här i Göteborg, säger hr Nemes, som 1 oktober slutar sin anställning som lärare vid Valand och beger sig till Stockholm.

NY TID - Lördagen den 10 dec. 1955

Permanent konstexpo på ABF i Folkets hus

Helge Lindahl, Vilgot Nilsson och Olle Leyman studerar en målning av Per Lindekrantz.

ABF HAR i samarbete med Göteborgs konstnärsklubb startat en utställningsverksamhet i Folkets huslokalerna av vilken man väntar mycket. Uppe i ABF:s korridorer har de båda artisterna Olof Leyman och Helge Lindahl ordnat en utställning där 21 göteborgsmålare får komma till tals med en större allmänhet. Alla är inte målare förresten, ett par tre skulptörer är också representerade med arbeten. Det glädjande med denna manifestation är att många konstnärer som är sällsynta gäster på utställningsfronten nu kan komma till tals med en större allmänhet.

Vilgot Nilsson som är en av initiativtagarna till denna nya form av kontakt mellan konstnärer och allmänhet meddelade vid vernissagen på fredagsmiddagen att ABF tänkte dra sitt strå till stacken när det gäller att betona den kulturgärning som målarna gör. Människan lever inte blott av praktiska ting, det behövs vackra saker att se på också. Med denna utställningsform så kan nya köpare få kontakt med konsten och konstnärerna få chanser till ökad försäljning.

Vilgot Nilsson uttryckte också sin glädje över den samarbetsvilja som Göteborgs konstnärsklubb visat och harangerade Leyman och Lindahl för deras insatser. Han kunde också meddela att ABF ordnade konstköp på avbetalning. Utställningen skall ha permanent karaktär men utställarna skall skifta. Så småningom kan det också bli aktuellt med en utställning av pedagogisk art.

Konstnären Tore Ahnoff uttalade sig på Konstnärsklubbens vägnar. Han var glad över initiativet och hoppades på ett gott resultat. Vi konstnärer skall göra vad på oss ankommer. Tack för att vi blev inbjudna till Folkets hus och ABF. Vi hoppas att en gång få hälsa folket välkomna till Konstens hus, slutade Ahnoff.

Följande konstnärer ställer ut i första omgången: Berthold Adolfsson, Torsten Bergmark, Ivan Broberg, Bertil Brolin, Helge Edström, Ragnar Falk, Per Lindekrantz, Hugo Löfving, Erik Löwenstein, Ragnvald Magnusson, Klas Persson, Britta Nehrman, Palle Pernevi, Märta Taube-Ivarsson, Marta Dominius, Ragnar Hallberg, Sven Moell, Nil H. Mörck, Bror Persson och Arne Stubelius.

Ateljéhuset på Syster Estrids gata under byggnad. Foto Tore Ahnoff

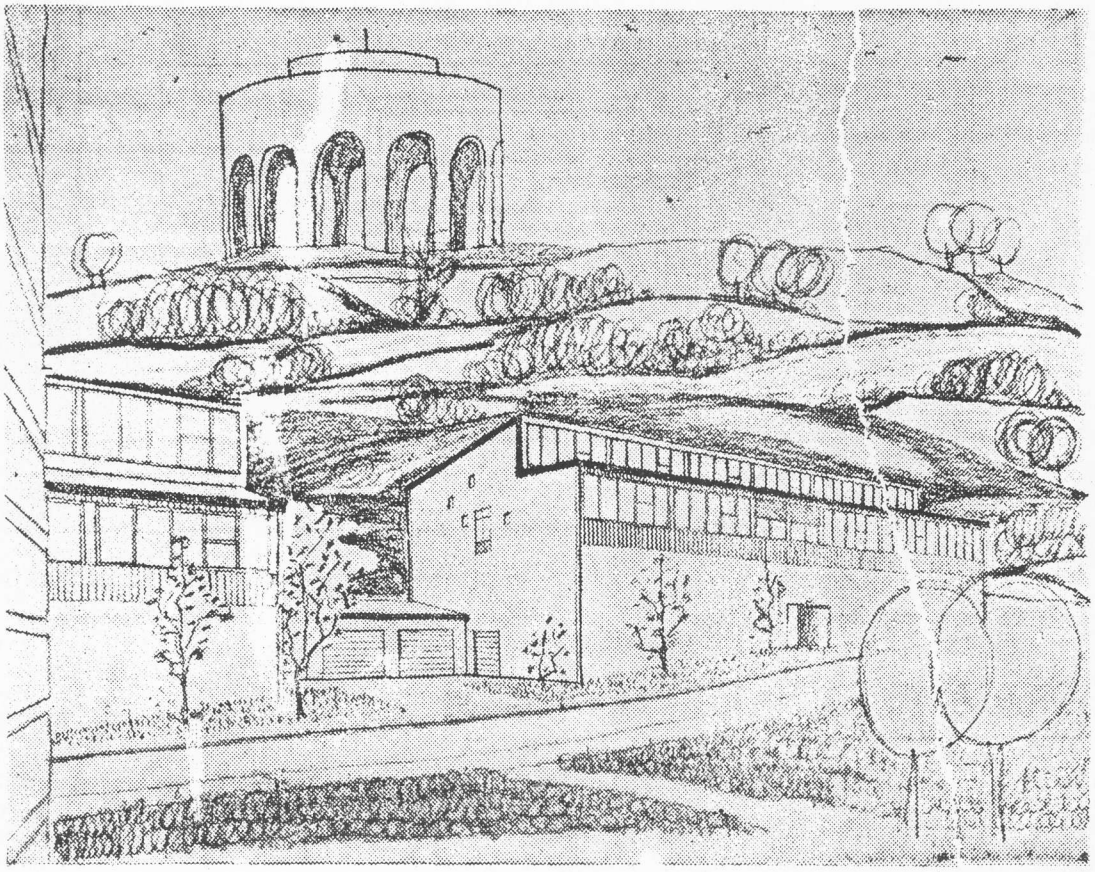

Perspektiv från punkthusen vid Syster Estrids gata. Fönsterbanden tillhör ateljéerna. Entrén till bostäderna är mitt på husen medan infarten till garagen är på gavlarna.

NYTID 11/4 1956

Guldheden blir Göteborgs stora konstnärscentrum

SÖDRA GULDHEDEN kommer att bli Göteborgs verkliga konstnärscentrum. Förut har Bostadsbolaget byggt 24 ateljélägenheter i denna stadsdel och nu är man beredd att bygga ytterligare 30 sådana lägenheter i samband med två garagebyggnader för ca 100 bilar vid Syster Estrids gatan i närheten av vattentornet. Därmed tillgodoser man två angelägna behov — det är stor brist både på garageplatser och på konstnärslägenheter. Sammanlagt får man alltså 54 ateljélägenheter i detta grannskap.

Bostäderna och ateljéerna lägges i en tvåvånings överbyggnad ovanpå garagen. Arkitekt Lars Ågren i Bostadsbolaget har utformat dem i samråd med Göteborgs konstnärsklubb och det har blivit en verkligt trevlig lösning. Man hoppas kunna komma igång med bygget inom den närmaste tiden. Bostadsstyrelsen har dock ännu ej sagt sitt ord om projektet.

Ekonomiseringen är ett problem. Målarna har det lika uselt nu som på 30-talet, säger Bængt Dimming, som närmast företrätt konstnärerna i denna fråga. Det gäller alltså att få så billiga lösningar som möjligt. Vi hoppas också att dessa lägenheter skall bli billigare än ordinära bostäder.

— Vi gjorde hösten 1954 en utredning om hur stort ateljebehovet var bland konstnärsklubbens medlemmar, och i februari 1955 gjorde vi ytterligare en grundlig undersökning då vi tog med alla vi kunde nå som hade intresse av lägenheter och ateljéer. Behovet då var ca 80 ateljéer, de flesta kombinerade med bostäder av olika storlekar.

Eftersom Bostadsbolaget redan byggt ateljélägenheter i Guldheden och denna stadsdel ligger bra till låg det närmast till hands att vi vände oss dit. Bolaget hade tydligen ingenting emot att bygga fler. I fortsättningen har vi haft kontakt med arkitekt Ågren. Huset har ändrats gång efter gång, men nu är det definitivt. Alla våra önskemål är tillgodosedda och vi anser att Ågren lyckats mycket bra med denna uppgift. Husen bör bli ett trevligt inslag i stadsbilden med sina rader av stora ateljéfönster i två våningar mot gatan och sina roliga tak.

Ateljévåning i två plan

Det blir två olika typer av lägenheter: en om 99 kvadratmeter och en om 40 à 42 kvm. Av den förstnämnda typen blir det 16 och av den sistnämnda 14 lägenheter. De förra får förutom en bra ateljé på 6.70 ggr 5 meter, med ett 5 meter långt och 2 meter högt fönster, två sovrum och antingen ett storkök på 4 ggr 5 meter eller ett litet kök plus en liten salong. Den mindre typen är avsedd för ensamstående och förutom en lika stor ateljé blir det kokskåp och toalett med dusch. Med hjälp av ett draperi kan man skilja av en sovplats i ateljén.

De större lägenheterna blir i två plan med ateljéerna högst upp i en indragen våning. Entréerna till lägenheterna blir från en korridor som går rakt igenom huset. På ena sidan av denna ligger singelateljéerna och på andra sidan köken och badrummen till de större lägenheterna som har sina sovrum och ateljéer en trappa upp.

Fint ordnat för målarbarnen

Genom terrängens stigning kommer husen att ligga med bostadsvåningen i kontakt med marken. En dörr leder från köket eller salongen direkt ut i naturen. Målarfamiljer med barn får det fint ordnat. Man får en skyddad lekplats på husens baksida som vetter mot söder och där kan man utan vidare släppa ut barnen.

Till varje hus blir det endast en entré vilket förbilligar byggnadskostnaden. Bostäderna blir effektivt avskärmade från garagedelen.

Kan man finna en form att bygga ateljéer som blir billiga, så kommer antalet sökande att öka, säger hr Dimming. Ytterligare ett 20-tal ateljélägenheter skulle behövas i Göteborg.

Monumentalateljé för skulptörer

För skulptörerna som har behov av särskilt stora arbetsplatser i markplanet, har Göteborgs Bostadsföretag byggt fyra ateljéer i Kortedala. Göteborgs stad har hyrt en av dessa för uthyrning på fördelaktiga villkor till sådana skulptörer som har stora arbeten igång. Även i Biskopsgården skall 3 à 4 skulptörateljéer byggas och blir väl färdiga om ett och ett halvt år. Konstnärsklubben har föreslagit att en av dessa skall göras till en monumentateljé av verkligt stort format, som Göteborgs stad kunde förfoga över i stället för ateljén i Kortedala. Det skulle bli en ännu bättre lösning.

Bland de skulptörer som arbetar i Kortedala är Palle Pernevi som vid Decembergatan fått en stor ateljé på 10 ggr 8 meter och 5,5 meter till tak. Där kan man köra in med en lastbil och hämta konstverk. Värmeslingor i golvet är en uppskattad sak, eftersom man slipper det damm som värmeelement brukar virvla omkring.

Ateljéer i bondgårdar i V. Frölunda?

Det har varit på tal att behålla husen på några av de gårdar på Ekebäcksområdet i Västra Frölunda som kommer att exploateras för bostadsbebyggelse och att ev. göra om en del av uthusen till ateljéer. Förre stadsplanechefen Tage William-Olsson talade varmt för denna idé.

— Vi skulle gärna se att denna tanke kunde förverkligas, säger hr Dimming. Man kunde då använda manhusen som bostäder åt konstnärsfamiljer. Det vore en trevlig lösning inte bara ur konstnärernas synpunkt utan också ur samhällets att få sådana oaser i den moderna bebyggelsen. Men man får väl avvakta det stora expropriationsärendets avgörande innan denna fråga kan tas upp på allvar till behandling.

31/1 1957 HT

Expo och VUMB ger konstnärer stipendiefond

Några konstnärer församlade kring festens symbol — den tomma målarduken. Fr. v.: Tullan Flink, Magnus Bjursten, Arne Isacsson, Bo Hallberg samt som tillfälligt porträtt skulptören Åke Jönsson.

Göteborgs Konstnärsklubb, vars medlemmar så ofta visat sig redo att hjälpa andra, kommer inom kort att slå ett slag för sig själv, d v s konstnärerna. Dels genom en försäljningsutställning i Konsthallen 22 febr—3 mars och dels genom en vernissagefest i Valands festvåning skall man söka skapa en fond vars avkastning i form av kamratstipendier skall gå till behövande konstnärer.

— Alltför ofta ser vi hur en kollega i ett viktigt skede av sitt konstskapande hindras i sin utveckling på grund av ekonomiska svårigheter, säger klubbens ordförande, konstnären Arne Isacsson, som tillsammans med kollegerna Tullan Fink och Magnus Bjursten håller på med att ordna för utställningen och festen.

— Meningen är att halva försäljningssumman som inflyter i Konsthallen skall gå direkt till fonden. Vill sedan vederbörande helt eller delvis avstå från resten blir det hans sak, men på så sätt hoppas vi att ingen av medlemmarna skall hindras att bidraga till försäljningsutställningen.

I samband med utställningen ordnas ett lotteri med teckningar, grafik och ev någon målning som vinst. Utställningen öppnas av landshövding Per Nyström och även landshövdingarna i Vänersborg och Halmstad, till vilkas län en hel del av Konstnärsklubbens medlemmar hör, har lovat att komma.

— Vernissagefesten får formen av en VUMB, denna outgrundliga företeelse som göteborgarna för en del år sedan fick stifta bekantskap med och säkert har saknat. Till måltidspriset har vi lagt en extraskatt på 12 kronor som oavkortat skall gå till fonden.

Det är vår förhoppning att denna fest blir välbesökt och vi kommer givetvis att göra allt vad klubbens VUMB-tradition bjuder för att åstadkomma en trevlig fest, lovar Arne Isacsson.

Konstnärsklubbens vädjan till allmänheten kommer säkert inte att förklinga ohörd. Konstnärerna själva har vid flera tillfällen föregått med gott exempel — Finlands-, Norge- och nu senast Ungern-insamlingen har tack vare konstnärernas givmildhet fått stora summor.

Den stora försäljningsutställningen i Konsthallen kanske rentav kunde bli fröet till en årligen återkommande vårsalong där klubbens medlemmar och publiken hjälptes åt att förstärka fonden. En vårsalong medförde givetvis också en VUMB, som kunde bli en tradition i Göteborgs konst- och konstnärsliv.

Hur det blir beror emellertid på göteborgarnas lyhördhet för konstnärernas vädjan. Fredag 22 febr ges tillfälle att hörsamma den i Konsthallen och på Valand.

Springpojke tjänar mera än en göteborgskonstnär

"KONSTNÄRENS ekonomiska situation är alltid densamma. Ofta ser vi i vår krets hur en kollega i ett viktigt skede av sitt konstskapande hindras i sin utveckling till följd av ekonomiska svårigheter".

Så börjar Göteborgs konstnärsklubb ett upprop för ett kamratstipendium. När man träffar några representanter så får man siffror som visar det svåra läge som konstnärskåren befinner sig i. Enligt beräkningar tjänar en göteborgsmålare omkring 4.000 kronor per år. En temperamentsfull målarinna säger att en springpojke har högre inkomster än en konstnär som det går bra för.

STIPENDIER BEHÖVS

Det är således uppenbart att stipendier är av nöden. Ofta behövs det ett snabbt handtag till en artist som kommit i ett nödläge, till en artist som inte alltid kan komma ifråga då det gäller de officiella stipendierna. Tanken på ett kamratstipendium är gammal men man har under senaste tre åren mera energiskt och målmedvetet sökt realisera den. Och i vår gör man första insatsen för att skaffa pengar till en stipendiefond. Den 22 februari öppnar man på Konsthallen en utställning där behållningen skall gå till kamratstipendier. Samma kväll har man offentlig vernissagefest på Valand, en fest som kommer att bli högst originell och konstnärsbetonad.

Det är Magnus Bjursten som ansvarar för utställningen. Han minner om konstnärernas stora insatser i samband med olika katastrofer. Målarna har aldrig tvekat att skänka konstverk då andra människor varit i nöd. Man har ordnat utställningar för Spanien, Finland, Holland, Italien och nu senast för Ungern. Försäljningssummorna har där gått upp emot 70.000 kronor. Nu tänker man slå ett slag för behövande kollegor och man hoppas att allmänheten skall omfatta initiativet med frikostighet, köplust och generositet.

Utställningen blir juryfri och alla som tillhör konstnärsklubben äger rätt att vara med. Konstnären kan skänka sina arbeten men för att hålla expon på hög kvalitativ nivå har han också rätt att få en procent på försäljningspriset. I samband med visningen som öppnas av landshövdingen ordnas också lotteri med konstverk som vinster.

VERNISSAGEFESTEN PÅ VALAND

blir en originell och storslagen historia. Målarna rycker ut som dekoratörer och de förbereder massor av överraskningar. Konstnärskolonier från Småland och Bohuslän kommer och dessutom är förstås allmänheten välkommen att dela glädjen med artisterna. En del av entrépriset går direkt till fonden för konstnärsklubbens kamratstipendium.

Klubbens ordf. Arne Isacsson förklarar att ännu är det för tidigt att tala om utformningen för stipendieverksamheten. Man får först få ett begrepp om fondens storlek. Han är angelägen att påpeka att klubben gärna tar emot en eller flera mecenater som med bidrag stärker fonden. Ute på stan kommer konstnärerna så småningom att reklamera för sitt initiativ och temat för affischerna är målaren framför den tomma duken. Kamratstipendiet skall i framtiden ge målaren arbetsro och minska hans bekymmer för det dagliga brödet.

Träsnitt på löpande band vid kvällens VUMB-baluns

Ragnar Löfving t. v. och Olle Langert ger Bengt Dimmings fågel en yster inramning.

Trehundra kvadratmeter dekor kommer att välkomna kvällens VUMB-gäster, då de efter vernissagen på Kamratstipendiutställningen tillsammans med landshövdingar och andra beger sig till den stora konstnärsbalen på Valand.

"50 bilder" gav konstnärerna det första kamratstipendiet

HT 28/2 1957

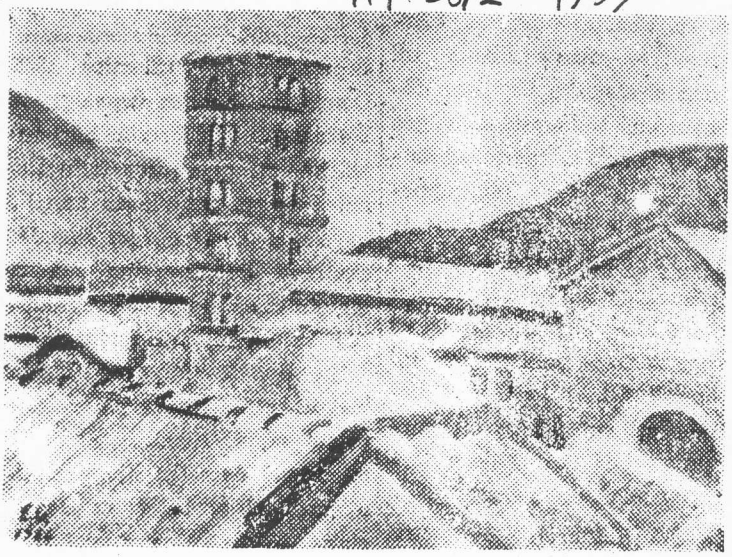

E. Christensson: Klostret S:a Scolastia Subiaco, en av de många tavlorna att förvärva i Konsthallen.

Med spänning motser Göteborgs Konstnärsklubb utgången av sin offensiv till båtnad för ett kamratstipendium. Behovet av en fond som gör det möjligt för klubben att bispringa behövande medlemmar är just inte av i dag. Tanken på en fond har länge närts, blötts och stötts och många försök har gjorts att skaffa pengar, men det har just inte blivit mer än en blygsam början eller ett belopp stort nog att hjälpa för tillfället.

1936 kom konstnären Folke Persson upp med idén att man skulle ge ut en illustrerad matrikel, och idén fullföljdes på så sätt att en bok gavs ut med 50 reproduktioner av klubbens lika många medlemmar. Denna bok, "50 bilder i svart och vitt", som Rundqvists Förlag gav en vacker utstyrsel, är numera faktiskt en raritet.

Den gav 500 kr. i netto, och det blev genast livliga diskussioner i klubben hur man bäst skulle förfara med pengarna. Tanken kom då upp att donera dem till Konstmuseet med det förbehållet att klubben för pengarna inköpte en målning av en av medlemmarna. Konstmuseet tog emot pengarna men morrade litet över villkoren, som man ansåg gjorde intrång på museets bestämmanderätt ifråga om inköp. Men klubbmedlemmarna, som också hade den lilla baktanken att äntligen få in en göteborgare på museet — lärarna på Valand var nog representerade men ännu ingen av de många göteborgsmålarna, lyckades med sin lilla krigslist och valde ut Hjalmar Eldh, som på så sätt fick ett välbehövligt handtag och dessutom blev "hängd" på museet.

Framgången med "50 bilder" gav boktryckare Agne Rundqvist idén att på något sätt fortsätta, och så kom klubbens tidskrift Paletten till. Klubben tillförsäkrades ett netto av 1.000 kr. per år. Den första utdelningen fick formen av ett kamratstipendium, som tilldelades Alf Lindberg och Torsten Billman. Senare ökades nettosumman till 1.500 kr. och stipendierna kunde bli rikare, men gick oftast till understöd åt behövande medlemmar. Under tio års tid kunde man emellertid njuta av Paletten-nettot.

Nu har man tänkt sig att om möjligt söka skapa en verklig fond, och VUMB-festen på Valand och den pågående utställningen i Konsthallen och lotteriet i samband med denna lovar ganska gott. Konstnärernas aktion har ju fått formen av en hjälp till självhjälp — konstnärerna har ju mer eller mindre skänkt det som finns i Konsthallen, men till syvende og sidst är det allmänheten det beror på. Det gäller att köpa, och det har också skett i glädjande utsträckning. Men det finns åtskilligt kvar och intet skulle glädja Konstnärsklubben mer än att så få av dess medlemmar som möjligt får sina tavlor och skulpturer åter.

Och konstnärerna har utan tvivel fog för sin tillit. Konstintresset i Göteborg är stort, och var och en har säkert en känsla av att detta förpliktar — konstnärerna behöver allt det stöd vi kan ge dem för att de skall kunna skänka oss konst.

"Klubben bryter konstnärernas isolering och ger kamratskap"

HT 1/3 1957

Konstnärsklubbens nye ordförande, Filip Wahlström i sitt hem på Färjenäs, hans barndomstrakter som han blivit trogen.

Göteborgs Konstnärsklubb skiftade styrelse vid sitt årsmöte i onsdags. Konstnären Arne Isacson efterträddes av klubbens nestor, konstnären Filip Wahlström, som till kamrater fick konstnärerna Åke Jönsson som vice ordf., Bengt Blomquist som sekr., Joel Mila som kassör och Acke Jansson som klubbmästare. Därtill kommer utan särskild funktion Maj Arnell och Willard Lind.

— Det var mycket överraskande för mig att man ville ha mig till ordförande, säger hr Wahlström, men det känns också gott att ha konstnärskamraternas förtroende. Jag tycker nog annars att man kunde valt en yngre kraft, men när man nu nödvändigt vill att jag skall ta hand om klubban ville jag inte dra mig undan, i synnerhet som jag har goda och präktiga kamrater i styrelsen och därtill den gamla styrelsen med Arne Isacson i spetsen gjort ett så gott arbete.

— Det är roligt att det är så livaktigt i Göteborgs Konstnärsklubb som det är just nu. Den föregående styrelsen har gjort ett enastående fint jobb med bl a den goda idén med kamratstipendiet, och jag hoppas vi skall med framgång kunna fortsätta på den inslagna vägen.

— Annars har jag stor respekt för ordförandesysslan och tycker som sagt att jag inte har så mycket att komma med. Vi har haft så många bra ordförande i klubben, Sigfrid Ullman och Alex Langlet bl a och senare styrelsers framgångsrika arbete gör ju att man får respekt för uppgiften.

— Vad jag framför allt hoppas på är att klubben skall vinna stadga inåt och utåt och bli ett verkligt organ för kamratskap och vänskap. Jag har ju själv varit ung en gång och vet att det är så lätt att häckla de gamla konstnärerna, men det går över så snart man lärt sig att hysa respekt för ett ärligt arbete. Jag tycker om de unga i klubben, präktiga pojkar och flickor allesammans, och jag hoppas mycket på dem.

— Att klubben har en stor uppgift att fylla vet jag av egen erfarenhet. Jag var själv ganska isolerad innan klubben kom till, men tack vare den har jag fått kontakter och rönt ett kamratskap som varit mycket stimulerande. Det skulle glädja mig mycket om klubben även i fortsättningen får vara en samlingspunkt för Göteborgs konstnärer, säger Filip Wahlström. Vi behöver Konstnärsklubben.

1939, 1952, 1955, 1958, 1982 Om Göteborg

Stadskollegiets v. ordförande, dr C. O. Forselius, tror inte att det finns den ringaste utsikt till att Göteborgs stad skall bevilja anslag till målareskolan. 27/4 1939

— Det ingår ej i kommunens allmänna uppgifter att utbilda konstnärer, så ett anslag till sådant syfte skulle knappast vara lagligt, framhåller han. Staden får endast göra utgifter för sådana ändamål som äro till stadens allmänna bästa.

Göteborgsmåleriets enhetliga karaktär... Utländska iakttagare ha haft lika svårt att fastslå en sådan som vi hade beträffande den i våras gästande irländska konsten. Men i förhållande t. ex. till Stockholmsmåleriet framträder tydligt en lokal integritet, där hårt allvar växlar med excentrisk lekfullhet snabbt som i göteborgsvädret mörker och ljus, storm och stiltje. Påfallande är också två särdrag, det ena: göteborgsmålarnas långvariga, envetna sysslande med rent koloristiska eller formella uttrycksfrågor och i samband därmed deras motvilja mot det illustrativa, det andra: deras djupa rotfäste i Västkustens natur. 12/6 1952

Frånvaron av all kulturbyråkrati i denna stad har också satt sin hälsosamma prägel på den göteborgska konstens karaktär. Detta betyder å ena sidan, att utvecklingen är helt avhängig av personliga kraftinsatser (från Valands ledare och konstnärerna själva), å andra sidan att miljön — trots faran för isolering och det tunnsådda samlarintresset — erbjuder stora möjligheter till artistisk frihet. Den stockholmska smaktraditionen har sina rötter i en gustavianskt akademisk formdyrkan. Kravet på elegans och estetisk fulländning fortlever genom varje ny riktning. Här förnyas smakriktningen radikalt med varje ny generations konstnärliga insats. SIXTEN STRÖMBOM

Sex målare och en skulptör från Göteborg utställer gemensamt i Konstnärshuset, "Kanske har åtminstone målningarna en viss västkustprägel" förmodar de själva i katalogen, och om de med västkustprägel avser den litet trävt avmätta formen och den återhållsamma koloriten i grått, brunt och grönt, som man i allmänhet förknippar med Alf Lindbergs måleri, återfinner man dessa egenskaper hos flera av dem. Trots de tydliga individuella olikheterna är de fåmälda och söker en flärdfri enkelhet. Motivet är nog för dem, hur vardagligt stilla det än kan te sig. De bygger upp sina landskapskompositioner efter beprövade klassiska mönster. *Lars Erik Åström* SvD 17/4

Att Göteborg är en kulturstad och som sådan synes få en allt större betydelse torde få kunna eller vilja förneka. Men det göteborgska kulturklimatet är, som det naturliga klimatet i Göteborg, mycket oberäkneligt. Solen passar på att skina vid de mest oväntade tillfällen; regnet kommer däremot sällan som en överraskning. Det finns mycket lite av hård aggressivitet i detta klimat, luften är för det mesta mild, men mildheten består av en nästan komplett liknöjdhets tjocka dimma, där de inte helt hemmastadda famlar fåfängt efter något att ta fasta på. Lokalpatriotismen har sina fästen, gamla säkra, men därutanför är oberäkneligheten det enda vissa. PALETTEN 1/1953

Var står det unga Göteborg i konsten!

Något av havsdoft och brinnande färg! De förnimmelser som omedelbart föds av ordet göteborgsmåleri. Nog tycker man sig känna doften av hav i Erland Brands långt drivna abstraktioner. Men de stora bränderna! Kanske den färgromantiska traditionen bröts redan under 40-talet av den dystert inåtvände Alf Lindberg. Därmed vill jag inte säga, att det verkar som om de unga göteborgarna förvandlas till formekvilibrister.

Det är egendomligt att provinsialismen skulle visa sig vara så seglivad just i världshamnen Göteborg. Endre Nemes har säkert kraftigt bidragit till att påskynda den internationella nyorientering som en gång måste komma. Vår tids konst är lika internationell som den moderna tekniken även om en och annan nyansernas älskare äger förmågan att utskilja de provinsiella särdragen. PALETTEN 4/1958

Om det nu skall generaliseras! Vad man tycker om hos dessa unga göteborgare är den blottlagda känslan, havsöppenheten, oviljan att svepa in sig i lånade intellektuella trasor. Detta innebär inte att Valandisten skulle vara intellektuellt underutvecklad – i förhållande till Akademisten – bara mindre sofistikerad.

Eugen Wretholm

GÖTEBORGSKONST

– Göteborg var en provinsstad, en avkrok... Men du ska veta att de där åren var fruktansvärt spännande och dynamiska just på Valand. Endre Nemes hade kommit dit som lärare från konstakademien i Prag. Han anlände till denna något avsigkomna landsortsakademi i Göteborg och slängde omedelbart undan gipset och började tala om den levande konsthistorien på ett sätt som gjorde hans elever till samtida med den och delaktiga av den.

Hans målarelever kom från de djupa skogarna i Värmland eller från Jämtlands fjällbygder, de var ofta autodidakter. Jag tror aldrig att Nemes förstod hur djup klyftan egentligen var mellan den verklighet som de kom från, och det som han presenterade för dem. Han var en komplicerad och innehållsrik människa, som skapade ett klimat av sjudande vitalitet omkring sig.

Man läste Malraux' "Le musée imaginaire..." och studerade fotoböckerna från Louvren eller Kairo. Man gick till Gumperts och köpte böcker för sina sista slantar. Alla Nemes elever visste mycket väl att La Pietà de Villeneuf från Avignon representerade konstens höjdpunkt, medan Mona Lisa inte var bättre än mycket annat.

Och alla var inställda på att ge sig ut, ut i världen, ut i Europa. Det låg i hela klimatet.

Birgitta Trotzig om 1950-talets Göteborg i Lästidningen RiR/TV jan 1982

Göteborgsmåleriets goda rykte har väsentligen baserats på en grupp målare, "koloristerna", vilkas viktigaste insatser gjordes under 30-talet. Några obetydligt yngre målare med Alf Lindberg som samlande namn har kunnat föra ryktet vidare. De har uppvisat en utpräglad lokal egenart utan att vara provinsiella i dålig mening. Skulptörer har det alltid varit ont om i Göteborg, och tydligen har man i rädsla för att skulpturen skulle bli underrepresenterad frestats ta med så gott som rubb och stubb av Göteborgsskulptur. DN 10/7 1952

TORSTEN BERGMARK

Riksförbundet för bildande konst har öppnat sin vandringsutställning "Ung västsvensk konst" i Brännkyrka ungdomsråds lokaler i Västertorp. Utställningen har ett värde främst genom att den informerar en betraktare om vad som görs i göteborgska ateljéer i dag — i andra avseenden är den mer tvivelaktig. DN 16/5 1958

Den västsvenska "expressionismen" är av ett tungt och grumsigt slag. Teckningen är mestadels oartikulerad och färgen nedsolkad till den grad att den ofta bara uppfattas som pasta och inte som ton. Hur grava och buttra dessa bilder än verkar, är de alltför godtyckliga och tillfälliga för att man utan vidare skall kunna kalla dem allvarliga. Penslarnas vreda piskande i tjocka färgsubstanser — "kampen med materian" — blir ett självändamål, och som sådant mer åverkan än kamp.

ULF LINDE

I debatten kring Valands konstskola har vissa karaktärsbegrepp på riktningar i dagens konstsituation kanske förvirrat en och annan konstintresserad tidningsläsare.

Må det tillåtas mig göra en reflektion i sammanhanget utan att begära att den skall vara till hjälp vid förhandlingsbordet. GP 12/5 1955

»Tidsmedvetet internationellt orienterad» konstutövare säger sig ta avstånd från »traditionell provinsialism». Denna programförklaring är, som jag ser den, ett farligt ingrepp på konstnären själv. Att vara internationellt orienterad är en god sak, men när sockeln-provinsen sparkas undan blir det svårt att hålla sig kvar däruppe. Platt fall till marken brukar i sådana fall bli följden. I lyckliga fall bygger man upp sockeln igen, men vid en katastrof får renhållningen göra sitt. Detta förändrar i och för sig ingenting i det stora hela. Det blir en isolerad företeelse. Men när ett kollektiv tar upp ovannämnda program och hos de »traditionella provinsialisterna» ser ett motstånd till sin proklamerade »frihetssträvan», då blir det politik och det är något helt annat.

Denna »de tidsmedvetna konstskaparnas» ideologi kan möjligen för en tid intressera makten och härligheten, men icke i evighet.

Olle Skagerfors.

Maneten — Göteborgs nya konstforum

Silversmeden Sven-Erik Högberg flankerad av utställningskommissarien Carl-Erik Hammarén och konstnären Per Thorlin.

Maneten fick den heta och därmed antyds redan i namnet en tänjbar tillvaro med möjlighet att ändra form alltefter behovets dyningar. Maneten, en gång namn på en årsskrift för göteborgsförfattarna och följaktligen med gott fäste i Göteborgs kulturtraditioner. Och till sist: Göteborg, Västkusten, färg och form, hav och klippor. Det är klart att Göteborgs nya konstklubbslokal skall heta Maneten!

Det nya konstgalleriet är inte "istället för" det i våras planerade Konstens Hus utan "början till". Lokalen på Vallgatan 3 — övervåningen till nedlagda krogen Gyllene Hästskon — som Varabolaget utan kostnad ställt till göteborgskonstnärernas förfogande, skall emellertid inte bara tas i anspråk för utställningar. Den skall också kunna användas till offentligt forum för konstdebatt, till litterära soaréer och till träffpunkt för diskussionshungriga klubbmedlemmar som vill gräla om ren poesi och non-figurativ konst över en kopp te eller en pilsner.

Medan press och kulturelit tuggade salta mandlar, drack sherry och tittade på Per Thorlins invigningsutställning, välkomsttalade redaktören och poeten Kjell Hjern och skisserade upp riktlinjerna för den kommande verksamheten. Han gav också *en återblick* över det arbete som ligger bakom projektets förverkligande och harangerade med uppriktig tacksamhet direktör Gösta Stenberg, som varit den främste tillskyndaren genom att ställa lokalen till förfogande för att skapa en samlingspunkt för konstlivet i Göteborg.

Utställningsverksamheten sköts av en 5-mannanämnd med representanter från Konstnärsklubben och Grupp 54 och toppas av utställningskommissarien och konstnären Carl-Erik Hammarén.

Administrationen av hela verksamheten är ännu inte definitivt fastställd, men en stiftelse har tillsatts med representanter från de olika konstgrenarna. Kjell Hjern representerar Göteborg Författareförening och har valts till ordförande, Gösta Nystroem tonsättarna, Folke Sundberg inredningsarkitekterna, Lars Ågren arkitekterna, Olof Leyman konstnärerna, Sven-Erik Högberg konsthantverkarna och Bengt Olsson Grupp 54.

Det material som reparationen och iordningställandet av den nya lokalen krävt, har ställts till förfogande av Asea, Linoleumaktiebolaget Forshaga, Dorch Bäcksin, Ditzinger, Göteborgs Trä- och Fanéraffär samt Allan Anderssons Plåtslageri, Mölndal. Göteborgs Konstförening och stadens konstgallerier har också gett en hjälpande hand vid uppbyggandet av utställningsorganisationen.

Maneten är bra men det finns ingenting som säger att den inte kan bli bättre. Göteborg har gott rykte och gamla traditioner som donationernas stad. Nya donatorer och mecenater är välkomna.

HT 18/10 1958

Nittonde årgången Nr 4 · 1958

PALETTEN

VÄSTSVENSK PROVINSIALISM?

Detta nummer har koncentrerats kring konsten i Göteborg, med tonvikt på de två senaste decennierna. Den närmaste anledningen är att Göteborgs Konstnärsklubb, som sedan 1940 utger Paletten, i höst firat sitt 25-årsjubileum. Avsikten har inte varit att ge någon historik, utan att med utgångspunkt från utvecklingen efter 30-talskolorismen belysa situationen sådan den ter sig idag. Varje försök att fixera ett samtida skeende är självfallet diskutabelt -- urvalet måste med hänsyn till det korta perspektivet bli särskilt vanskligt.

Göteborgskonstens särart har länge ansetts bestå i inriktningen på det psykiska uttrycket, på färgens och ljusets känslovärde och den besjälade naturtolkningen, i motsatts till den mer drivna formen, dekorativa elegansen och radikala abstraktionen i stockholmskonsten. Skillnaden märktes redan bland "1909-års män", där den västsvenska gruppen Simonsson, Sandels, Ullman och Ryd markant bröt av mot grünewaldfraktionen. Men sitt tydligaste uttryck fick denna särart med koloristerna, med Ivarson, Schiöler, Göransson, Sandberg bl. a.

Jämför man situationen nu med den för ett par decennier sedan är förändringen frapperande. Då uppbars konsten ännu av ett relativt fåtal, som skapade i en lycklig förening av djup lidelse och stor begåvning. Idag har konstnärerna mångfaldigats, "genierna" har försvunnit, en *miljö* har skapats – och ett vakum. Kolorismens känslosvall har ersatts av en mer återhållsam, kritiskt prövande attityd, ett lågmält valörmåleri och en stramare form. Det visionära har gett vika för en sobrare saklighet, den intuitiva omedelbarheten för en försiktigare medvetenhet. Samtidigt har uttryckskraften mattats och mycket av vitaliteten ebbat ut i tunn esteticism. Naturligtvis finns det betydande undantag, men de ändrar inte helhetsbilden. Det som än idag framstår som Västsveriges främsta bidrag till svensk 1900-talskonst förblir 30-talskolorismen.

Vad den betytt för att stärka den lokala självkänslan kan knappast överskattas. Med den kom erkänslan utifrån och med den framstod den provinsiella situationen inte längre som en hopplös situation. Tvärtom blev dess egenart något att slå vakt om, vilket i sin tur resulterat i en isolationism som inte saknar drag av självtillräcklighet.

Denna provinsiella hållning innebär en medveten avskärmning utåt för att nå en djupare koncentration inåt, mot det nära, det förtrogna, det personliga. Behovet av yttre stimulans är litet, likgiltigheten för vad som händer utanför den egna sfären och i främmande länder är påfallande. Man kan acceptera modernismens klassiker men har litet till övers för dess avantgarde. Det som utåt kan te sig som en utpräglad nonkonformism och motvilja mot programmatiska gruppbildningar har till stor del sin grund just i den provinsiella situationens starka värdegemenskap. Styrkan i denna hållning är dess äkthetskrav, dess vaksamhet mot varje flärd och ihålig pretention. Risken är varje isolerings trångsyn.

I en sådan situation blir lätt varje försök att hävda en internationell stil betraktat med skepsis och stämplat som opportunism. Och ju svårare de provinsiella fördomarna och värderingarna är att forcera desto häftigare blir naturligtvis reaktionen. Det är symptomatiskt att stockholmskonkretisterna aldrig framträtt med så högljudda pretentioner som nemeseleverna i Göteborg. Genom sin aggressiva frondörställning har dessa ambitiösa internationalister i olyckligt stor utsträckning kommit att låsa fast sig i en ny trångsyn där det tidsmedvetna utanverket blivit väsentligare än kvaliteten. Den eklekticism och yviga retorik som de ofta förebrått beror väl delvis på ungdomlig omognad, men det är å andra sidan orimligt begära att ett nytt språk omedelbart skall låta sig formas till ett personligt uttryck. Sedan är det en annan sak att flertalet av dem ännu tycks mer angelägna om den dekorativa slagkraften än om detta uttryck. Även det representerar något nytt.

Det vi idag upplever i västsvensk konst är ett brytningsskede. Den provinsiella enhetligheten har luckrats upp och värdena vackla. Förändringen innebär större osäkerhet och vilsenhet men ger också nya, överraskande möjligheter.

Fem målare målar för TV i Göteborg

Fem av Göteborgs mera kända konstnärer skall för TV:s räkning måla var sin tavla med samma motiv. När de är klara skall de samlas i TV-studion och diskutera sina verk och berätta om hur de upplevt motivet. De fem konstnärerna är Filip Wahlström, Peter Lamberg, Karin Parrow, Rudolf Flink och Willard Lindh.

Programmet får titeln »Inom ramen» och sändes den 22 jan. En ateljé skall byggas upp på TV-studion och i den är det meningen att de fem konstnärerna skall sitta vid en kopp kaffe och prata om götebongskonst. Jan Prytz blir intervjuare och programmet i stort sett ledes av Allan Moberg och Arne Arnbom.

Göteborgskonstnärernas salong permanentas?

GP 22/6 1959

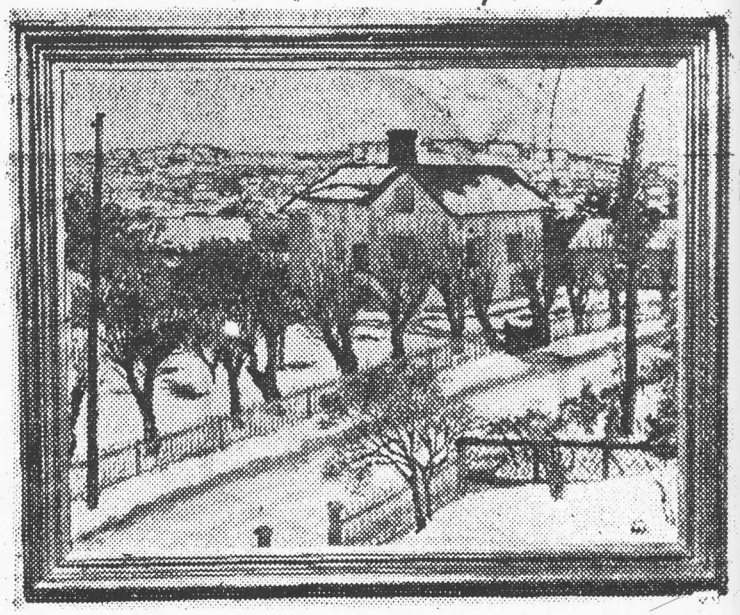

Den fine göteborgsmålaren Filip Wahlström fick detta verk — »Majorna i vintersol» — inköpt av Kulturhistoriska Museet. Ett annat av hans verk, »Fjället», visades i TV häromsistens då fem göteborgskonstnärer presenterades.

Göteborgskonstnärernas expo på Mässan har under de tre veckor den hittills pågått lockat 12.000 personer. Det är 78 inhemska konstnärer som visat — och visar 14 dagar till — sammanlagt 314 alster. 40 verk har fått röda lappar och konstnär Egil Carlson — en av de fem som stått som arrangör av utställningen — betecknar detta som mycket lovande.

— Förra året sålde vi för 20.000 kr., berättar hr Carlson. Hittills har vi sålt för 17.000 men vi hoppas och tror att vi skall överträffa fjolårsresultatet under den tid som återstår.

Det här är andra året i följd som konstnärsföreningen haft egen salong. Det var det skriande behovet av en utställningssalong som förde kommitterade — konstnärerna Helge Lindahl, Egil Carlson, Bengt Blomquist, Peter Lamberg samt Willard Lindh — till tanken att hyra någon av mässhallarna. Till ett mycket fördelaktigt pris gick det för sig, anförtror oss hr Carlson, mycket beroende på att mässhallarna inte precis är ansträngda sommartid.

En garanti på 3.000 kr. har konstnärerna — liksom föregående år — fått av Göteborgs stad, en garanti som man hoppas slippa begagna sig av.

Blandat måleri.

Intresset för utställningen betecknas som glädjande. Och i år finns ett blandat måleri att titta på — enklare för den »vanlige» åskådaren och mer avancerat för den kräsne.

Från att ursprungligen vara tänkt som en fri och tillfällig salong för konstnärsföreningens medlemmar, hoppas man nu kunna permanenta den och få den återkommande varje år.

Ett fint initiativ som göteborgarna — för att inte tala om turisterna — gärna ser som ett regelbundet inslag i stadsbilden. Och varför inte på sommaren? Den årstiden brukar för det mesta innebära kulturell torka och död i många andra sammanhang.

Göteborgs Konstnärsklubbs kamratstipendium tilldelades Olof Leyman, som är tillsammans med ordföranden Bertil Norell och hedersordföranden Filip Wahlström. Konstnären Olle Langert med fru Inger t. h. och Majbritt Hellqvist på sin vänstra sida sa ja till landgång och dans.

Starka krafter i rörelse för konsten i samhället

GP 6/11 1960

Konstnärerna har besatt Götaplatsen. Deras tidskrift, Paletten, härskar i Konstmuseets skulpturhall med en utställning av sin 20-åriga verksamhet, och på Konsthallen hänger klubbens kamratutställning med 150 skänkta konstverk som säljs för att få ihop ett stipendium till en förtjänt medlem.

Detta är ett unikt initiativ av Göteborgs Konstnärsklubb, men den har inte hittat på det för att väcka uppmärksamhet eller för att roa sig. En målare eller en skulptör är inte färdig att tjäna pengar när han gått ut sin skola, som t. ex. lärare och präster. Då börjar för honom i stället den värdaste utbildningen, inte minst moraliskt, då han skall söka sig fram till något fast i förhållandena mellan den egna personligheten, naturen, konstens ställning i samhället och alla de stilar som avlöser varandra. Under den tiden arbetar han i ett ekonomiskt och socialt tomrum.

Det är med erfarenheter av detta som klubben skapat kamratstipendiet. Hur stor vikt medlemmarna lägger vid det kan man döma av det faktum, att de verk de skänkt inte är tagna ur överflödet eller framplockade ur det överblivna lagret, utan är bland det bästa och viktigaste de gjort, i flera fall absoluta toppsaker.

Ändå blir naturligtvis detta stipendium en droppe i havet. Man tycker också att det är något fel i situationen när pengarna på det här viset skall tas ur konstnärernas egna fickorr. Det borde vara samhällets sak. Naturligtvis kan man säga att den som blir konstnär får skylla sig själv. Men nu är det ju så att samhället vill ha konstnärlig utsmyckning, liksom den enskilde. Samhället håller t. o. m. skolor för utbildning av konstnärer, självfallet i medvetandet om att de är nödvändiga i miljöskapandet. Konsekvensen av detta är att samhället skall bevaka konstnärernas möjligheter till arbete, lika väl som byggnadsarbetarnas eller arkitekternas etc.

Stadsfullmäktiges ordförande Ernst Jungen var inne på denna tanke då han på fredagskvällen öppnade kamratutställningen vid en festlighet på Konsthallen. Det görs inte tillräckligt från kommunalt håll för konstnärerna, slog han bl. a. fast. Men starka krafter är igång för att rätta till förhållandet. Under tiden önskade han kamratutställningen all den framgång den är värd. Han passade också på att säga att han tyckte den var kvalitativt högtstående, fast han var rädd att uppträda som smakdomare, då han som kommunalpolitiker hade föga tid till estetiska funderingar.

Men varför skulle han vara rädd för det, menade många av de församlade konstnärerna. Ingenting gläder oss i själva verket så mycket som ett erkännande från en icke fackmän. Vi arbetar inte för kritiker utan för allmänheten. Under kvällens lopp kom f. ö. diskussionerna att gå heta, avbrutna då och då av putslustiga upptåg och svalkade av musik och sång från Sölvie Moberg, Olle Lundh, Lennart Västberg, som spelade hammondorgel, och Lars Ekman med panisten Ola Nilsson.

R. A.

Är det dit

man vill nå? Är det sedvanliga borgerlighetens utgångspunkter man har som mål i Göteborgs Konstnärsklubb? En och annan av de omkring 240 medlemmarna — medlemmarna just nu — frågade sig stilla detta. Och ändå har de blivit invalda med största omsorg.

Kvalifikationerna

för att komma in i denna illustra klubb är nämligen först ansökningshandlingar, sedan uppvisande av arbeten och sedan ja-sägande av samtliga medlemmar i juryn som avgör. Sade ordföranden Bertil Norell, som var högste värd vid gårdagens tillställning i Park Avenues Taube-sal.

I går utdelade

konstnärsklubben kamratstipendium om 1.500 kr kontant plus rosor till konstnären Olof Leyman. Tämligen nyvalde hedersordföranden Filip Wahlström kunde på samma gång som en ringa geste av tacksamhet motta en portfölj av teckningar i grafik.

Palettens

redaktör Folke Edwards, kämpe för kulturlivets bevarande på Västkusten med flertalet uppmärksammade skrin bakom sig, bet i landgången som inledde festmåltiden och samtalade med Hervor Bratt och kollegan i sjöfartskretsar, Arne Gadd.

Och medan

hemmagjorda Poulardbröst som huvudrätt avåts satt David Larsson i koloristiska drömmar. Intendenten Rudolf Flink på Konsthallen med fru Birgitta och kollegan, föreståndaren Carl-Erik Hammarén vid Konstnärsklubbens speciella salong Maneten, gav sig sedan upp och viftade benen till South Side's jazz bands glada låtar.

Klubben håller

sig med egen jurist, nämligen advokaten Ragnar Hedén, och tillsammans med skapande krafterna bröderna Per och Lars O. Lindekrantz och fru Karin Parrow, som trivdes särskilt väl i den av brodern Evert dekorerade salen, talade han till sena timmar om framtida utsikter för konsten i Folkhemmet. Och som alltid hade man mycket att diskutera.

Chris

Konstnären Per Lindekrantz och redaktören Folke Edwards hade ett och annat att säga festens glada HervorBratt.

Myt och verklighet i Göteborg

Arne Isacsson

Både konstnärer och andra, som söker kontakt med Göteborgs konstliv, får som regel i sin hand en färdigförpackad vara, där myten synes utgöra det naturliga emballaget. Myten om Göteborg som den konstvänliga staden. En marmorplatta med inskrift påminner om en donation till konstens fromma. Guldpräntade namn i samlingar och museihallar talar samma språk, och vips blåser myten upp sig så man ser bara den. Blir som en zeppelinare, väldig och pompös där den svävar över våra huvuden, bärande en oproportionerligt liten »fruktkorg» — och hemmahörande i det förflutna. Blir som gumman med ballongerna, som ser festlig och förmögen ut, oförmögen dock att bära mer än ballonger.

I varje fall besväras inte vår generation av mytens avkastningar och det gjorde nog inte den föregående heller. När farfar var ung, lär mecenater ha verkat, men det är en länge sedan förfallen förmån. Föga vaskar vår tids konstnärer ur slammet vid den fruktbara flodens stränder, denna flod, där eljest välståndet flyter med ytvattnet långt upp i landet.

Må gärna det påståendet beredas plats, att ett konstliv kan florera utan konstnärer. Museernas samlingar rymmer stora skatter, och kunniga konstvetare vårdar och visar dem. Konsten är tidlös, om vi därmed menar dess estetiska kvaliteter. Men även bortsett från konstnärernas egenintresse så borde det vara berättigat att satsa en slant på dem. Det är omöjligt att uppbringa nya döda mästare utan att först odla levande konstnärer. Erinras om försökskaninernas betydelse för de bakteriologiska institutionernas forskningsresultat. Licentiater i kommande generationer bör ha något att doktorera på. Det missnöje med konstnärernas villkor, som dessa insinuationer bottnar i, vill inte på något sätt nagga museernas anslag i kanten. Tvärtom, må de få mera guld; även ramar bör vara förgyllda när det gäller de dödas konst.

Naturligtvis är inte alla dessa synpunkter speciella för Göteborg, men det är onekligen aktuellt att låta staden med myten exemplifiera dem. Småskolans kära räkneexempel: vad får jag om jag delar ett äpple mitt itu, kan få en ny illustration. Halvera Stockholms folkmängd och vi får siffran för Göteborgs invånarantal. Delar vi sedan till fjärdedelar och exemplet appliceras på antalet konstsalonger, finner vi att Stockholm har tre av de fyra fjärdedelarna. Mäter vi konstförsäljningen blir det fråga om åttondelar, av vilka sju faller på huvudstaden och en på Myten. Intresset för den konst som skapas i Göteborg lär endast till mindre del kunna tillskrivas hemorten; det är i Stockholm som de flesta betydande resultaten upptäcks, efterfrågas och betalas!

Behovet att skriva myten med stor bokstav växer sig allt starkare och återhålles endast av det faktum, att ett mycket betydande projekt förts fram under våren: förslaget om ett Nordens Konstens Hus i Göteborg. Från myt till verklighet, inte i dag men kanske i morgon!

Det är ett progressivt förslag, som här presenteras av de västsvenska konstutövarna själva. Blir det verklighet, får Norden ett kulturellt tillskott utan motsvarighet och Göteborg blir i flera avseenden centrum för nordiskt konstliv. Det är högtidsdagar för optimister, och deras tro på idén stödes av erfarna finansmän, politiker, statsmän och turistfolk. Göteborg är den geografiska medelpunkten i Nordens kulturella liv. Göteborg ligger en timmes flygväg från tre huvudstäder och är den öppna famnen mot kontinenten. Göteborg är den mest ofrånkomliga hållpunkten för turister till Skandinavien. Det är porten till det stora landet i väster, där begreppet Scandinavian design representerar en välkänd vara, som behöver få en fast adress för att nås av en expanderande världsmarknad.

Till sitt ursprung är idén ungefär lika gammal som Göteborgs Konstnärsklubb. Redan i början på trettiotalet lär den ha diskuterats men i betydligt blygsammare format. Man efterlyste då en egen lokal för sina sammankomster och förenade detta med en önskan om billiga utställningsmöjligheter. Det var mer önskedröm än realistiskt tänkande.

För åtta år sedan tog emellertid arkitekturprofessorn vid Chalmers, Helge Zimdal, upp idén som examensämne för sina elever, och därmed spreds den utanför konstnärskamraternas trängre krets. Folke Persson, ständigt stridbar konstnär och en tid ordförande i Konstnärsklubben, fann Zimdals tanke att utnyttja utställningslokalerna till motorcykelvisning under tider då konsten ej hade säsong som otillbörlig, och detta blev en av slutpsalmerna i den mässan. Åtskilliga konstnärer har sedan dess axlat den perssonska kappan i skilda modeller, och inte minst i dag blåses liknande toner i gnälliga pipor.

1953 pyrde det ånyo i glöden. Konstnärsklubben tog upp saken i sitt arbetsutskott och inbjöd andra intresserade att diskutera den. Till konstnärerna anslöt sig tonsättare och författare, och tillsammans med musiker och museimän dryftades önskemål och möjligheter. En av dessa sammankomster hölls på Konstmuseet, vars chef docent Alfred Westholm var en av de bäst orienterade på sakens dåvarande ståndpunkt. Museets egna utbyggnadsplaner föranledde helt naturligt dess företrädare att ta hänsyn till andra byggnadsprojekt, vilka antingen som stödjande eller konkurrerande företag föll inom intressezonen.

Grunden var lagd till ett praktiskt samarbete mellan de olika konstnärskårerna, och som ett exempel kan nämnas, att tonsättarna Hilding Hallnäs och Sven-Eric Johansson på förslag av vännerna i Konstnärsklubben kallade sina kolleger till bildandet av Göteborgs Tonsättares Förening för att därmed ha ett jämbördigt instrument i förhandlingarna.

1955 tog Handelstidningen upp frågan om Konstens Hus, dels i en tredjesidesartikel, dels i sin ledare samma dag. De yttre tecknen på aktivitet slog dock ej ut i full blom förrän 1958, då till Valand kallades det största personuppbådet dittills i frågan. Ett utvalt sällskap på tjugofem personer ur det göteborgska konstlivet samlades på målarskolan för att lyssna till synpunkter för och emot och debatten blev mycket häftig. Den kvällen dominerade en temperamentsfullhet, som är mera sällsynt norr om alperna. Ordets raska pingpongspelare slog snärtiga bollar mellan myt och verklighet, och mycket nytt vin hälldes i gamla läglar.

Resultatet blev i varje fall, att chefen för Röhsska museet, fil. dr Göran Axel-Nilsson, några månader senare den 17 mars 1958 kunde hälsa sjutton av respektive organisationer valda företrädare välkomna till ett konstituerande sammanträde för att bilda Göteborgs Konstutövares Samarbetsnämnd. Konstnärer, arkitekter, författare, tonsättare, skådespelare, musiker och konsthantverkare förenades i en gemensam organisation med ett realistiskt program att förverkliga, ett Konstens Hus. Redan vid detta första sammanträde uttrycktes förhoppningen att en liknande organisation på riksplan måtte komma till stånd; även andra frågor av gemensamt intresse borde lösas i samarbete. Hösten 1959 bildades också en sådan organisation i Stockholm.

Samarbetsnämnden tillsatte genast ett arbetsutskott med direkt uppgift att göra en behovs- och marknadsundersökning för att utröna, vad Konstens Hus rimligen skulle komma att omfatta. Professor Zimdal blev dess ordförande. För ett år sedan inkallades direktören Kaj Dessau från Köpenhamn som adjungerad sakkunnig, och med honom växte tanken från Göteborgs Konstens Hus till Nordens Konstens Hus. I dag föreligger — två år efter Samarbetsnämndens bildande — ett realistiskt projekt med ritningar och kostnadsberäkningar.

Projektet är utfört av arkitekterna Zimdal, Helge Rendahl och Yngve Lundquist och presenterades vid en ideutställning under april månad. Det är ett genomtänkt förslag, baserat på resultaten av behovsundersökningar och ekonomiska prognoser. Det är emellertid inte förslagsställarnas tanke att det skall betraktas som definitivt; det vill i första hand påvisa realiteterna bakom idén. Det kan mycket väl tänkas, att en tävlan kommer att utlysas. En uppgift som denna bör locka många andra ledande arkitekter.

Den zimdalska idén baseras på förhoppningen att Göteborgs stad skall ställa gamla högskolans tomt till förfogande. Det är den bästa av alla tänkbara, och den enda som bör komma i fråga. Den ligger där Avenyn korsas av Allén, stadens gröna pulsåder. Avenyn är under omdaning, och Zimdal har utarbetat sitt förslag i överensstämmelse med dess framväxande, nya karaktär. Huset utgörs av ett åtta våningar högt komplex mot huvudgatan och en lägre kub mot Trädgårdsföreningen. Det inrymmer större och mindre konsthallar samt utställnings- och försäljningslokaler för konstindustri och hantverk. Den totala utställningsytan är 3.300 kvm, ungefär dubbelt så mycket som Liljevalchs i Stockholm och Konsthallen i Göteborg gemensamt förfogar över. Föreläsningssal, experimentscen, klubbrum, bibliotek och studio för tonsättare upptar 550 kvm. Dessutom en stor restaurang av internationell klass och möjligheter till källarservering för konstnärerna, turistcentrum i entréhallen och hotell i en eller flera våningar. De uthyrbara lokalerna utöver Konstens Hus egna ingår således i projektet med över 40 procent av totalutrymmet och bidrar till att göra företaget ekonomiskt bärkraftigt. Den ursprungliga tanken att bereda konstnärerna billiga utställningsmöjligheter kvarstår således. Utställningshallarna blir elastiska och kan ta emot flera utställare samtidigt och vid exceptionella behov sammanslås till en större.

Nordens Konstens Hus kommer att drivas av ett råd, bestående av presidenterna för Föreningen Norden i de fem länderna. Rådet utser styrelse och denna i sin tur direktör. Föreningarna Norden skulle faktiskt få ett hem på köpet.

Den nordiska tanken tänkes manifesterad genom en triennal, och Alf-Jörgen Aas i Oslo skall få avsluta denna berättelse med sitt uttalande om projektet:

»Tanken om et Konstens Hus i Göteborg, hvor de forskjellige kunstarter kan mötes under eget tak for sammen å arbeide for felles mål og interesser, ideelle som praktisk-ökonomiske, synes meg innlysende riktigt. Ut fra min erfaring som daglig leder av en lignende, men mindre omfattende institusjon, Kunstnernes Hus i Oslo, har jeg også inntrykk av at planen bygger på en sunn vurdering av de ökonomiske muligheter.

En nordisk triennal eller biennal later til å være i manges tanker idag. Ideen dukker stadig opp på forskjellige steder og må sies å ligge i luften. Den der først kan bringe den ned på jorden i konkret form, skulle derfor efter all sansynlighet være sikret full oppslutning fra de andre nordiske land.»

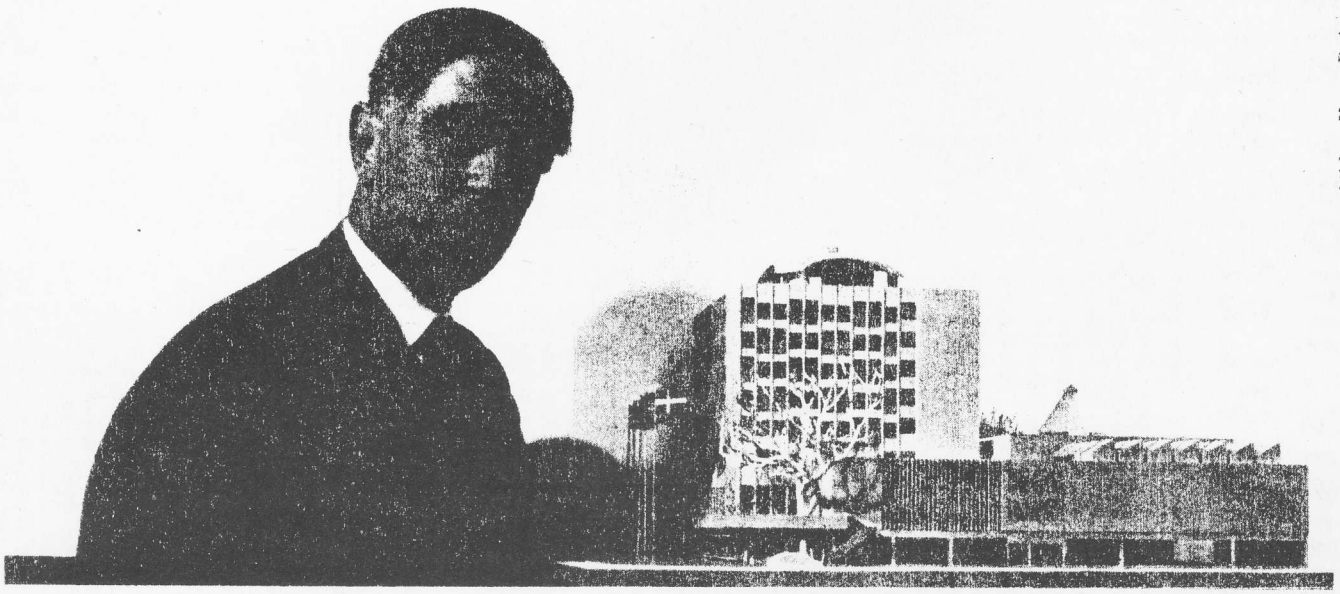

Konstrevy 3/1960

bild Kurt Dejmo.

Professor Helge Zimdal med sitt och arkitekterna Helge Rendahls och Yngve Lundquists förslag till Konstens Hus.

Musik under stjärnorna och experimentteater
KOMPLEMENT TILL KONSTENS HUSPROJEKT

GT 1/4 1960

Kammarmusik under stjärnorna, restaurang med utsikt över hela Göteborg och experimentteater i källaren var några av de detaljer som professor Helge Zimdal eggade med vid gårdagens pressvisning av utställning kring Konstens hus och en nordisk kulturfestival, som i dag öppnas i Röhska museet.

Professor Zimdal talade varmt för den huskub på åtta våningar, som skulle ge Avenyn en markerad upptakt. Där skall det finnas de uthyrbara lokaler som skall bidra till att göra företaget ekonomiskt lönande. De företag som i första hand skall få hyra i höghuset skall ha gemensamma intressen med Konstens hus, menar arbetsutskottet. Läget är även utomordentligt för ett hotell. Höghuset skulle krönas av en takpaviljon eller "starlite roof" som arkitekterna kallar den med möjligheter till konserter och servering.

• ENORMA UTSTÄLLNINGSLOKALER

En lägre kub vid Allén ger plats för utställnings- och försäljningslokaler för konsthantverk och konstindustri i tre våningar med en yta på tillsammans 2.400 kvm, vilket är två gånger Liljevalchs konsthall i Stockholm. Längs Parkgatan planeras en flygel i två våningar med föreläsningssal och två gallerier för de fria konsterna.

Arbetsutskottet menar också att ett Konstens hus skall möjliggöra en nordisk kulturfestival, som inte bara skulle omfatta presentation av nordisk konst, konst och konsthantverk utan även en samling av all möjlig kulturaktivitet. Man betonar i samband därmed den turistmagnet ett sådant arrangemang skulle innebära.

Dagens kulturella debattämne i Göteborg: Ett Konstens

Museichef Göran Axel-Nilsson välkomnar i dag och tio dagar framåt göteborgarna till att bekanta sig med projektet som han anser vara "den största idé som blivit till i vår stad sedan jubileumsutställningen 1923 planerades". Vid dagen vernissage talar ordföranden i konstutövarnas samarbetsnämnd, konstnär Bengt Dimming.

"SKYLTFÖNSTER MOT VÄRLDEN"

Det stora projektet ägnas även stor uppmärksamhet i det i dag utkomna numret av Paletten. Dess ledare snuddar vid ett problem som ur delvis andra aspekter granskas på kultursidan i dagens GT i ett debattinlägg av konstnär Åke Jönsson. Palettens redaktör, Folke Edwards, skriver:

Det program som här presenteras kan i förstone synas överraskande: det skiljer sig avsevärt från vad man hade väntat av ett Konstens hus-projekt. Man har nämligen inte främst inriktat sig på att skapa en samlingspunkt och utställningshall för stadens konstutövare, man har siktat på något betydligt mer. Med detta projekt har Konstens hustanken flyttat över i en annan skala och fått en dimension, som innebar en ny giv för internordiskt konstliv och ett nytt bidrag till de stora internationella kulturmässorna.

Konstens hus skall bli brännpunkten för de nordiska folkens strävanden på de bildade konsternas område och bilda kärnan i en regelbundet återkommande Nordisk Triennal. Konstens hus skall bli Nordens skyltfönster mot världen. Idealism eller realism? — Varför inte bådadera?

Bygg Konstens hus bakom Konsthallen GP 9/6 1961

— Riv baracken som Industrimuseet är inrymt i, det skall inte vara där, det skall ha en annan plats, och kåken var aldrig avsedd annat än som ett provisorium när den kom till på 20-talet, den är byggd så man kan trycka in väggarna med handen. Om man river där så får man en fin tomt, gott om utrymme för ett Konstens hus. Vore inte det rätta platsen, intill Konstmuseet och Konsthallen och i omedelbar kontakt med de kommande universitetsbyggnaderna? Konstskolan skulle flytta dit, dess lokaler i Guldheden är också ett provisorium som måste lösas, den kunde inrymmas överst i huset. I mellanvåningen kunde man ha utställningshall och nederst restaurang, precis som i det ursprungliga Valand.

Det svaret får vi av Konsthallens intendent målaren Rudolf Flink, när vi med anledning av hans förestående avgång från tjänsten frågar honom på dagens debattämne i stadens konstliv. Den förste juli avgår han, efter precis 14 år på hallen — han tillträdde den förste juli 1947.

— Har det hänt något spännande på hallen under den tiden?

— Den utställning jag minns med största glädjen är Astrid Noaks skulpturer, 1952 eller 53. Det var en av de finaste vi haft. Men den var inte mycket besökt. De verkligt bra utställningarna lockar sällan stor publik. Ludvig Karstenutställningen gick med en förlust på nära 4.000 kr. Ett undantag är förstås van Goghutställningen härom året, den drog 14.000 besökare på 3 veckor, rekord för Konsthallen. Jag har ordnat omkring 140 utställningar, och jag måste säga att det har varit ett roligt arbete. Man har träffat så många fina människor och imponerande personligheter och fått se och vara med om mycket. En del negativt egenartade människor har man förstås också stött på bland konstintresserade. Det finns två sorters samlare, den ene köper i tysthet därför att han tycker om en sak och vill ha den hemma och njuta av den, den andre köper på namnet för skryts och reklams skull, ofta utan att ens se konstverket. Det är han som sitter på första bänk i alla kulturtillställningar och döljer konstnärerna med sin rygg. Honom är det inte alltid så roligt att ha att göra med. Jobbet som intendent är också förenat med en viss press, man är aldrig riktigt ledig från det. Så nu behöver jag koppla loss. Jag tänkte jag skulle få tid att göra litet bilder.

— Hur bör den ideale konstintendenten se ut?

— Han måste förstås ha sinne för konst. Men han måste också vara en god reklamman, om han inte kan få någon sådan bredvid sig, det vore väl den bästa lösningen. Och så skall han ha förhandlingsförmåga, kunna ta både affärsmän, konstnärer och publik.

Konstnär Rudolf Flink

Intendenter på Konsthallen före Flink: Professor Romdahl och nuvarande museichefen Stig Roth, de började när hallen kom till 1924, Philibert Humbla, som sedan blev museichef i Gävle, Gösta Nystroem 1934—37 och Tor Bjurström 1937—47. I denna rad kommer Flink enligt allmän uppfattning som den mest arbetsamme, han har gripit in i alla detaljer kring utställningarna, inte nöjt sig med att arrangera dem. Han sätter också det högsta värde på Göteborgs Konstförening. »Det har varit roligt att arbeta för den, den har betytt och betyder kolossalt mycket för stadens konstliv».

Flinks senaste insats har varit att delta i en aktion för ökat medlemsantal i Konstföreningen. Det var Gunnar Hjortén som fick idén att lägga ut teckningslistor på arbetsplatserna. Flink och han genomförde den och den har hittills resulterat i en ökning på över 400 medlemmar. Listan med de flesta namnen kom förresten från Göteborgs-Posten, 49 stycken. Alla listorna har emellertid inte kommit Konsthallen tillhanda än. Det skulle betyda mycket för Konstföreningen om de företag som har listor liggande ville skicka in dem så snart som möjligt. Adress: Konsthallen..

Om man till slut skulle fråga sig själv hur den ideale intendenten skulle se ut? Han skulle inte vara olik Rudolf Flink. Som besökare och kritiker har jag svårt att tänka mig bättre samarbetsmöjligheter och en trevligare atmosfär än den som Flink skapat på Konsthallen. Vi tackar för tiden som gått.

Rolf Anderberg.

Konstnärerna vill ha Göteborgs stads stöd att avkommersialisera Konstens hus-planen

Paletten-redaktören Folke Edwards ställer i en artikel i dagens HT tre frågor till de för den senaste utvecklingen i Konstens hus-frågan ansvariga.

Han vill veta:

1) med vilken rätt har de uppträtt som Konstsams representanter och som sådana tagit initiativ till underhandlingar med stadens myndigheter?

2) om de — i strid med ordförandens uttryckliga mening — anser sig ha en sådan rätt, varför informerar de inte Konstsams övriga medlemmar om sina förehavanden (mörkläggning utåt är en sak, mörkläggning inåt en annan)?

3) varför — om inte för att ge ett falskt sken av endräkt utåt — "adjungerar" de vid dessa underhandlingar en helt utomstående konstnär, vars uppfattning i Konstens hus-frågan överensstämmer med deras egen, men inte med den kår han "representerar"?

Den aktuella striden har alltså inte, som Tord Bæckström velat påskina, orsakats av att lokala särintressen fronderat mot nordiska, eller av kortsynt misstro från konstnärshåll mot varje form av samarbete med andra mer "kommersiellt" inriktade konstutövare, eller av en misriktad fruktan för konkurrens från Konsthallens intendent Carl-Erik Hammarén (som långt innan han fick den befattningen i GT framfört samma kritiska synpunkter som nu).

Han summerar även konstnärernas invändningar mot den nuvarande Konstens hus-planen:

Kommer inte de kommersiella hänsynen vid en eventuell ekonomisk kris för detta konjunkturkänsliga företag att fälla utslaget? Vad har den fria konsten som den minst lukrativa delen av företaget då för garantier? Är verkligen stadgarna säkerhet nog? Riskerar inte den fria konsten tvärtom att försätta sig i ett outhärdligt underläge?

Och vore det inte, menar man i stället, bättre att från början försäkra sig om stöd från det allmänna (stat eller kommun) för att därmed definitivt trygga den idella målsättningen och eliminera varje risk för ovidkommande kommersiella hänsyn?

En annan fördel med detta "avkommersialiserande" projekt vore att tomtproblemet kunde lösas på flera alternativa sätt. Man behövde inte som nu låsa fast sig vid ett bestämt krav.

Stockholmsmålarna "varnas" för Göteborg

GT 1/2 1961

— Att få en stockholmskonstnär till att ställa ut i Göteborg är nästan omöjligt. Ryktet om de usla besöks- och försäljningssiffrorna här har spritt sig. Det krävs väldiga övertalningar att "lura hit" någon utombys målare.

Så säger Lennart Ason, intendent på Galleri 54, i dag till GT. Han instämmer helt och fullt i de meningar som framförts av Åke Jönsson, Carl-Erik Hammarén och Poul Ekelund: konstsituationen i Göteborg är beklämmande och konstnärernas villkor urusla.

— De flesta måste ha något "stödjobb" för att klara sig. Många gånger är det konstnärshustrurna som gör en heriosk insats med extra hemarbete och annat för att familjen skall överleva.

Att ställa ut i Göteborg är i allmänhet rena välgörenheten av konstnärerna. Han kanske förlorar en tusenlapp eller mer på kuppen, om han inte säljer något eller bara får en enstaka pjäs såld, vilket är det vanliga.

FÖR SMÅSTIPENDIER

Göteborgs stads kulturstipendier är en god idé, men de är alldeles för små. Senast var summan 18.000 kr., och den skulle delas mellan författare, konstnärer och tonsättare. Det finns åtminstone 300 konstnärer i stan, och av dem har tre—fyra chansen att få ett kommunalt stipendium. Att få stipendier från Stockholm verkar utsiktslöst.

Publikens brist på intresse för utställningslivet är anmärkningsvärd. På Galleri 54 har vi då och då kunnat notera fina siffror, men det är undantagsvis.

Så är det konstföreningarna. Flera av de stora bland dem, SKF:s Götaverkens t. ex., sköts mönstergillt och har arbetat upp en entusiasm för konst bland de anställda. Men så råkar man på en del som föredrar rena hötorgsmåleriet framför kvalificerad och banbrytande konst. Där behövs mycket upplysning.

Vi tigger inte allmosor, men vill gärna arbeta under människovärdiga förhållanden. Några enkla förslag.

Den engbergska regeln att en procent av byggnadskostnaderna för offentliga hus skall gå till konstnärlig utsmyckning bör träda i kraft.

De kommunala stipendierna i Göteborg bör höjas kraftigt.

Storföretagen bör inse sitt ansvar.

Åke Jönsson, skulpturlärare på Valand, som uttalade sig i gårdagens GT, kommer i dag med några kompletterande synpunkter:

— Det är besynnerligt att folk är så ointresserade att ta del av vad som sker inom den nya konsten. Utställningarn är till för att ge upplysning om detta, och det är ofta mycket kostsamma äventyr för den utställande — när Willy Örskov visade skulpturer på Maneten sålde han inte en sak, exempelvis.

DET PROGRESSIVA VARA

Det har påpekats för GT att inte alla de stora göteborgska koncernerna och företagen är likgiltiga för konsten. Varabolaget är väl det mest lysande undantaget från regeln: dess restauranger, från Norre Kaviljeren i Halmstad till Victoria i Göteborg, pryds av mängder av värdefull konst. Man skall f. ö. inom kort ge ut en trycksak om de konstverk som företaget har i sin ägo.

Den föredömliga hållning som Varabolget intagit har sin grund i högsta chefen, dir. Gösta Stenbergs, livliga konstintresse och initiativkraft. Han ställde också gratis lokaler till förfogande åt Akedemiska kapellet, när de var utan tak över huvudet, och gav konstnärerna galleriet Maneten.

KONSTNÄRERNA FLYR GÖTEBORG

HT 30/1 1961

Hur är det med Göteborg och konsten? Är konstmuseet med sina prisade samlingar bara en vacker fasad som döljer ett armod ifråga om konstintresse som måste kallas skandalöst i en stad med anspråk på att vara bärare av ett rikt fasetterat kulturliv? I varje fall har konstgalleriet Manetens intendent Carl-Erik Hammarén inte tvekat att kalla göteborgarnas brist på intresse för konst för s. ndalöst, och han får instämmande från olika håll.

Konstnär Hammarén har gjort sitt uttalande i samband med att han sagt upp sin anställning vid Maneten. Lördagens vernissage, under första timmen besökt av 12 personer, illustrerar enligt hr Hammarén dagens situation. Han menar i ett uttalande för GT att göteborgarna inte går på utställningar om de inte är säkra på att få se efterklang från tretiotalet. Toppkonstnärer vägrar att utställa i Göteborg — de riskerar för mycket.

— Alldeles riktigt, säger konstnären Wiking Svensson. Jag instämmer. Det är så att man brister ut i hånskratt när man erinrar sig klyschorna i officiella sammanhang om Göteborg som konststad, som donationernas stad. Mitt eget stora bekymmer just nu är att få sälja huset och flytta härifrån. Många har kommit till Göteborg men gett sig av, ta Renkvist, ta Nemes, ta Ekelund.

— Vad är det för fel, skjuter HT:s medarbetare in.

I sammanfattning blir Wiking Svenssons förklaring så här: En hårresande likgiltighet bakom ett demonstrerat konstintresse, exempelvis från stadens sida: det kan stipendierna — grindslantar till kulturlivet — inte dölja. I förvärv och beställningsarbeten kommer alltför ofta ovidkommande inflytanden in, vilket kan leda till kedjereaktioner av ungefär detta slag: någons mammas fasters son utses.

I den fria marknaden blåser inga friska vindar. Ingen kostnär som känner sina möjligheter är så dum att han ställer ut i Göteborg. Han skickar tavlorna till Stockholm eller kanske någon annan stad med ett mer levande konstintresse och det dröjer inte länge förrän han själv följer efter.

Skall Göteborg komma ur denna förlamning måste det krafttag till. Tidningarna borde skriva mer om konst, gärna ha artiklar och recensioner inne en viss dag i veckan. Nu försvinner ofta konstkritikernas artiklar i den väldiga strömmen av nyheter, man snålar med utrymmet för konst och även annat kulturstoff; ett sorgligt faktum är det, säger Wiking Svensson.

Han är själv exempel på en konstnär som bor i Göteborg och ställer ut på annat håll. Det finns flera, hör man efter vad de har att säga låter de ungefär på samma sätt, möjligen är de mindre drastiska, men i sak i linje med Wiking Svensson.

HT har också vänt sig till dem som arrangerar utställningar och säljer konst och även från dem kommer beskedet att konstintresset betänkligt dalat i staden med traditionsrika Valands konstskola, Fürstenbergska konstsamlingarna, Werner Lundqvists samling, Lundbladska samlingen, Hjalmar Gabrielssons porträttsamling.

Uppräkningen vittnar om ett intresse för konst som lett till betydande donationer — den sist uppräknade gjordes så sent som 1950 — men detta intresse skulle alltså ha försvunnit så att Göteborg nu sjunkit in i ett slags törnrosasömn på sina konstsamlingar.

Till sist tre talesmän för konstgallerier.

GUNNAR HJORTÉN, GOD KONST:

— Hammarén har rätt i sin kritik, tyvärr. Våra bästa konstnärer ställer ut i Stockholm av det enkla skälet att de inte har råd att ställa ut här. I Stockholm får de sina verk sålda, där är det t o m så att konstgallerierna kan ställa garantier.

— Konstintresset har uppenbarligen ett dåligt underlag i Göteborg. Tar man konstföreningarna vid olika företag så är det av det 80-tal som finns i Göteborg bara några som håller hög kvalitet på sina inköp. De övriga tycks köpa av rena konstnasare.

— Situationen är alltså den att för att en göteborgskonstnär skall kunna ställa ut i sin hemstad måste han ha så god ekonomi att han kan ta den förlust som utställningen innebär. Och det är få konstnärer som har det så bra ställt.

RUDOLF FLINK: KONSTHALLEN

— Det är sant att konstintresset inte är vad det borde vara i Göteborg. Konstföreningen har bara 2.000 medlemmar, vilket är alldeles för litet i en stad av Göteborgs storlek. Årsavgiften är 20 kr och det säger sig självt att det blir ytterst svårt att med detta underlag få utställningar till Konsthallen. Ju finare utställning desto dyrare blir den. Ett visst publikunderlag finns nog men det verkliga intresset — det som leder till köp — finns bara hos ett fåtal.

— Just nu har vi verk av Chadwick och Armitage i Konsthallen, en utställning som kommer att gå med förlust trots att den är relativt välbesökt och föranlett mer köp än man vågat vänta. Att vi härom året kunde anordna den stora van Gogh-utställningen hängde ihop med att den redan fanns i Sverige och att vi kunde få den relativt billigt till Göteborg.

— Med åren har nog skaran privata köpare minskat. Med ett enda undantag är de stora privata företagen inte med bland dem som köper konst.

— Det har nu gått ett par decennier sedan konstföreningarna vid företagen bildades. De flesta av dem har urartat. Tydligen är det så att de sakkunniga personer som skötte inköpen i stor utsträckning trätt tillbaka på grund av medlemmarnas kritik över deras inköp och så har inköpen gjorts av dem som inte förstår sig på konst. Många av dessa föreningar har förlorat all kontakt med konsten och borde omdöpas till tavellotterier.

— Göteborgs stads myndigheter visar ett glädjande intresse genom att med ett anslag hjälpa oss att reparera Konsthallen, men det är en sak för sig. Den bistra sanningen är att konsten för en tynande tillvaro i denna stad.

STURE LAND, LORENSBERGS KONSTSALONG:

— Visst finns det konstintresse i Göteborg, men det är inte så stort som det var tidigare, exempelvis under krigsåren på 40-talet. Den kategori som köper konst för att göra en penningplacering finns kvar lika väl som den som har det där verkliga intresset. Konsthaussen under 40-talet hängde rätt mycket ihop med att folk då köpte konst därför att det inte fanns så mycket annat som konkurrerade med konsten. Nu förefaller det som om konkurrensen har ökat. Det är så mycket som folk skall ha för att hålla sin standard och sedan blir marginalen för annat inte särskilt stor. Det krävs ett betydande intresse för konst om den i sådana fall skall kunna konkurrera med bil, TV och andra saker.

— Min egen erfarenhet är att det alltjämt går att sälja relativt hyggligt. Hos oss finns en stampublik med ett starkt konstintresse och som undan för undan gör konstförvärv. Talet om att de av personalen vid företag bildade konstföreningarna skulle ha urartat efter den entusiastiska perioden på 40-talet vet jag inte om jag vågar mig på att bedöma. De konstföreningar som gjort inköp hos oss fortsätter med det och inköpskommittéerna visar alltjämt säkert omdöme och plockar i regel ut det bästa ur en kollektion. Hur det är i de konstföreningar som vi inte har kontakter med kan jag inte yttra mig om.

Fjell

Göteborgs konstnärer ambitiösa
1961
Genomsnittsinkomsten 6.640 kr

Göteborgskonstnärerna är ett ambitiöst släkte. Det framgår av den utredning om deras villkor som gjorts och som på fredagen delgavs pressen vid en konferens på restaurang Victoria. Omkring 250 konstnärer hade fått formulär att fylla i och man hade fått 120 svar. Endast två hade anmält att de måste anlita socialvården.

Vid konferensen meddelades att Göteborgs konstnärsklubb och Grupp 54 på ett sammanträde 8 mars enats om att de måste uppträda med fullständig enighet för att få något resultat i försöken att påverka Göteborgs stad när det gäller att öka insatserna för konsten. Man utsåg en interimstyrelse för Göteborgs och Västra Sveriges lokalavdelning av Konstnärernas riksorganisation (KRO) och i den ingår Konstnärsklubbens ordförande Bertil Norell (ordf i styrelsen) samt ytterligare två från klubben Claes Lindholm (sekreterare) och Åke Jönsson, vidare från Grupp 54 Knut Yngve Dahlbäck, Lennart Ason och Leif Knudsen samt utanför dessa organisationer stående L. Bergentall.

Hr Norell förde ordet och gav siffror från utredningen. Bland åhörarna såg man stadsfullmäktiges ordförande hr Ernst Jungen, chefen för Röhsska museet fil dr Göran Axel-Nilsson, intendent Nils Ryndel från Konstmuseet, stadssekreterarna Alf Hermansson och Åke Norling m fl.

Den göteborgskonstnär som den statistiska bearbetningen sållat fram består av en person som är gift och har ett barn. Han eller hon har praktiskt taget ständigt arbete vid sidan om den konstnärliga verksamheten och årsinkomsten ligger mellan 2.000 och 4.000 kronor. Maken eller makan har i regel försvärvsarbete.

Några siffror ur statistiken. 89 var gifta och 36 ensamstående. 36 hade ett barn, 26 två och 15 tre eller fler barn. 15 hade under 2.000 kr i årsinkomst, 25 mellan 2.000 och 4.000, 20 mellan 4.000 och 6.000, 17 mellan 6.000 och 8.000, 19 mellan 8.000 och 12.000 och 14 över 12.000 kronor. Ett genomsnitt ger 6.640 kr i årsinkomst. Dessa inkomstsiffror ställdes i belysning av vad som anges som existensminimum i Göteborg: 3.972 kr för ensamstående, 5.184 för två makar, 5.844 för två makar m d ett barn, 6.504 för två makar med två barn.

72 uppgav att de hade extra förvärvsarbete och beträffande de 89 gifta gällde att makan/maken i 53 fall var förvärvsarbetande.

Två uppgav att de sökt socialhjälp. Det nämndes att frågan var så formulerad att den kunde uppfattas som om det gällde endast om de vid frågetillfället hade socialhjälp.

112 REFORMSVAR

I 112 fall hade man fått förslag till reformer. 37 önskade mera offentliga uppdrag och lika många anförde att staden borde öka sina stipendier, helst i form av arbetsstipendier. 3 menade att stipendium ej bör utgå utan motprestation. 28 pläderade för billigare utställningslokaler och lika många önskade subventioner för ateljéer. I 11 fall önskades skattelindring. 6 ville ha en uppryckning av konstföreningarna i Göteborg.

De båda konstorganisationerna hade uttalat sig om den motion till stadsfullmäktige som folkpartisterna A. Hermansson, R. Hedén och K. Pineus ingett. Man pekade på anslagen till konstnämnden och ville att det skulle ökas från 90.000 till 150.000 kr. Vidare önskade man att anslaget på 10.000 till skolstyrelsen skulle ökas och att inköpen skulle skötas av konstnämnden. Stadens s k kulturstipendier borde ökas från nuvarande 15.000 kr till det dubbla och slutligen hoppades man att staden med positivt intresse skulle följa utredningen av ett Konstens hus i Göteborg.

"EN ISLOSSNING"

Samgåendet mellan Konstnärsklubben och Grupp 54 hälsades med tillfredsställelse av hr Jungen, som erinrade om att han tidigare appellerat till solidaritetskänslan mellan konstnärerna i Göteborg. Det betyder mer än vi föreställer oss om motstridiga intressen enas — denna enighet behöver inte betyda att man svär på samma konstnärliga program.

Som en islossning betecknade hr Jungen statsrådet Edenmans förslag om ökade anslag till konsten. Han vågade inte göra några utfästelser för den lokala myndighetens räkning, men erinrade om att han varit med om att skapa en blygsam lokal stipendieinstitution och upplyste att man i år i själva verket delat ut 20.000 och inte 15.000 kr. Det är inte någon fantastisk insats, medgav han. Han kunde nog tänka sig att anslaget till konstnämnden stegrades. Om anslaget till skolorna vågade han ej säga något annat än att det kanske vore klokt att låta konstnämnden svara för inköpen. Även om man tar med att Lindbergska fonden vart tredje år fördelar 175.000 kr måste man beteckna anslagen som anspråkslösa. Personligen ansåg hr Jungen att staden bör medverka till att försöka realisera Konstens hus i Göteborg.

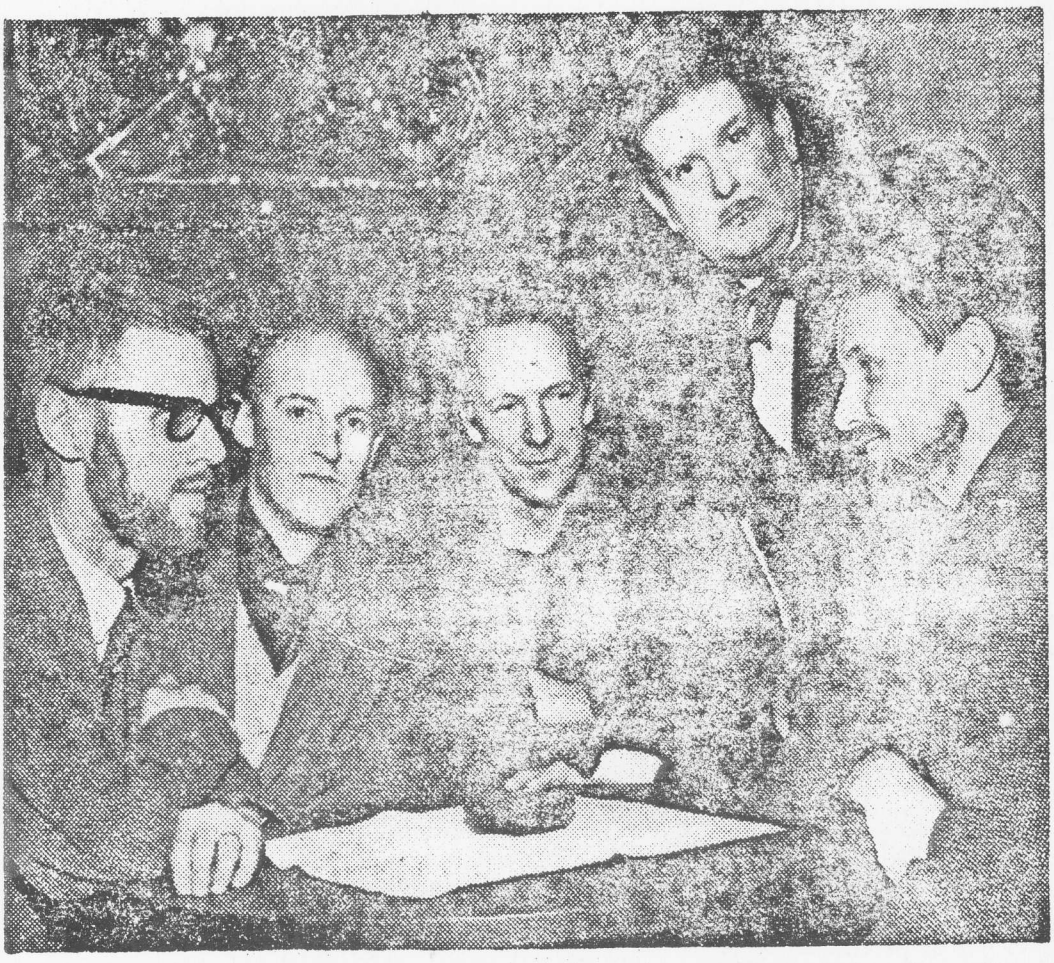

Några bland de konstnärer, som leder aktionen för bättre villkor, fr. v. Bertil Norell, Leif Knudsen, Åke Jönsson, Lennart Ason och Knut Yngve Dahlbäck.

Vad hände efter 1955?

Carl-Erik Hammarén intervjuas av Håkan Wettre

H.W. — Du kom tillbaka till Göteborg 1955, efter tio års frånvaro, vad hamnade Du i?

C-E.H. — Jag hamnade inte *i* någonting, jag hamnade bredvid. Jag kände mig som utomstående och var förvisso även faktiskt en utanför stående. Blev en åskådare som mest såg ryggar. Näsorna var vända mot striderna mellan Konstnärsklubben och den nybildade Grupp 54.

H.W. — Vad ansåg Du om konflikten?

C-E.H. — Jag var nog huvudsakligen känslostyrd. Opponenterna i den nybildade Gruppen kände jag inte eller hade dålig kontakt med. Framförallt hade jag inte deras negativa erfarenheter av Konstnärsklubben. Detta förhållande plus att de vänner och kontakter jag hade tillhörde ''klubbsfären'' (Paletten m.m.) bidrog säkert till att jag något år senare sökte inträde till Klubben och inte till Gruppen.

H.W. — Rensade konflikten luften?

C-E.H. — Förmodligen. Åderlåtningen tycktes göra patienten gott, till att börja med. Man skärpte sig uppenbarligen. Klubblivet föreföll mig vitalt och inte bara ''sällskapsbetonat''. Paletten var t.ex. en integrerad och debatterad angelägenhet. Konstens hus och den debatten föddes ur den här situationen. Maneten hade näppeligen existerat utan den positiva uppmärksamhet pressen ägnade det där huset och utan den jordmån för initiativ som onekligen blev en följd därav. Osv. Men i ett längre perspektiv överväger dessvärre andra och efterhand alltmer uppenbara, negativa faktorer som har ett klart samband med åderlåtningen 1954.

H.W. — Kan Du förklara Dig lite närmare.

C-E.H. — Den höga medelåldern bland utställarna här på Konsthallen är väl förklaring nog. För att citera en elak fan: Klubben har ju blivit en lokalavdelning till PRO. Såvitt jag förstår är det som med tidningarnas upplagespiraler. Men därtill kommer att dessa taskiga krafter har fått härja tämligen ostörda, tämligen osedda. Å andra sidan: undermineringen går ännu långsamt, som undermineringar ibland plägar göra. Vi är sega, både gubbar och gummor, och golven därute på Majnabbe håller bevisligen ännu. Både för maffiga fester och för utställningar.

Carl-Erik Hammarén, G-P foto

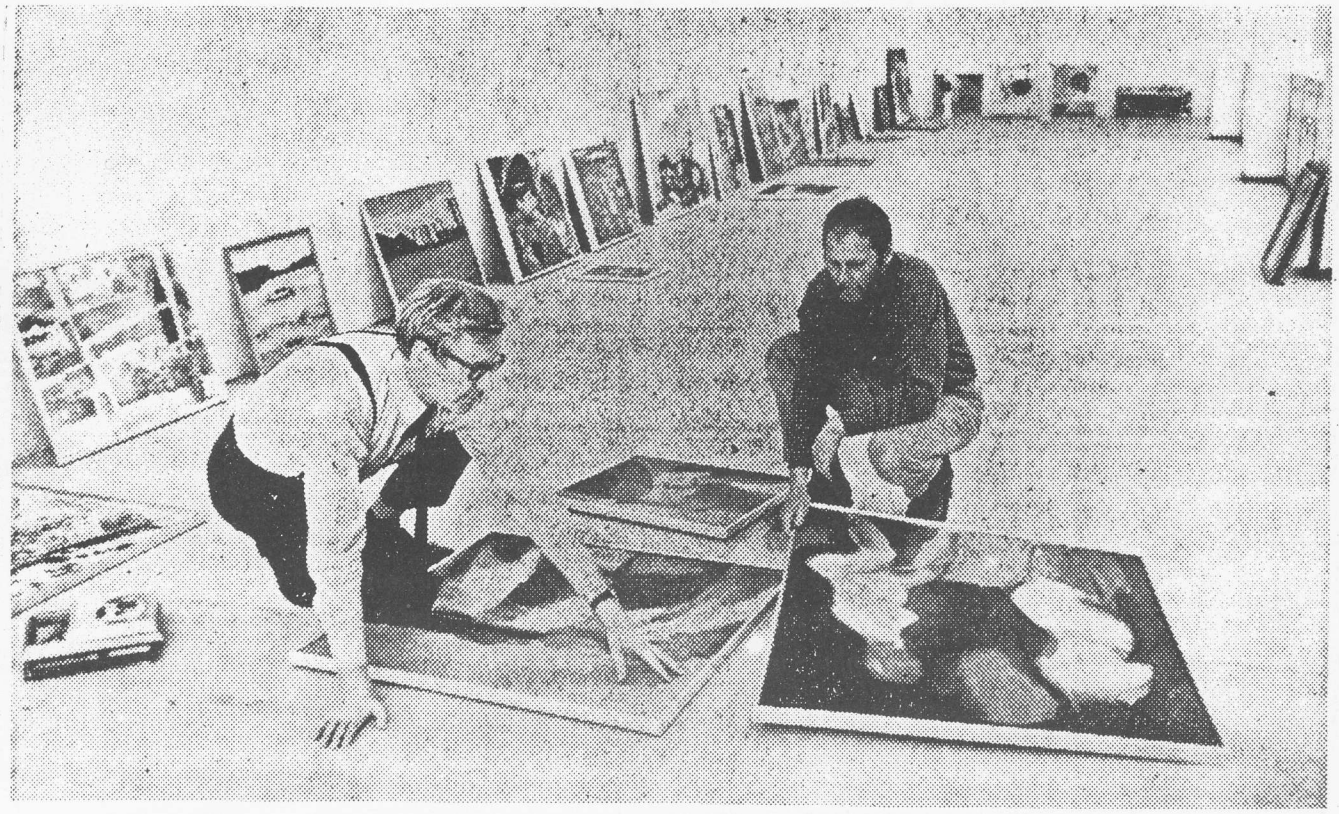

Carl-Erik Hammarén (t v) och Vladimir Peterson hade många tavlor kvar att hänga dagen före sommarutställningens vernissage. (Foto: Ola Marklund)

HT 15/5 . 67

600 konstverk på sommarexpo

Nära 600 konstverk finns på den rekordstora sommarutställningen på Svenska Mässan i Göteborg. Juryn har för första gången slopats. Ändå hålls hötorgskonsten borta i detta försök att bryta kulturstiltjen i sommarens Göteborg.

Vintersalong 1964 Konsthallen
Torsten Andersson, Lage Lindell, Carl-Erik Hammarén
Foto Thure Christiansson

PALETTEN

4/1964

Nr 100

När Paletten startade för 25 år sedan var det nog ingen som vågade tro att den skulle nå sitt 100:e nummer. Initiativtagare till tidskriften var boktryckare Agne Rundqvist i samarbete med några konstnärsvänner från Göteborgs Konstnärsklubb. Paletten blev snart uppskattad, inte minst bland konstnärerna, för sin fria hållning. Det var en konstnärernas egen tidskrift, oberoende av konsthandel och bokförlag.

Att en konsttidskrift blir 25 år är i och för sig ovanligt, att Paletten, som utges av en konstnärsklubb, lyckats bli det, är märkligare ändå. Intäkter och utgifter måste gå ihop. Utan nödrop har det heller inte skett: vid flera tillfällen har Paletten fått stöd från olika nordiska kulturfonder. Beloppen har genomgående varit blygsamma, men de har gjort det möjligt att fortsätta. Ett varmt tack vill vi också rikta till alla dem som under årens lopp medarbetat i tidskriften eller genom råd och dåd bidragit till dess förverkligande! Utan deras ihärdiga intresse och entusiasm hade Paletten inte stått där den nu står. Ovärderligt har också det tålamod varit, som de grafiska yrkesmännen – särskilt då veteranerna Gustaf Hagelqvist och Nils Buskqvist – visat en ofta kinkig och nyckfull redaktion.

En konsttidskrifts ansikte präglas naturligtvis i hög grad av redaktörens egen profil, av hans temperament och inriktning. Det första året styrdes Paletten under tämligen gemytliga former av ett kollektivt ledarskap, men snart växte uppgifterna så att en särskild redaktör blev nödvändig. Den som först anställdes var den unge författaren och kritikern Kjell Hjern. Under hans ledning 1941–47 konsoliderades Palettens ställning. Kjell Hjern har sedan efterträtts av fyra andra: litteraturhistorikern Bertil Sundborg (1947–50), konstnären och kritikern Torsten Bergmark (1951-55), författaren Rabbe Enckell (1966) och undertecknad. Samtliga har valts av men utanför Göteborgs Konstnärsklubb. Vid redaktörens sida finns en ansvarig utgivare, en redaktionskommitté, en förlagschef samt en ekonomiskt ansvarig stiftelse, också de valda av klubben.

Att försöka ge en karakteristik av Paletten under dess olika redaktörsepoker finns det knappast anledning eller utrymme till här. Däremot skulle jag vilja peka på några drag, som jag tror är typiska och väsentliga.

För det första har Paletten, såvitt jag kan se, aldrig varit någon partisantidskrift. Tvärtom har den försökt spegla utvecklingen objektivt och berett utrymme åt många skiftande tendenser och åsiktsriktninger. Denna neutralitet har naturligtvis berövat den något av det kämpande avantgardets patos och hetta, men den medger å andra sidan en bättre information. Den intensitet en sådan tidskrift kan besitta är inte trosvisshetens utan åsiktsbrytningarnas.

För det andra har denna vilja till öppen och neutral information aldrig varit något hinder för mycket bestämda, ofta kontroversiella ställningstaganden i en rad praktiska och principiella kulturpolitiska frågor, t. ex. när det gällt konstnärens sociala villkor, stipendiefördelningen, sakkunnigrepresentationen, museipolitiken, konstutbildningen, folkbildningen, det nordiska samarbetet eller den internationella utställningsverksamheten. Här tror jag tidskriften betytt mycket som debattforum och opinionsväckare.

För det tredje har Paletten från början haft en utpräglat nordisk inriktning. Av naturliga skäl har den nordiska gemenskapskänslan och samarbetstanken särskilt starka rötter i Västsverige. Om den praktiska nordismen knappast längre kan ha som mål att hävda någon nordisk särart eller överlägsenhet, så kan den däremot, som jag ser det, effektivt bidra till att vidga våra perspektiv och skärpa vår medvetenhet, genom att föra in nya röster och nya viljor i våra snävt kotteribundna diskussioner och på så vis tvinga oss att ompröva våra fördomar och ställningstaganden. En förutsättning för en sådan aktiv internordisk diskussion är emellertid att vi bekämpar språkbarriären genom att förneka den.

Paletten har blivit nordens största konsttidskrift. Vid 25-årsstrecket kan den se framtiden an med förtröstan. Upplagan har stigit, den har blivit mer påkostad och 1965 kommer innehållet att utvidgas betydligt. Vi hoppas att detta bara är första steget mot en utökning till sex nummer om året. Det som till sist bär upp en tidskrift är emellertid dess läsekrets: det är den som ger eller inte ger tidskriften dess existensberättigande. Palettens redaktion och medarbetare vill gärna tacka för det förtroende de visats och önska Er ett gott nytt år!

F E

POLITIK I KONSTEN

Som primär uppgift måste konstnären se att genomföra det klasslösa samhället och få den undre mannen att resa sig, sade konstnär Torsten Bergmark vid tisdagskvällens konstnärsdebatt i Konsthallen i Göteborg. T v ses redaktör Leif Nylén som ivrade för en politisering av konsten.

Konstnärens dilemma i dagens samhälle debatterades på tisdagskvällen i Konsthallen i Göteborg. Hur han tvingas foga sig i och arbeta för andra människors värderingar och fordringar. Ledande talare i debatten var redaktören Leif Nylén och konstnären Torsten Bergmark, som i konsten vill föra fram politiska appeller. Konsten av i dag är det i deras ögon förhatliga borgerliga samhällets konst. Konstnärerna måste få arbeta propagandistiskt, men då inte för det materiella och kapitalistiska samhället. Han måste vara fri, oberoende av penningen.

Enligt redaktör Leif Nylén har våra krav på konstnärerna varit alldeles för små. Vi har inte krävt att de skulle haft någon uppfattning om det samhälle de lever i. De har genom sin konst separerat det kulturella livet från det politiska livet och samhället.

Konstnären måste finna andra uppgifter. Som exempel nämndes hur konstnärer under studentrevolten i Paris fick tillfälle att på väggtidningar och affischer föra ut sitt politiska budskap till allmänheten och visa hur engagerade de var. På så sätt blev problemen inte bara studenternas utan även de s k kulturarbetarnas kulturproblem.

— Dagens kultur är den övre klassens kultur och speglar dess värderingar, sade konstnär Torsten Bergmerk. Konstnären tvingas arbeta för dem som har pengar, alltså de borgerliga, då de är de enda som kan köpa. Denna onda cirkel måste brytas. Konst och kultur får inte förbli en exklusivitet, de rika förunnad.

Leif Nylén uppmanade dagens konstnärer och författare att tacka nej till rollen som konstnär som ställer ut på gallerier och rollen som författare som skriver för de stora borgerliga förlagen.

HT 6/11 1968

VÅLDFÖRANDET på PALETTEN.

Det allmänna missnöjet med Paletten vid årsmötet den I2 februari var ej att ta misste på.
Nylén deklarerar rakt ut att han ej har intresse för konstutövande.
Det är en sofistikerad och självsvåldig mening, när Nylén säger att tidningen inte är till för konstnärerna.
Paletten kom till år I933 genom oegennyttigt och ihärdigt arbete av några få, menad som ett länge efterlyst forum för bildkonsten, en reell yrkesfäreteelse, och har som sådan under ett antal år redigerats av olika kulturpersonligheter.
Paletten utgives alltjämt av konstnärsklubben och bör ej se ut hur som helst i varje fall inte som en tummelplats för demonstranter.
Det i Paletten påtagligt flitiga bruket av amerikanska slogans och annat toppmodernt ordval (är detta indoktrinering, överskyler inte bristerna i denna information, där lfkriktningen heter självgodhet och nedvärderingen av konstutövandet är den gemensamma nämnaren. Allt som allt: en manifestation på låg nivå.
Jag kan inte hålla med Erland Brand om att en redaktör har rätt att utforma en tidning hur självsvåldigt som helst som här, där redigeringen går ut på att likvidera tidningens art och karaktär.
Att följa med strömmen är väl mindre en fråga om generationsskillnader än om tendenser och man vill ej ta för givet att en yngre generation sätter likhetstecken mellan nya strömningar och kallhamrad propaganda. Vi lever ju ej heller i en avkrok så att måste ta upp varje nykläckt idé, som bjuds.
Det bildmässiga utförandet i Paletten är dessutom dåligt: alltför många tättskrivna småstycken, alltför många stora svarta feta rubriker och en uppspaltning som i dagspressens sensationssidor.
Detta är, vad jag tror, en résumé av vad vi alla ville ha sagt under det stormiga mötet.
Det är dags att vi ser oss om efter en bättre lämpad redaktör.
Därom är många konstutövare av äldre och yngre generationer ense med mig.

Göteborg den 7 mars I969.

Karin Parmow

KUSTENS HUS

På Majnabbeberget, ett stenkast väster om Taubehuset, ligger en gulmålad vinkelbyggnad, känd under det gamla namnet *Kustens Hotell.* Ingången är numera Taubegatan 9. Liksom sin granne på Majnabbe har huset tillhört Varvet Kusten. De båda husen låg nära varandra, också när Taubehuset stod på sin ursprungliga plats.

Huvudbyggnaden är troligen uppförd på 1780-talet såsom bostadshus för vid varvet anställda. Boningshuset blev värdshus någon gång mellan 1804 och 1815. Flygelbyggnaden med festsal i andra våningen lär ha kommit till på 1850-talet. År 1872 försågs flygelbyggnaden med trappa, kapprum och förstuga enligt en bevarad "Ritning på tillbyggnad af Warfvet Kustens Hotell".

I detta värdshus med god utsikt över fartygen på redden samlades skepparna i glada lag och här väntade amerikafararen på att båten skulle avsegla. I flygelbyggnadens festivitetssal hölls otaliga bröllop, baler och maskerader.

Efter värdshusperioden gick byggnaderna skiftande öden tillmötes. Frälsningsarmén disponerade tidvis stora salen, varefter huset blev kartongfabrik och inrymde bostadslägenheter. En tid inhystes fjäderfä i den forna festsalen.

År 1910 rustade man upp de då förfallna byggnaderna som lokaler åt Carl Johans församlingshem. Biskop E H Rodhe invigde hemmet 9/12 1910.

Konstnärerna ordnar eget galleri

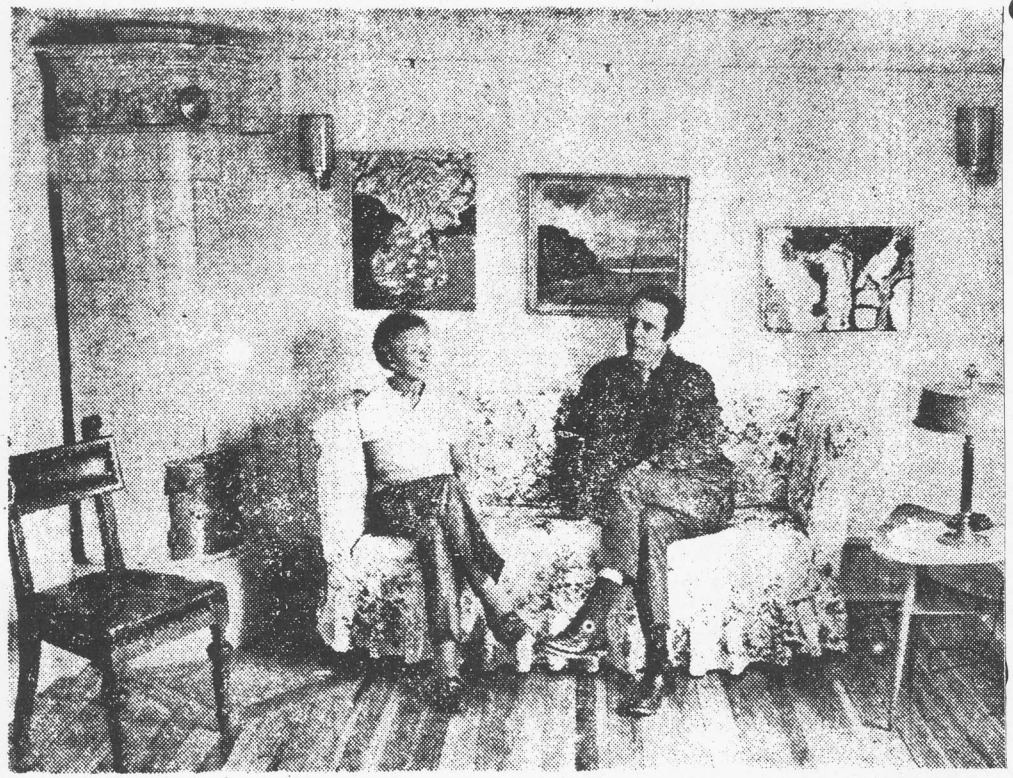

Det är mysiga utställningslokaler i Galleri Majnabbe men så skall de också fungera som klubblokaler för Göteborgs Konstnärsklubb.

Vid sin inventering av äldre byggnader i Majorna 1914 beskriver Sixten Strömbom "Kustens hotell" och framhåller, att "anläggningen är av största intresse från stads- och kulturhistorisk synpunkt. Det äldre huset torde höra till de äldsta i stadsdelen. Det är dessutom ett stycke västsvensk träbyggnadskonst i hela dess redbara enkla kynne. Det vore därför i alla avseenden mycket önskvärt att få anläggningen bevarad".

Sedan ett nytt församlingshem byggts vid kyrkan, var husen på väg att förfalla, och meningen var att de skulle rivas. Den 1962 bildade Kulturminnesföreningen Warfvet Kusten med kommunalrådet Alf Hermansson i spetsen anmälde sig då som hyresgäst hos fastighetskontoret. Staden var nämligen sedan 1895 ägare av husen. Efter tillstyrkan av fastighetsdirektör Louis Campanello lät staden restaurera husen under ledning av driftsingenjör Bertil Jeppsson och med hjälp av historisk expertis från Historiska museet. De gamla fina kakelugnarna var utrivna. I stora salen, där de har en framträdande placering, har de ersatts av ett par liknande från Södra Vägen. I bottenvåningen står nu två 1700-talskakelugnar från byggnader vid Kustgatan och Höglundsgatan. Av de vackra dörrarna till ingången har en tillhört John Halls teaterhus vid Postgatan.

Av Kulturminnesföreningen Warfvet Kusten hyr *Göteborgs konstnärsklubb* sedan 1970 bottenvåningen och föreningen *Visans Vänner* övervåningen. Husen rymmer nu förträffliga klubblokaler för dessa båda föreningar. Galleri Majnabbe har utställningar i sin våning och Visans Vänner låter ofta höra sig i sin tidstroget renoverade konsertsal.

Med Taubehuset, Kustens hus, Majviken och bl.a. ett inklätt korsvirkeshus från 1700-talet vid *Taubegatan* utgör Majnabbe ett lockande och intressant kulturreservat — även om överdimensionerade trafikleder tyvärr starkt naggat i kanten ett vackert grönområde.

Det drar ihop sig till utställning pa Galleri Majnabbe, galleriet som Göteborgs Konstnärsklubb ordnat till i den trivsamma gula 1700-talsbyggnaden som ligger uppflugen pa en bergknalle strax invid Sessan-tärjornas tillägg-plats. Byggnaden, som en gang i tiden inrymde Kustens Hotell, har ställts iordning, och Göteborgs konstnärsklubb har fått hyra bottenvåningen till klubblokaler och utställningar medan föreningen Visans Vänner hyrt in sig i övervåningen.

Ett par utställningar har konstnärsklubben redan haft i sina lokaler, den första ägnades klubbens grundare och den andra ägnade man åt den stadsdel vari galleriet ligger. Både dess utställningar möttes av stort intresse och det hoppas man fran Konstnärsklubbens sida att den utställning som öppnas på lördag också skall. Denna utställning har klubben nämligen ordnat dels som en introduktion till den framtida utställningsverksamheten, dels för att få in pengar i klubbkassan sa att man verkligen skall ha möjligheter att driva ett konstnärernas eget galleri i Göteborg. Det behövs några tusenlappar till startkapital och till att fullfölja inredningen av lokalerna. Ett 60-tal av klubbens medlemmar har skänkt ett 80-tal arbeten och det är dessa arbeten som nu skall ställas ut och säljas. Och det är ta mej katten inga dåliga grejor medlemmarna har kommit med, trots att man från början kom överens om att inget av de konstverk som ställs ut skulle få kosta mer än 500 kronor. Det mesta av vad som ställs ut är värt betydligt mera än vad som begärs.

Att så är fallet beror pa att det för de göteborska konstnärerna som är medlemmar i klubben synes vara synnerligen angeläget att det här i staden skall finnas gallerier som ägs och drivs av konstnärerna själva. De har därför varit generösa med gåvor till sin klubb, och de som vill köpa god konst till billigt pris har här ett sällsynt tillfälle. Det finns akvareller som säljs för 300—400 kronor, oljemålningar för 400—500 kronor och grafik och teckningar som kan förvärvas till och med ännu billigare.

Det är vernissage på lördag mellan kl 13 och 17 och utställningen är sedan öppen alla dagar ett bra tag framöver mellan 12 och 17 och fredagar även mellan 19 och 21.

HT 1/10 1971

Ur Klippans Kulturreservat
och andra byggnadsminnen i Majorna
av Elof Lindälv
Rundqvists Boktryckeri Göteborg 1978

Ur medlemsmatrikeln 1944—1950

		1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
Adolfsson Barthold	Bröderna Björkéns	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
~~Andersson Axel~~			—	—	—	—		
Andersson Carl Allan	Sig. 85 Brandstationsg. 39–41	Retur 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
~~Andreasson Folke~~		bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	—		
Bange Fritz	Wallingg. 45 Mölndal	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Billman Torsten	Kullavik	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet 5
Bjarsten Magnus	Nordenskiöldsg. 9	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
~~Björn Ewald~~			—	—	—	—		
Bjarstrom Tor	Röv. Korsgård	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 3	bet. 5	
~~Borgblad Oskar~~		bet 3	USA	—	—	—		
~~Bergström Carl Einar~~			—	—	—	—		
Björnberg Ewald		Retur 3	—	—	—	—		
Brall Wijkander Monika	Förtroligheten 14	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	
Broberg, Ivan	Bangg. 4	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Börjesson Ansgarius	Handels Kungsbacka	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
~~Carlström Gustaf~~		Retur —	—	—	—	—	—	
Cedergvist Bror	Daniel Petersonsg. 2	Retur —	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 3	bet. 5	bet 5
Dalberg Alle	Storg. 8 b	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 5	bet. 5
Ekelund Einar	Stadsbiblioteket	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet 5
Berglund Fritiof	Helenevik, Mölndal	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Eldh Albert	Erik Dahlbergsg. 56	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 3	bet. 5	bet 5
Eldh Hjalmar	Lorensbergsg. 8	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Eldh Ruben	Storängsg. 33	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Englund-Kihlman Inga	Karlbergsg. 3a	Fri —	Fri —	Fri	Fri —	Fri —	bet 5	bet 5
~~Erik von Schattevins~~		bet 3	bet. 3	"	"	"		
~~Fagan Emma~~			—	—	—	—		
Falk Ragnar	Uhrsparensg. 11 b	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3		
Flink Rudolf	Mjölnaregg. 1	Retur —	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Flink Birgitta	" "	Retur —	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 5	bet. 5
Gahlin Thorvald	Sjövingg. 1	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 5	bet 5
Gibson William	Jonsered	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Hallberg Ragnar	Lerum	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Hjort Einar	Götabergsg. 5	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 5	bet 5
~~Hedström Carl~~		bet 3	—	—	—	—	—	
Christensdahl Carsten	Konviktsbergsg. 10	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Tove Knut	Hagabergsg. 14 Mölndal	bet 3	bet. 3	bet. 3	Retur	bet. 3	bet. 5	
~~Jacobsson Oskar~~		bet. 3	bet. 3	—	—	—	—	
Jeramek Sigge	Bryggaregg. 1	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet 5
Jonasson Dina	Dalagatan 52	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet 5
Johansen-Ullman Hanna	Järntorget 7	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 5	bet. 5
Jorm, Arvid	Mjölnaregat. 1	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Lindlet Alex	Stora Sturegg. 10	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	Fri —	Fri	
Larsson David	Verkstadsg. 1	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5
Larsson Sten	Kaja Kyrkberg. 28 a	bet 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet 5	bet 5
Larsson Martin	Storg. 8 b.	bet.	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 3	bet. 5	bet. 5

Galleri Majnabbe

Taubegatan 9 Göteborg tel 031—14 00 59
Tis 16—19, ons—sönd 12—16, mån stängt

11 dec — 22 dec 1982

Sune Alehammar, Nanny Andersson, Richard Batdorff, Barbro Bergendahl-Gustafsson, Agneta Bergqvist, Inge Blomqvist, Karl-Erik Bodner, Barbro Bråberg, Bibbi Danielsson, Bengt Delefors, Lennart Didoff, Britta Emanuelson, Rune Eringstam, Marinella Fillipini, Georg Gyllensvärd, Karin Haglund, Sven O Hamlet, Kristina Jerdén, Gudrun Jansson, Gullan Johansson, Vincent Johansson, Gunhild Josefsson, Margareta Karlsson, Ingvar Larsson, Kerstin Lind-Pafumi, Ingrid Lohman-Lindberg, Ragnvald Magnusson, Einar Nilsson, Hjördis Nilsson, Martti Rylander, Margit Smith, Ingrid Uhr, Iréne K:sson Ullberg, Marga Waenerlund, Anna-Stina Walton, Ingrid Örtegren-Holmberg

8 jan — 23 jan 1983

Ulla Antonsson, Ingegerd Alberts, Aly Aronsson, Gösta Aronzon, Hans Andersson, Eva Berggren, Linnéa Bergholtz, Charles Bråna, Anna-Elsa Båth, Lars Carlsson, Stina Carlson, Sven Engblom, Eva Ewert, Ingrid Frendelius, Kristine Harrebek, Charlotte Hartmann-Lagervall, Caje Huss, Joan Jacobson, Norma Jansson, Gun Johansson, Maja Johansson, Mona Johansson, Li Kronwall, Sten Larsson, Bertil Lengstrand, Willard Lindh, Solveig Svennegren-Lindholm, Mona Ljungblad, Kjell Lundberg, Solveig Malmgård, Ingrid Melin-Bjuréus, Sonja Mårin, Ingela Palmertz, Tony Roos, Tor Bertil Schmidt, Betta Sigfridsson, Anita Steiner, Leif Stenström, Lars Svan, Hans Westman

29 jan — 13 feb 1983

Lisa Albèrt, Lillemor Almsenius, Carin Blomberg, Nils Bringfelt, Thage Carlson, Per Elmqvist, Kerstin Ericsson, Gunnel Forssell, Jon Forssman, Gunnel Gedell, Karl-Gustav Grad, Doris Hager-Lindstam, Elsa Hansson-Storm, Astrid Hede, Ingegerd Hyltén-Cavallius, Rut Jacobson, Yngve Johansson, Marianne Kanter, Erling Karlsson, Anders Kronberg, Jack Lindblom, Sten Lindholm, Sture Lorentzon, Brita Lönnberg-Elander, Runa Malmer, Kärstin Melin, Anna Munther, Gerd Nordenskjöld, Ester M. Nordström, Yngve Petersen, Sonja Schöneberger, Reino Simonson, Eva Sköld-Karnéus, Märta Starck, Elsie Stenström, Britt-Marie Sundström, Ingrid Söderman, Ruth Wagner, Birgitta Örnstedt

Konsthallen

Götaplatsen 412 56 Göteborg tel 031—81 22 20, 16 22 91
Tis—fre 12—15, lör 11—16, sön 11—17, ons även 19—21, mån stängt

11 dec 1982 — 20 feb 1983

Tore Ahnoff, Allan Andersson, Folke Andreasson, Maj Arnell, Kaja Bentzel, Frithiof Berglund, Torsten Billman, Magnus Bjursten, Tor Bjurström, Erland Brand, Ansgarius Börjesson, Egil Carlson, Einar Christiansson, Bror Chronander, Hjalmar Eldh, Per Falk, Ragnar Falk, Tullan Fink, Birgitta Flink, Rudolf Flink, Ragnar Hallberg, C E Hammarén, Carsten Hvistendahl, Arne Isacsson, Ivan Ivarson, Acke Janson, Sigge Jernmark, Mona Johansson, Bengt Kristenson, Olle Langert, David Larsson, Sten Larson, Isabella Laurell, Olof Leyman, Alf Lindberg, Per Lindekrantz, Ivar Lindekrantz, Willard Lindh, Helge Lindahl, Ragnvald Magnusson, Arne Malmborg, Sven Moëll, Britta Nehrman, Nils Nilsson, Wilgot Olsson, Karin Parrow, Palle Pernevi, Folke Persson, Olle Petersson, Ragnar Sandberg, Hugo Simson, Carl Svanberg, Märta Taube-Ivarson Sten Teodorsson, Erik Törning, Tage Törning, Sigfrid Ullman, Filip Wahlström, Gunnar Wallin, Nils Wedel, Åke Winnberg

Ur jubileumsprogrammet

11 dec	13.00	Vernissage Hallen
	15.00	Vernissage Majnabbe
15 dec	14.00	Visning Hallen
8 jan	14.00	Vernissage II Majnabbe
19 jan	14.00	Visning Hallen
	19.00	Debatt Hallen: ''Konstföreningar — helhjärtade mecenater eller halvhjärtade prutare?''
23 jan	14.00	Medlemmar berättar Majnabbe
26 jan	14.00	Visning Hallen
29 jan	14.00	Vernissage III Majnabbe
2 feb	14.00	Visning Hallen
	19.00	Debatt Hallen: ''Landsorten Göteborg''
3 feb	14.00	Medlemmar berättar Majnabbe
9 feb	14.00	Visning Hallen
16 feb	14.00	Visning Hallen
	19.00	Debatt ''Behövs konstnären?'' Hallen

Projektgrupp

Utställningen och katalogen har föreberetts av en projektgrupp bestående av Linnea Bergholtz, Charles Bråna, Gertrud Gustafsson, Alf Ljung, Margareta Ryndel, Håkan Wettre, Chris Hellsing, Elvy Johnsson. Katalogredaktör och utställningskommissarie på Konsthallen: Håkan Wettre.

Tack till

Tack riktas till: Tore Ahnoff, Maj Arnell, Nils Bringfelt, Ansgarius Börjesson, Rudolf Flink, Ingrid C-sson Frænckel, Carl-Erik Hammarén, Sten Larson, Helge Lindahl, Agne Rundqvist, Werna Schagerström (Klubbens arkivarie) Sonja Schöneberger, Arne Stubelius vidare till Kulturstödsnämnden för ekonomiskt stöd och till alla de enskilda, museer och institutioner, som genom välvilliga utlån gjort denna utställning möjlig.

Kamratstipendiet

Willard Lindh 1958, Olof Leyman 1960, Elsa Hansson-Winnberg, Olle Langert och Johny Colebring 1961, Egil Carlson 1964, Bertil Norells änka 1965, Ingrid Olsson 1968, Hugo Simson 1970, Magda Ringius 1972, Helge Lindahl, Gösta G Larsson och Acke Janson 1974, Allan Andersson, Ansgarius Börjesson och Bengt Blomquist 1976, Rudolf Flink och Eivor Lindberg 1978, Arne Stubelius, Eva Ewert, Werna Schagerström 1980, Eva Berggren och Karin Parrow 1982.

Vumben förbereds på Valand 1 april 1936 av Erling Ärlingsson, Sven Moëll, Magnus Bjursten, Fritiof Swenson, Elsa Sandberg, Sigge Jernmark och Folke Andreasson